

PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LES VIOLÈNCIES SEXUALS EN ESPAIS FESTIUS

Ajuntament de Berga

2019

Diputació
Barcelona

#DibaOberta

Ajuntament
de Berga

Coordinació del treball:

Oficina de les Dones i LGTBI

Àrea de joventut de l'Ajuntament de Berga

Àrea de feminisme, LGTBI i societat inclusiva de l'Ajuntament de Berga

Observatori Noctàmbul@s

Autoria:

Equip Observatori Noctàmbul@s

Amb la col·laboració de:

Àrea de joventut de l'Ajuntament de Berga

Àrea de feminisme, LGTBI i societat inclusiva de l'Ajuntament de Berga

Diputació de Barcelona

© Diputació de Barcelona

Juliol 2019

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

1 PRESENTACIÓ

L'Ajuntament de Berga es mostra fermament compromès en l'erradicació de les violències masclistes i lgtbifòbiques; un compromís demostrat a l'anterior legislatura i reforçat a través de la creació d'una nova regidoria de feminisme i LGTBI que ha de donar una visió de treball transversal en la construcció d'una ciutat lliure de tot tipus de violències masclistes.

D'aquesta voluntat de treball transversal neix, precisament, el Protocol davant les violències sexuals en espais d'oci, un document que permetrà detallar les accions necessàries de prevenció, detecció i actuació davant aquesta problemàtica social i col·lectiva. A més, detalla i dissenya campanyes i accions preventives adreçades al conjunt de veïnes i veïns de la ciutat i alhora ens detalla com ha de ser el procediment a seguir davant la possibilitat de produir-se un cas d'assetjament sexual.

L'elaboració del Protocol que enguany presentem va ser una feina que va iniciar-se el 2018 i que ha estat treballada conjuntament amb la resta de regidories, però també ha comptat amb la implicació d'entitats i persones a títol individual. Aquesta participació popular ens ha permès fer un Protocol molt més extens i detallat i ens ha obert la porta a dissenyar possibles accions més enllà dels espais d'oci nocturn, com ara els espais esportius o els espais d'oci per a la gent gran.

La Patum ens va permetre començar a treballar en alguns dels aspectes que es desenvolupaven al Protocol, com ara l'establiment de Punts Liles i el desenvolupament de campanyes preventives. La Patum en va ser l'inici, però es van anar esdevenint en el conjunt de festes que s'organitzaven des de l'Ajuntament de Berga, amb una resposta veïnal que ens donava peu a seguir i ampliar aquesta feina.

El Protocol posa l'accent en la violència poliforme que pateixen les dones, però també les que pateix el col·lectiu LGTBI i, especialment, en aquelles que es produeixen en l'espai públic i que sovint són les més invisibles. Posar èmfasi en l'existència d'aquestes violències i entendre que res justifica una agressió és una feina col·lectiva que necessita de tot un sistema de formació, educació i prevenció que s'ha de promoure a través de les polítiques públiques.

També volem fer èmfasi en el dret a la llibertat i en el respecte a la identitat sexual i de gènere i és per això que entenem que cal combatre tota forma de violència contra el col·lectiu LGTBI. El Protocol contempla aquesta visió i introdueix mesures per combatre la lgtbifòbia.

La voluntat del consistori és el de mantenir els punts informatius i les campanyes preventives, a través de les quals s'informarà i es difondrà el Protocol i les eines que ens ofereix davant la violència masclista. Creiem que ha de ser un element que ens permeti abordar en millors condicions les violències sexuals i fer-les ben visibles, però també volem empoderar les dones i aportar en la creació d'una societat lliure de violències masclistes, on predomini el respecte envers les persones.

MONTSERRAT VENTURÓS I VILLALBA

ROSER VALVERDE LOJO

Alcaldessa

*Regidora de Cultura, Festes, Patum,
Participació popular i Feminisme*

2 EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Els darrers anys s'ha posat de manifest la **impunitat en què es produeixen les violències sexuals**, violències masclistes altament invisibilitzades i generalitzades, essent els contextos d'oci nocturn un dels espais en què la impunitat que gaudeixen es torna més puixant. Darrerament ha pres centralitat a l'agenda política la necessitat d'articular estratègies per fer-hi front.

Els **col·lectius feministes de base fa anys que denuncien** els comportaments masclistes en aquest espais, visibilitzant públicament les diferents manifestacions que prenen les violències sexuals, així com definint i endreçant les diferents formes de violències sexuals que s'hi manifesten.

D'altra banda, i més recentment, l'Enquesta de Violència Masclista¹ identifica els espais on s'han patit violències masclistes per part de no-parelles en el següent ordre segons percentatge de resposta total: **20'9% espais d'oci; 18'3% espai públic; 17'1% transport públic; 12'5% casa; 11'9% feina; 7'3% xarxes socials; 5'5% altres; 3'3% una altra casa; 3'2% lloc d'estudis**. Les dades fan palesa la necessitat de posar la mirada i definir estratègies sobre els espais públics i d'oci per combatre l'alta concentració de fets constitutius de violència masclista (sexual) que han patit les dones en aquests espais.

Un dels instruments sorgits per combatre les violències sexuals als espais festius té el seu origen als **col·lectius feministes** vinculats a espais autogestionats. Des d'aquests espais existeix una **trajectòria i coneixement en l'elaboració de Protocols** d'abordatge de les violències sexuals als espais festius. En aquest sentit, les administracions, el personal tècnic i els càrrecs polítics, es troben en un clima de creixent sensibilització respecte a la importància del treball comunitari que apliqui la perspectiva de gènere per actuar davant aquestes manifestacions de violència en espais festius.

Els protocols que es promouen aquí, procuren interpel·lar i **promoure la participació** de les persones que organitzen la festa, entitats del territori, col·lectius i associacions de dones i feministes, i col·lectius i persones LGTBI.

Sabem que les desigualtats de gènere, les violències sexuals, les discriminacions a persones Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere, Intersexuals i, en general, persones amb identitats i expressions de gènere no normatives, no es podran revertir aquí en la seva totalitat. En aquest sentit, l'acció política, les Campanyes o els Protocols són una granet de sorra més en pro dels drets i de les llibertats de les persones vulnerabilitzades que pateixen aquest tipus de discriminacions i violències.

Les **festes populars** són espais molt arrelats i estimats al nostra territori, aportant precisament consciència i creació de teixit associatiu, producció cultural i artística. Per aquets motiu, perquè ens estimem les festes populars i tradicionals, es vol que siguin **espais de llibertat, de gaudi, de qualitat i de respecte cap a totes les persones que en formen part**. Tothom ha d'estar convidat i sentir-se a gust a la festa. Les dones de totes les edats han de sentir-se bé a les festes, han de poder moure's amb llibertat sense por a patir agressions sexistes i les persones amb diversitats de preferències afectives i sexuals o

---

¹ Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, edició 2016, publicació 2018: disponible a: https://interior.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/seguretat/estudis_i_enquestes/enquesta_de_violencia_masclista/

d'expressions de gènere, han de poder mostrar-se i viure la festa amb normalitat sense por a ser jutjades o violentades.

Precisament perquè ens estimem i volem que siguin **espais de llibertat per a tothom** aquest Protocol és un recurs tècnic que facilita la construcció de contextos d'oci festiu on es trenqui amb la impunitat davant les agressions sexistes que s'hi manifesten.

No ens ha de fer por parlar de les violències sexuals en aquestes contextos i **s'ha d'afrontar la problemàtica de cara**, visibilitzant aquelles violències més normalitzades i promovent ambients i campanyes que facilitin espais de llibertat.

Ha de servir perquè el territori en general es sensibilitzi sobre la problemàtica, promovent que les entitats i les persones que organitzen les festes es posicionin activament davant aquesta problemàtica i que entre totes i tots puguem **gaudir d'una festa lliure d'agressions sexistes i lgtbifòquies**.

3 PROTOCOL MARC PER FESTES POPULARS

2.1. OBJECTIUS

L'objectiu general d'aquest Protocol Marc és aportar un recurs tècnic que faciliti l'actuació multidimensional per **combatre les violències sexuals als espais festius de Berga** a la fi de facilitar que aquests esdevinguin espais de **llibertat i gaudi**.

Aquest objectiu es desplega en els següents **objectius específics**:

Objectiu 1. Ampliar i **complementar l'estratègia municipal** d'abordatge de les violències masclistes i de foment de l'equitat de gènere.

Objectiu 2. Dotar de **recursos específics** en quant a la sensibilització, la prevenció, la detecció, l'atenció, la recuperació i la reparació per a l'abordatge integral² de les violències sexuals als espais festius.

Objectiu 3. Generar **espais de llibertat** en contextos de festes populars. En especial per a les dones i persones LGTBIQ+.

Objectiu 4. **Sensibilitzar i formar** totes les persones implicades activament a les festes populars perquè puguin actuar com a agents detectors/es de situacions de violències sexuals als espais festius.

Objectiu 5. Identificar, visibilitzar i actuar sobre aquelles **violències sexuals més normalitzades i invisibilitzades** que pateixen les dones i persones LGTBIQ+ als espais festius.

Objectiu 6. Promoure la **corresponsabilitat** de totes aquelles persones que formen part de la festa per eradicar els comportaments, les actituds i les manifestacions masclistes i lgtbifòbiques.

Objectiu 7. Fomentar el **punt de vista**, la presa de decisions i l'acció de les dones i de les persones LGTBIQ+ als espais d'oci.

Objectiu 8. Incorporar la **perspectiva de gènere i feminista** als diferents àmbits i espais que interaccionen en el disseny, l'organització i la implementació de les festes populars.

---

² La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista defineix: *Sensibilització*: el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista. *Prevenció*: el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable. *Detecció*: la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat. *Atenció*: el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació. *Recuperació*: l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda. *Reparació*: el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

2.2. METODOLOGIA

Aquest Protocol s'ha elaborat a través de les aportacions dels diferents grups de treball on s'han aplicat **metodologies participatives** per identificar la informació clau, analitzar la situació, i recollir propostes.

Un dels objectius principals de la metodologia³ és **promoure la legitimitat democràtica** a través d'implicar en la presa de decisions a personal tècnic de l'administració i a persones i col·lectius de base. També s'ha procurat promoure que les persones que organitzen les festes participin i es facin seu el protocol.

És important destacar que al llarg del procés s'han aplicat les següents tècniques de recerca:

- **Revisió bibliogràfica i de dades secundàries.**
- **Enquesta** de percepció i vivència de les violències sexuals als espais festius.
- **Observació participant (Marxa exploratòria)** a l'espai públic del municipi, centrat en els trajectes i espais d'oci nocturn i de festes populars de Berga.
- **Entrevistes a informants clau.**

El procés d'elaboració del Protocol ha comptat amb grups de treball que han aportat les propostes d'accions que configuren el Pla d'actuació. Aquest son:

- **Grup Motor:** format per personal tècnic de les àrees de joventut, igualtat, salut, serveis socials, festes, cultura, esports, educació, així com representants de la Policia Local de Berga.
- **Comissió Participativa:** formada per representants d'entitats del municipi, però igualment oberta a la participació a títol individual.
- **Comissió política:** formada per càrrecs electes del consistori.

Tanmateix, s'ha considerat prioritari establir un **consens ideològic** per marcar els límits i les potencialitats basades en una **perspectiva de gènere** o **feminista**. S'ha procurat tenir en compte una mirada interseccional de les desigualtats i també una perspectiva que impliqui i tingui en compte a les persones LGTBIQ+ com a agents vulnerabilitzats que pateixen les violències relacionades amb el gènere. En aquest sentit, al llarg del procés d'elaboració s'han realitzat **accions formatives** en les sessions dels diferents grups de treball. A l'apartat 6.6 del present document queda recollida la relació de sessions formatives realitzades i programades.

Aquest procés ha tingut una **durada de 11 mesos**, iniciat a gener de 2019 i finalitzat amb l'aprovació del Protocol al Ple municipal de novembre de 2019.

---

³ La metodologia aplicada queda definida amb més profunditat a l'apartat 7.2 del document.

2.3. COMPROMISOS I REQUISITS

El Protocol Marc està dissenyat perquè pugui implementar-se de forma progressiva al llarg del temps. El moment d'aprovació del Protocol dona inici a l'acció de l'instrument, per tant no es tracta d'un moment de finalització del procés, sinó d'inici. Caldrà doncs sotmetre l'instrument a constant observació, revisió i avaluació per tal de mantenir la pertinença del Pla d'actuació que desplega.

L'Ajuntament de Berga es compromet a implementar-lo complint uns **requisits mínims**. El llistat que s'exposa a continuació, és una proposta de mínims. A partir d'aquesta, l'Ajuntament, conjuntament amb les entitats del municipi que participen a les festes, les comparses de patum, i el teixit associatiu, juntament amb la Comissió de Seguiment, podran amb les seves valoracions i aportacions millorar i ampliar el Protocol Marc.

A continuació s'exposen els requisits mínims aprovats per la Regidoria d'Igualtat de l'Ajuntament de Berga.

1. **Aprovació** per Decret d'Alcaldia del **Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius, la campanya de sensibilització i el Pla d'actuació del mateix**.
2. Adhesió al **Manifest** per unes festes lliures d'agressions sexistes.
3. **Formar** a les entitats participants i/o organitzadores de festes populars en els coneixements necessaris que els permetin implementar el Protocol.
4. Definir una persona **Referent del Protocol** entre el personal tècnic municipal.
5. Crear la **Comissió de Seguiment**, grup que vetllarà per la revisió, avaluació i adequació del Protocol a les necessitats detectades, garantint-ne la progressiva implementació.
6. **Convocar a la Comissió Participativa anualment** a la fi de recollir la valoració de les entitats del municipi respecte a la implementació del Protocol, així com les propostes de millora.
7. Mantenir el **Registre d'agressions** durant festes populars.
8. Anomenar la **partida econòmica** del pressupost necessària per garantir la completa implementació del Protocol.
9. El protocol tindrà un període de vigència de 2019- 2022, i prorrogable anualment segons les avaluacions realitzades per la Comissió Participativa.

A part dels compromisos i requisits mínims en que es compromet l'Ajuntament, s'han definit els actors que cal que es responsabilitzin dels següents mínims:

- ❖ **Entitats** participants a les festes populars i al teixit associatiu. Es comprometen a adherir-se al manifest, a rebre la formació d'agents detectors i a implementar el protocol.
- ❖ **Artistes, personal contractat i personal voluntari de la festa**. Tot el personal que participi o que es contracti per la festa ha de saber l'existència del Protocol i del Manifest, s'han de comprometre a no promoure missatges ni actituds

masclistes i seguint les indicacions de les persones de l'organització referents del Protocol.

2.4. APROXIMACIÓ A LES VIOLÈNCIES SEXUALS EN CONTEXTOS D'OCI

Per entendre com operen i es manifesten les violències sexuals en els entorns d'oci, cal establir en primer lloc que la mirada de la qual es parteix és que a la nostra societat existeixen unes **desigualtats de gènere estructurals** fonamentades en un marc de **relacions de poder heterocispatriarcales**.

Aquestes desigualtats (amb base en creences i pràctiques estereotipades), construeixen relacions de poder heterocispatriarcales que **es mantenen a través de les violències sexuals**. A l'apartat d'annexes es pot consultar una ampliació del marc teòric que permet entendre amb més detall la dinàmica en la qual s'inscriuen.

Recollint el bagatge de l'Observatori Noctàmbul@s⁴, especialitzat en l'estudi de les violències sexuals en contextos d'oci nocturn i de consum de drogues, es pot afegir que es donen algunes particularitats quan les violències sexuals es produeixen en aquests contextos, que es recullen a través de les següents observacions:

A. MERCANTILITZACIÓ DEL COS SEXUAT DE LES DONES

Les dones i l'ús dels **cosos estereotipats** són utilitzats de manera sistemàtica als entorns d'oci i especialment als locals d'oci nocturn com a part del **producte de reclam**.

B. LES VIOLÈNCIES SEXUALS ESTAN NATURALITZADES, NORMALITZADES I GENERALITZADES.

Les violències sexuals enteses com a limitació de la llibertat sexual de les dones i de persones LGTBI i en forma d'agressions sexuals de tot tipus, intensitats i freqüències estan normalitzades a la nostra societat. També hi ha una percepció hegemònica de **justificació de les violències sexuals com a fenomen de naturalesa humana que no es pot canviar**, que és intrínsec als comportaments masculins. Aquesta visió es freqüent en els discursos i en les pràctiques de la vida quotidiana.

C. HIPERSENSIBILITAT PER PART DELS HOMES I AGRESSOR FANTASMA

La hipersensibilitat s'observa en el fet que en cas que un home hagi patit alguna violència puntual, sol passar que el **discurs s'amplifica i se situa al mateix nivell que les violències masclistes i sexuals que pateixen les dones de forma desproporcionada i estructural**. Les violències sexuals als homes cis heterosexuales són de caràcter puntual.

Per altra banda la majoria d'homes afirmen que mai han agredit però en canvi, **hi ha moltes dones que han patit agressions per part d'homes**, generalment pertanyents al seu entorn quotidià. En canvi, respecte a les violències sexuals, el **mite de l'agressor desconegut i pervers** té molta força a l'imaginari col·lectiu. Aquest dos fets permeten parlar de "l'agressor fantasma".

---

⁴ Les idees que recull aquest apartat es correspon amb les conclusions a les que ha arribat l'Observatori Noctàmbul@s al llarg dels sis anys de trajectòria de recerca. Es pot consultar l'apartat "*Ideario sobre las violencias sexuales y el consumo de drogas en contextos de ocio nocturno*" del cinquè Informe (pp. 12) per aprofundir en aquest conjunt de reflexions. Informe disponible a: https://www.drogasgenero.info/wp-content/uploads/5InformeNoctambulas_2017-18.pdf

D. MIRATGE DE LA IGUALTAT

Entre les noies joves opera l'anomenat "miratge de la igualtat" que sostindria que les dones, en el context i societat actual, poden divertir-se lliurement i sense perill d'igual manera que els homes. En canvi, **les dades mostren com les violències sexuals en contextos festius son exercides contra les dones de forma desproporcionada**. Parlem doncs que sota el "miratge de la igualtat", hi ha **l'assumpció del risc** a patir violències sexuals com el "preu que cal pagar" per transitar els espais d'oci nocturn. És molt important no caure en accions que limitin la llibertat de les dones, sinó en el treball de les conseqüències i en les causes de les agressions, interpellant a qui exerceix l'agressió en comptes de qui la pateix.

E. ELS CONTEXTOS D'OCI NOCTURN FACILITEN LA VIOLÈNCIA

En contextos d'oci festiu i sobretot nocturn, es conceben com espais on la idea del **"tot s'hi val"** i **"són coses que passen"** està molt estesa i normalitzada. La responsabilitat es dilueix a través del contextos grupals i de consum. És necessari considerar aquestes dinàmiques per tal de dissenyar actuacions efectives.

F. LA DROGA MÉS PRESENT EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIA SEXUAL ÉS L'ALCOHOL

L'alcohol, com a droga depressora, per una banda, pot reduir i fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida i, per l'altra, pot actuar com a desinhibidor i facilitador per a la persona potencialment agressora. **Hi ha una tendència a situar el detonant de la violència sexual en la substància i no en la subjectivitat i en el marc social sexista.**

G. EL CONSUM CULPABILITZA A LES DONES PERÒ LEGÍTIMA I DESRESPONSABILITZA ELS HOMES

Existeix una percepció social, col·lectiva i fins i tot en la jurisprudència, que davant una situació de violència **el consum de substàncies penalitza i culpabilitza les dones i legitima i desresponsabilitza els homes**. Així, el consum de drogues funciona com un atenuant per a les persones agressores i com agreujant per a les persones agredides.

H. LA MAJORIA D'AGRESSIONS SEXUALS SÓN DE TIPOLOGIA OPORTUNISTA I NO DE TIPOLOGIA PREMEDITADA

Contràriament a l'opinió generalitzada, **les agressions sexuals més freqüents** són per part d'homes que les exerceixen cap a una persona amb escassa o nul·la capacitat de reacció degut a un **consum voluntari de substàncies** (tipologia oportunista). Són persones que potser no tenien la intenció de cometre una agressió, però que es troben en la disponibilitat de fer-la i la duen a terme. També existeixen les agressions premeditades, que gaudeixen de més publicitat en els mitjans de comunicació (un dels operadors de la cultura de la violació), però aquestes no són les més habituals.

I. PARLAR DE CONSENTIMENT NO ÉS SUFICIENT I POT SER PROBLEMÀTIC

Existeixen moltes agressions sexuals on no hi ha una negativa clara davant l'agressió que es comet. Una agressió molt invisibilitzada és aquella que es produeix en context de parella, sobretot en parelles heterosexuales, quan existeixi consentiment però no una relació sexual desitjada.

En primer lloc, el fet d'haver de donar un consentiment pressuposa un rol actiu de l'home i un **rol passiu i reactiu de la dona** que ha de donar resposta a una demanda de l'home. Aquesta dinàmica no trenca amb la jerarquia de gènere.

En segon lloc, una vegada més es posa el focus sobre la dona atribuint-li la **responsabilitat d'haver de donar una resposta** clara davant un home, enlloc de posar la mirada en els comportaments dels homes.

En tercer lloc, les respostes de les dones estan molt condicionades per un seguit **d'estigmes que en limiten la llibertat sexual, definint i jutjant socialment les múltiples respostes** que poden donar en un rang que va des de l'estigma de puta fins a l'estigma d'estreta, en tot cas, sempre penalitzat socialment.

Finalment, les **condicions que es poden donar per expressar una resposta clara i lliure de consentiment són difícilment generades**, ja que és habitual que aquestes estiguin molt condicionades per altres formes de violències de gènere més implícites i subtils, com poden ser la psicològica, l'ambiental, la social o la simbòlica. Sobretot en relacions de parella o de relacions sexuals esporàdiques amb coneguts.

J. LA CONFIGURACIÓ DELS ESPAIS D'OCI I ELS DESPLAÇAMENTS CONDICIONEN I LIMITEN LA LLIBERTAT DE MOVIMENT DE LES DONES ALS ESPAIS PÚBLICS

La percepció d'inseguretat o de llibertat està molt condicionada per la **configuració i el disseny dels espais públics, d'oci i de l'urbanisme en general**. Aquesta percepció condiona tant l'experiència d'estar en determinats espais, com de transitar i desplaçar-se d'un espai cap a un altre. Això **genera por, inseguretat i un seguit d'estratègies que es procuren articular per tal de minimitzar percepcions d'inseguretat** (aquestes solen passar per evitar certs espais, rutes i horaris). La construcció social del **terror sexual**⁵, juntament amb la falta de perspectiva de gènere en el disseny dels espais públics i locals d'oci, és una de les causes d'aquesta limitació de les llibertats sexuals de les dones.

K. APRENTATGE DE LA SEXUALITAT TABÚ, HETERONORMATIVA I MASCLISTA.

A l'arrel de les violències sexuals, hi trobem uns aprenentatges de la sexualitat basats en **missatges diferencials a noies i a nois** en un marc de relacions de poder heteropatriarcal. La sexualitat no es treballa obertament des d'un mirada basada en el **plaer de compartir, en el desig i en el bon tracte**. La manera d'aprendre els codis, els rituals i les pràctiques sexuals està basada en la mirada que reproduïx i promouen les corrents hegemòniques de la cultura i la producció cultural en general, també a la pornografia mainstream: la: falocentrisme, coitocentrisme, heteronormativitat, violència masclista i dona objecte passiva al servei de l'home subjecte actiu.

AGRESSIONS SEXUALS I SEXISTES

Finalment recollim la conceptualització sobre la que treballa el present Protocol respecte a les violències sexuals i sexistes:

---

⁵ Nerea Barjola proposa el concepte "terror sexual" per definir la construcció del sistema de control patriarcal sobre el cos de les dones, disciplinant i coartant-ne la llibertat a través de la instauració de la por a ser violada i la culpabilització de les dones respecte a les emocions, actituds, plaers i activitats. (Barjola, Nerea 2018).

En aquest protocol s'entén **l'agressió** com una **acció violenta que atempta contra la integritat sobretot física i/o psicològica de qualsevol persona**.

Les **agressions sexuals o sexistes** són un abús de poder de les persones que reproduïxen i s'aprofiten principalment de la relació de dominació heteropatriarcal, ja sigui de l'home sobre la dona o sobre les persones que trenquen les normes del model hegemònic de sexe, gènere i sexualitat.

Les **sexuals** són les que fan referència a un abús de poder a través de **limitar la llibertat sexual** i les **sexistes** les que fan referència a **reproduir els estereotips sexistes**.

Una agressió és també **quan una persona se sent agredida** i, en un context social de relacions masclistes continuades, les dones i persones LGTBIQ+ pateixen quotidianament agressions. En aquest sentit, cal remarcar que no s'ha de qüestionar l'agressió a la persona que la pateix i s'ha de tenir clar que **res justifica una agressió**. Totes les persones en aquest marc de relacions de poder poden ser agents agressors.

La següent part per detectar la situació és entendre quin **tipus d'agressió es pot estar produint**. A continuació tres definicions a través de les quals els següents fets queden tipificats com a delictes:

***Violència sexual i abusos sexuals** són les que comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit⁶ per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu⁷.*

***Aggressions sexuals** en l'àmbit social o comunitari consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne⁸. (...) Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones⁹.*

***Assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere:** qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest¹⁰.*

Ara bé, el Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius treballa amb un ventall més ampli d'agressions sexuals i sexistes. A continuació es presenta una proposta de tipologies d'agressió. Això no vol dir que no es puguin produir altres tipus de violències més enllà de les que es descriuen a continuació:

⁶ Aquest concepte queda problematitzat a l'apartat d'aproximació a les violències sexuals en espais d'oci.

⁷ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 34)

⁸ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 36)

⁹ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 37)

¹⁰ (Generalitat de Catalunya, 2016, p. 16)

VISIBILITZACIÓ DE LES VIOLENCIES SEXUALS	
	<p style="text-align: center;">Mirades sexuades no desitjades i continuades</p> <p>Persona o grup de persones que no para de mirar d'una forma desagradable i constant. Normalment amb una intenció de sexualitzar el cos de l'altre generant incomoditat o per riure's.</p>
	<p style="text-align: center;">Comentaris sexuals no desitjats o comentaris masclistes, lesbofòbics, gaifòbics i transfòbics</p> <p>Els coneguts popularment com a “<i>piropos</i>” o comentaris que vagin en la direcció de valorar el cos de les dones. També comentaris de mofa o de menyspreu pels comportaments pel fet de ser dona, per lesbofòbia, per gaifòbia o per transfòbia.</p>
	<p style="text-align: center;">Invasió continuada de l'espai vital</p> <p>Comportament invasiu continuat i voluntari, generant incomoditat a la persona o persones que ho pateixen.</p>
	<p style="text-align: center;">Tocaments puntuals o continus no desitjats</p> <p>Tocar a una altra persona sense ser desitjat. Encara que sigui un fet puntual també s'ha de tenir en compte.</p>
	<p style="text-align: center;">Acorralaments</p> <p>Posar impediments perquè una persona no es pugui moure lliurement. Pot ser exercit per un persona o per un grup de persones.</p>
	<p style="text-align: center;">Violació amb intimidació i/o amb violència física</p> <p>Obligar a realitzar una pràctica sexual amb penetració bucal, vaginal o anal. No hi ha desig ni consentiment per part de la persona que la pateix. Pot ser mitjançant altres formes de violència que no només la física: violència psicològica (intimidacions, xantatges, pressions, submissió química,...), violència ambiental, violència econòmica, violència simbòlica, etc.</p>

Aquestes formes de violència sexista (sexual) i LGTBIfòbica llistades es presenten en forma de gradació si s'observa de baix a dalt, segon una classificació en què socialment acostumen a ser considerades: “de més a menys greu”. Ara bé, aquest Protocol rebutja aquesta idea, ja que l'única finalitat i conseqüència d'aquesta relació lògica és la d'invisibilitzar i naturalitzar les formes de violència sexual més quotidianes, i per tant es tracta aquest exercici d'agrupació i descripció com una eina per mostrar la “**gradació de la visibilitzat de les violències sexuals**”, amb objectiu de denunciar-les totes per igual i trencar amb la impunitat en la que s'exerceixen.

2.5. CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI DE BERGA

A continuació es presenten els resultats destacats de la **diagnosi de situació** elaborada en el marc de disseny del Protocol. Aquests mostren la **realitat del territori** en termes de recursos, actors i actrius, i necessitats de manera que es relacionin amb les estratègies d'abordatge de les violències sexuals que queda recollida al Pla d'actuació. Les conclusions que s'exposen són fruit d'un **procés de recerca** realitzat al municipi de Berga, concretament a la fase 1 del procés de disseny del Protocol.

Per a la recopilació d'informació s'han utilitzat les següents **tècniques d'investigació**: anàlisi de bases de dades, revisions bibliogràfiques, entrevistes semi-estructurades, mapeig d'actors, grups de treball, Marxa exploratòria i enquesta en format on-line. L'Annex 1 (apartat 6.6) del present document es pot consultar l'informe complet de la diagnosi.

Les dades recollides són de naturalesa qualitativa i quantitativa, la **triangulació metodològica** permet assolir una aproximació descriptiva i comprensiva de la realitat del territori, de manera que els resultats condueixin a un Pla d'actuació pertinent i aterrat a les necessitats identificades en relació als recursos disponibles.

A la següent taula es presenten les **dades bàsiques** del municipi: població desagregada per sexe, les principals festes populars d'aplicació del Protocol Marc, els principals locals d'oci privat, i els serveis territorials d'abordatge de les violències masclistes.

DADES PRINCIPALS DEL MUNICIPI

Municipi	Població ¹¹	Dones	Homes	Festes Populars d'aplicació del Protocol	Locals oci privats
BERGA	16.199	8.220 (50,74%)	7.979 (49,25%)	Patum de Berga, i les que consideri la Comissió Participativa.	Dikens, La General, El Celler, Cal Negre, Kóm.
Serveis d'atenció davant violències masclistes					
<ul style="list-style-type: none"> • SIAD Comarcal: C/ Voltes de Claris, 12, Berga. Tlf: 938215331 • SIE Catalunya Central: C/ Milà i Fontanals, 1 bx, (Igualada). Tlf: 93 804 82 65 • GAV Mossos Berguedà: C/ Pla de l'Alemanys/n (Berga). Tlf: 93 881 57 85 • Telèfon d'emergències de Mossos d'Esquadra. Tlf: 112 • Línia d'atenció contra la violència masclista de la Generalitat. Tlf: 900 900 120 • Policia Local de Berga: Plaça Dr. Saló, 8. Tlf: 93 821 04 27 • Hospital Sant Bernabé: Ctra. de Ribes s/n (Berga). Tlf: 93 821 01 19 • Àrea Bàsica de Salut: C/ Quim Serra, 1. Tlf: 93 821 27 44 • Serveis Socials Ajuntament Berga: C/ Balmes 3-5. Tlf: 93 821 53 31 					
Polítiques públiques de referència					
<ul style="list-style-type: none"> • Protocol d'atenció a dones en situació de violència masclista del CC Berguedà. • Pla Local de Joventut 2014-2018 • II Pla comarcal d'igualtat del Berguedà 2015-2016 • Pla estratègic de polítiques d'igualtat de gènere del Berguedà 2014-2020 					

A continuació s'enumeren les principals conclusions per àmbit de recerca i actuació. La taula identifica i relaciona el número de **Conclusió de la Diagnosi** (CD) amb la **Descripció** de la idea resultat de la recerca, i l'**acció del Pla d'actuació amb la que es relaciona** (AP). Les

¹¹ Programa Hermes. DIBA. A partir de dades de l'INE i del padró continu d'habitants 2018.

dades quantitatives estan extretes de l'enquesta realitzada amb motiu de l'elaboració del Protocol.

CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI		
RECURSOS EXISTENTS		
CD	Descripció	AP
1	Serveis d'atenció a les dones: SIAD, SIE, GAV Mossos, i Policia Local.	9
2	Circuit d'actuació davant les violències masclistes comarcal amb trobades de coordinació poc regulars.	9
3	Campanya de sensibilització i prevenció de les violències sexuals "Vull la Nit".	5,6
CAMPANYA DE COMUNICACIÓ		
CD	Descripció	AP
4	Campanya "Vull la nit" coneguda per la població i consolidada.	5,6
5	Percepció que la campanya "vull la nit" està dirigida a població jove, el que dificulta que població d'edats mitges i avançades es puguin sentir interpel·lades. També s'observa falta de representació de la diversitat cultural de la població del municipi, i de la diversitat de dones.	5,6
6	Percepció generalitzada que la campanya "Vull la Nit" s'ha fet molt visible, i que l'estratègia de difusió en xarxes i merchandising ha estat molt potent i efectiva.	5,6
7	Percepció que caldria incidir en àmbits d'oci no nocturn: esports, gent gran (bars de tarda), etc.	5,6
8	Percepció que caldria treballar amb més profunditat per trencar el tabú de la sexualitat i promoure models de sexualitat més basats en el desig, en el bon tracte i el plaer compartit.	5,6
RECURSOS NECESSARIS		
CD	Descripció	AP
9	Falta de Protocol específic a les VS en espais públics.	1
10	Ampliació de les accions formatives prèvies com a Programa de formació estable en perspectiva de gènere i prevenció de violències masclistes i sexuals dirigida entitats i agents socials de tots els àmbits.	19-29
11	No existeix un servei d'atenció, acompanyament especialitzat per atendre a les violències que pateixen les persones LGTBIQ+ (tipus SAI).	-
MAPA D'ACTORS		
CD	Descripció	AP
12	No existeix una entitat local que representi els interessos de les persones LGTBIQ+, generant dificultat per contactar amb persones LGTBIQ+ visibilitzades i/o mobilitzades.	-
13	Baixa participació en nombre d'entitats (5 entitats i 1 comparsa) als grups de treball. Molt propositives al llarg del procés.	9, 13
14	Alta implicació de totes les àrees tècniques municipals convocades al grup de treball: joventut, igualtat (municipal i del CC), comunicació, festes, salut, esports, educació, policia local, cultura, serveis socials, Mossos d'Esquadra.	9, 19
15	Falta d'implicació d'entitats esportives.	2, 18, 20
16	Participació en el procés de representants d'oci nocturn del municipi amb aproximacions a la corresponsabilitat respecte a l'abordatge de les VS amb alta variabilitat.	2, 16, 20

17	Xarxa de bruixes: grup informal de dones vinculades i comunicades a través de les xarxes socials sorgida d'un temps cap aquí i que s'autorganitza per a mobilitzacions en dates commemoratives, per la creació de grups de treball específica, etc. Agrupa dones molt diverses de totes les edats i també de poblacions properes.	9, 13, 24
18	Des de l'àmbit de salut hi ha poc coneixement de les polítiques i serveis d'igualtat, sobre perspectiva de gènere en termes generals, i falta d'espais de coordinació dins el mateix àmbit i respecte els altres.	9, 26
19	Cap de Policia Local implicat i amb bona predisposició per implementar el Protocol.	9, 28
20	Cossos de seguretat amb falta de perspectiva de gènere i necessitat de rebre accions formatives sobre la temàtica general i específica de violències sexuals.	9, 28
21	Entitats de festes i Comparses Patum amb treball previ sobre prevenció de violències als espais festius i amb sensibilitat i participació a les accions formatives sobre el tema variable: algunes han participat sempre, i d'altres ho han fet menys.	20, 46, 27
22	Àmbit de Cultura que ja treballa conjuntament amb joventut i igualtat, procuren incorporar des de fa temps la perspectiva de gènere en la programació i disseny de les principals festes populars.	9
23	Al procés no hi ha hagut presència de persones de col·lectius racialitzats, ni de persones amb diversitat funcional.	2
FESTES POPULARS, OCI NOCTURN I CONSUMS		
CD	Descripció	AP
24	Fins al moment s'han implementat Punts Liles o "Carpa Vull la Nit" a les festes populars: Patum, Carnaval, Cap D'any, etc. Es valora incorporar intervencions a la nit del 24 desembre.	45
25	Cal treballar per consolidar i ampliar l'abast del treball previ realitzat amb Comparses de Patum respecte al Protocol i prevenció de VS.	46, 9, 27
26	Cal treballar la corresponsabilitat dels locals d'oci nocturn amb el Protocol més enllà de la difusió de la Campanya.	16
27	Cal treballar per mantenir i ampliar el nombre d'entitats vinculades al Protocol, en especial aquelles que no han participat al grups de treball ciutadà al llarg del procés de disseny.	15, 17
28	Les dones surten "de festa" en menys freqüència que els homes: 46% ho fa "entre un cop al mes i un cop cada 3 mesos) davant el 39% d'homes que responen en el mateix sentit. Ells son més presents al grup: "entre un cop a la setmana i un cop al mes".	1
29	La festa Popular més freqüentada és la Patum (77% població enquestada). Les dones hi van "sempre" en percentatge superior als homes, tot i estar menys representades als espais d'organització i lideratge de la festa.	1
30	La droga més present en els espais d'oci és amb molta diferència l'alcohol (71%). Les dones afirmen consumir més drogues legals com l'alcohol i el tabac que els homes; el consum de cànnabis no mostra diferència de gènere remarcables.	1
MOBILITAT I PERCEPCIÓ D'(IN)SEGURETAT		
CD	Descripció	AP
31	La majoria de població es desplaça a peu a les seves sortides festives (72% ho fa "sempre" i "molt sovint"). El vehicle privat és utilitzat per desplaçar--se a altres ciutats (allunyades) per sortir de festa.	41-44
32	La percepció d'inseguretat a l'espai públic és situa eminentment entre la població de dones: manifesten percentatges significativament superiors a totes la situacions plantejades.	41-44
33	El 49% d'homes manifesta no tenir por al caminar sol de nit.	41-44
34	El 68% de les dones fa servir el mòbil per sentir-se més segura al caminar sola de nit.	41-44

35	Els motius de por mostren alts percentatges entre les dones. La diferència per gèneres té una distància més curta per al cas de "robatori", però es dispara en els casos de: "agressió física per part d'home" (75% dones i 37% homes), i "agressió sexual per part d'homes (84% dones i 12% homes).	1
PERCEPCIÓNS SOBRE VIOLÈNCIES SEXUALS		
CD	Descripció	AP
36	L'augment de la sensibilització i el rebuig social davant les violències sexuals es produeix alhora que es manté la naturalització i invisibilització d'algunes de les seves manifestacions més freqüents als espais festius.	1, 5,6
37	Als àmbits sanitaris i de seguretat s'observa més dificultat per identificar formes de violència que queden fora de la tipificació com a delictes.	1, 5,6
38	La població masculina mostra majors dificultats per identificar totes les formes de violència sexual. Cal orientar campanyes i accions formatives específiques.	1, 5,6
39	La població femenina mostra menys adscripció als mites justificadores de l'estructura de violències masclistes.	1, 5,6
40	El 54% de les dones i el 27% dels homes presencien "sempre" o "molt sovint" "piropos" no desitjats per part d'homes a dones.	1, 5,6
41	El 53% de les dones i el 30% dels homes presencien "sempre" o "molt sovint" bromes masclistes de contingut sexual.	1, 5,6
42	El 47% de les dones i el 25% dels homes presencien "sempre" o "molt sovint" mirades sexuades no desitjades per part d'homes a dones.	1, 5,6
43	El 25% de les dones i el 18% dels homes presencien "sempre" o "molt sovint" insistències davant la negativa de l'altra persona.	1, 5,6
44	El 35% de les dones i el 22% dels homes presencien "sempre" o "molt sovint" invasions de l'espai vital.	1, 5,6
VIOLÈNCIES SEXUALS VISCUDES I EXERCIDES		
CD	Descripció	AP
45	El 57% de les dones que han participat a l'enquesta han patit en més o menys freqüència insistències davant la seva negativa.	5,6, 16,19,20,27
46	El 68% de les dones que han participat a l'enquesta han patit en més o menys freqüència invasions continuades de l'espai vital.	5,6, 16,19,20,27
47	El 87% de les dones que han participat a l'enquesta han patit en més o menys freqüència mirades sexuades continuades i no desitjades.	5,6, 16,19,20,27
48	El 85% de les dones que han participat a l'enquesta han patit en més o menys freqüència bromes masclistes de contingut sexual.	5,6, 16,19,20,27
49	El 91% de les dones que han participat a l'enquesta han patit en més o menys freqüència comentaris sexuals no desitjats o "piropos".	5,6, 16,19,20,27
50	El 32% de les dones que han contestat l'enquesta han patit "sempre", "molt sovint" o "algunes vegades" tocaments no desitjats per part d'un home.	5,6, 16,19,20,27
51	El perfil de la persona agressora en cas d'haver patit alguna forma de violència és: 45% home desconegut i 33% home conegut. Les dades no estan desagregades per tipus de violència viscuda.	5,6, 16,19,20,27
52	La majoria d'homes manifesta ho haver exercit cap tipus de violència masclista. Hi ha un petit grup que manifesta haver exercit "molt sovint" aquestes formes de violència "naturalitzades": bromes masclistes (15%), comentaris sexuals incòmodes i les mirades sexuades (14%), insistència davant la negativa (8%), invasió de l'espai vital (5%), Les dades poden indicar el fet que molt homes no relacionen els seus actes amb aquestes formes de violència.	5,6, 16,19,20,27, 37
53	L'ordre de preferència per demanar suport en cas de violència sexual a la categoria és: amistats (64%), familiars (56%), policia (47%), Punt	5,6, 16,19,20,27

	Lila (47%), Servei mèdic (33%), SIAD/SAI (26%), col·lectiu feminista (21%), barra de festa (14%).	
54	Les dones són les principals agents agredides en totes les diferents formes de violències sexuals i els homes són els principals agents agressors.	5,6, 16,19,20,27
55	Les noies joves reben agressions verbals i sexistes a les barres durant festes populars o als locals d'oci privat.	5,6, 16,19,20,27
URBANISME I VIA PÚBLICA		
CD	Descripció	AP
56	Falta de perspectiva de gènere en el disseny urbanístic i la mobilitat del municipi.	43,44
57	Els espais amb diversitat d'activitats, ben il·luminats, sense barreres visuals que permeten la comunicació conviden a les dones a passar-hi amb major percepció de llibertat.	43,44
58	Els espais monofuncionals i amb poca activitat generen més sensació d'inseguretat a les dones.	43,44
59	La majoria de dones afirma realitzar diverses estratègies que suposen una modificació de comportaments i de trajectes per tal de sentir-se més segures quan caminen pels espais públics de nit.	43,44
60	Caldrà considerar tots els espais i llocs identificats com a "punts crítics" a través del treball de camp i la Marxa exploratòria a les actuacions del protocol, en especial considerant les propostes sorgides de la Marxa Exploratòria i en el disseny de les "rutes liles" o segures.	41-43
61	El transport públic municipal és de servei diürn interurbà i de connexió amb altres ciutats. La mobilitat de la població és majoritàriament amb vehicle privat.	44

2.6. IMPLEMENTACIÓ DEL PROTOCOL

El Protocol marc s'estructura al voltant dels eixos estratègics marcats per la Llei (5/2008) del **dret de les dones a erradicar la violència masclista**: prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació¹².

A continuació s'indiquen els principis i idees generals que permetran entendre el marc d'actuació que planteja el Protocol. En primer lloc es defineixen les figures, persones, grups i entitats presents a l'espai festiu, i els rols que s'espera que desenvolupin.

2.6.1. Actors, rols i responsabilitats

Els actors amb potencial d'actuació a l'espai de festa en relació a l'activació del Protocol són els següents:

❖ **Població en general.**

Participa activament o passivament a la festa. A través de la **campanya de sensibilització**, s'emplaça a totes les persones que promoguin un espai festiu de llibertat i en contra de les agressions sexistes. S'insta a la **corresponsabilitat per detectar** situacions, informar-ne i donar suport a la intervenció seguint els passos del Protocol.

❖ **Personal contractat per a la festa.**

Les i els artistes, personal dels equips de so o logística, personal de seguretat privada, etc. **han de tenir constància** que han sigut contractats per a una festa on hi ha un **Protocol que exigeix uns compromisos per part del personal contractat**. Aquests hauran de saber, en primer lloc, quins són els principis per unes festes lliures de sexisme i, en segon lloc, que han de fer cas a les indicacions del personal organitzador i de l'Equip d'Intervenció i Cura del Protocol.

❖ **Personal organitzador de la festa: entitats, comparses i personal municipal.**

A través de la formació a les entitats, les persones que organitzen la festa desenvolupen el rol d'**agents detectors/es** i de donar **suport** en el moment de la intervenció. Aquests hauran de seguir les indicacions de la persona Referent del Protocol del municipi i a les indicacions de l'Equip d'Intervenció i Cura (Punt Lila), sobretot en els moments d'intervenció.

Quan l'Equip d'Intervenció i Cura decideixi que s'ha de fer la intervenció amb les persones agressores, hauran de quedar-se dues dones de l'organització amb la persona agredida a l'Espai Tranquil (com s'explica a l'apartat d'atenció). També hauran de crear un grup de persones, preferiblement dones, per **acompanyar** i donar **suport** a l'Equip d'Intervenció i Cura durant les intervencions amb les persones agressores.

Només actuaran directament en una situació de violència sexual en els casos que no es pugui fer a través de l'Equip d'intervenció i Cura per qüestions d'immediatesa o per gravetat de la situació.

---

¹² (Generalitat de Catalunya, 2009)

❖ Referent del Protocol¹³.

Ha de **vetllar** conjuntament amb la regidoria d'Igualtat perquè hi hagi els materials i recursos necessaris abans i durant les festes, perquè es col·loquin als llocs adequats i perquè hi hagi els espais necessaris marcats pel protocol. Ha de ser el **pont de coordinació** i mediació entre administració, entitats organitzadores de les festes, seguretat i emergències, personal contractat i Equip d'intervenció i Cura. En els moments on s'hagi de requerir serveis d'emergència i/o seguretat, coordinarà l'activació conjuntament amb l'Equip d'Intervenció i Cura i les persones organitzadores. **Ha d'estar present durant la festa.**

❖ Equip d'Intervenció i Cura.

Són les persones amb **formació específica prèvia** que hauran de coordinar i intervenir a les situacions detectades. Durant la Festa Major, a Berga aquesta funció la desenvoluparà el personal especialitzat contractat. A les festes populars on no sigui possible contractar una entitat externa experta, s'haurà de vetllar per formar a les persones que integraran aquest equip amb els criteris de qualitat, rigorositat i responsabilitat necessaris.

Aquest Equip serà l'encarregat de liderar les actuacions d'atenció, acompanyament i recuperació de la persona agredida i de liderar la intervenció amb les persones agressores. Decidiran també, conjuntament amb la persona Referent del Protocol i les persones organitzadores de la festa, si és necessari requerir **serveis de seguretat** (privada o policia local) o serveis de salut. També són les encarregades de cuidar i omplir el **Registre d'agressions** detectades durant la festa. Han de ser com a mínim dues persones, preferiblement dones i sinó mixt.

2.6.2. Prevenció i sensibilització

Prevenció és el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable¹⁴.

Sensibilització és el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista¹⁵.

En aquest sentit, les accions de prevenció i sensibilització que es duren a terme amb el Protocol són les següents:

CAMPANYA DE COMUNICACIÓ

El municipi de Berga ha treballat des de fa dos anys una campanya de prevenció de les violències sexuals als espais festius. Es tracta de la campanya "Vull la nit", compta amb una imatge gràfica que s'ha fet coneguda arreu del territori, i un elevat nombre de materials de campanya que s'han anat ampliant al llarg del desplegament de la mateixa. Aquest es poden consultar a l'Annex 4. Al comptar amb una campanya de sensibilització desenvolupada

¹³ A l'apartat "Grup de seguiment" hi ha les funcions més especificades.

¹⁴ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 33)

¹⁵ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 32)

abans de l'inici del procés del disseny del Protocol, s'ha considerat la integració d'aquesta al Protocol aprovat, però alhora s'ha comptat amb els materials complementaris que aporta el present instrument: el **Manifest per unes festes lliures d'agressions**, i els **comunicats oficials** en cas d'agressions sexistes durant les festes populars (disponibles a l'Annex 2 del Protocol).

La campanya "Vull la nit" compta amb un **hashtag** per a les xarxes socials: #VullLaNit, i comptes a Twitter, Instagram i Facebook.

Arrel dels resultats de diagnosi, on s'identificava que la població mostra un alt percentatge de coneixement de la campanya, així com de molt bones valoracions, s'observa que aquesta està dirigida a la població jove del municipi. El grup Motor acorda treballar en una ampliació de la campanya (a través d'un grup de treball de la Comissió de Seguiment) per incloure nous dissenys, missatges i canals de comunicació que facilitin interpel·lar a població d'edats diverses, tal com queda recollit al Pla d'actuació.

MISSATGES DE CAMPANYA

A continuació s'expliquen el missatge central de Campanya i missatges específics que van dirigits a sensibilitzar sobre algunes de les temàtiques que s'han treballat durant el procés d'elaboració del Protocol.

Missatge principal

MISSATGE PRINCIPAL	DESCRIPCIÓ	UBICACIÓ I MATERIALS DE CAMPANYA
Missatge complementari	Anomena diferents manifestacions de violència sexual	Cartellera oficial Escenari Barres
Missatge central	VULL LA NIT	Programacions oficials
Missatge complementari	Per una Patum feminista	Xapes Gots
Justificació	Èmfasi en el dret de les dones de transitar els espais festius nocturns de forma lliure.	Samarretes (...)

MANIFEST DEL PROTOCOL

El manifest del Protocol s'haurà de llegir com mínim en algun dels **actes inaugurals** de les festes populars i si la persona Refent de Protocol juntament amb la Comissió de Seguiment ho consideren pertinent, també a inici de cada jornada festiva o a l'endemà de quan s'hagi comès una agressió sexista.

A l'Annex del present document s'inclou una proposta de manifest que es podrà adaptar al que convingui la Comissió de Seguiment. Un dels requisits aprovats és que les **entitats i comparses organitzadores** de les festes populars han d'adherir-se al manifest per poder implementar el Protocol.

FORMACIONS

Les entitats que s'adhereixin al Protocol hauran d'haver realitzat unes **mínimes formacions prèvies**. Aquestes estaran dirigides i coordinades des d'Igualtat, Cultura i Esports segons els següents criteris:

- ❖ Formació mínima de 4 hores d'**agents detectors/es**. Dirigida a les **entitats organitzadores** de la festa popular. Aquesta formació té un doble objectiu. Per una banda, sensibilitzar les persones que organitzen la festa sobre la prevenció de les violències sexuals en els espais d'oci aportant-los els recursos de detecció i actuació del protocol i, per l'altra, contribuir a què actuïn com agents detectors/es de les violències sexuals en els espais d'oci.
- ❖ Formació mínima 2 hores pels agents de **l'Equip d'Intervenció i Cura**¹⁶ en cas d'agressió. Aquestes persones han d'haver assistit a la formació anterior o han de tenir formació prèvia en perspectiva de gènere. Seran les persones encarregades d'intervenir en les situacions constitutives d'agressions sexistes o sexuals que es donin durant les festes populars. Inicialment, aquesta formació serà rebuda per les professionals seran al Punt Lila. En el cas que el Grup de Seguiment, conjuntament amb les entitats organitzadores de la festa, decideixi que l'equip d'Intervenció i Cura pot ser de dones de l'organització, se les hi farà la formació corresponent pagada per l'Ajuntament.

A part d'aquestes formacions obligatòries, Regidoria d'Igualtat **promourà i implementarà** una seguit de formacions. Aquestes poden realitzar-se el primer any d'aplicació del protocol o pels següents, segons decideixi el **Grup de Seguiment** del Protocol. Les formacions seran les següents:

- ❖ Formació mínima de 4 hores a **Policia Local**. Els objectius principals d'aquesta acció formativa són els de sensibilitzar a les policies sobre la prevenció de les violències sexuals en els espais d'oci, explicar el funcionament del protocol i promoure protocols interns d'actuació que vagin en coordinació amb els principis del Protocol marc.
- ❖ Formació mínima de 4 hores a serveis de **Seguretat Privada**. Els objectius principals d'aquesta acció formativa són els de sensibilitzar a les empreses de seguretat privada que actuen durant festes populars sobre la prevenció de les violències sexuals en els espais d'oci, explicar el funcionament del protocol i promoure protocols interns d'actuació que vagin en coordinació amb els principis del Protocol marc.
- ❖ Formació mínima de 4 hores a **representants polítiques i personal tècnic municipal**. Els objectius principals d'aquesta acció formativa són els de sensibilitzar a representants polítics i personal tècnic sobre la prevenció de les violències sexuals en els espais d'oci, promoure el consens ideològic per establir els límits des d'una perspectiva de gènere i explicar el funcionament del protocol i de les comunicacions institucionals en casos d'agressió sexista en espais de festa.
- ❖ Formació mínima de 4 hores a **associacions, entitats, col·lectius i persones** en general sobre prevenció de violències sexuals i elaboració de protocols propis. L'objectiu principal és el de sensibilitzar sobre perspectiva de gènere, desigualtats de gènere i violències sexuals en espais d'oci i aportar eines per combatre les agressions sexistes en els propis espais de les entitats i associacions.

ESPAIS DE FESTA

La premissa principal que s'ha de tenir en compte en el disseny dels espais de festa és que a l'hora de definir-los cal tenir present la **mirada de les dones** i de les **persones LGTBIQ+**.

---

¹⁶ En cas que no es contracti una entitat externa especialitzada que s'encarregui d'aquesta funció.

Sobretot és important posar èmfasi en les **percepcions d'inseguretat** i de **llibertat** d'aquestes persones en aquest espais. Identificar quins són els espais i elements relacionats amb les festes populars a cada municipi que generen més por a les dones i persones LGTBIQ+ i quins són els que transmeten més sensació de comoditat i llibertat ajudarà a entendre'ls i a definir-los.

En aquests sentit, a nivell logístic s'han definit tres aspectes principals que cal entendre com a mínims a l'hora de dissenyar l'espai:

- 1. Espai Tranquil.** Ha d'haver-hi un espai que generi tranquil·litat on poder atendre a les persones que hagin patit qualsevol tipus d'agressió. També pot servir per a les persones organitzadores de la festa com espai de descans o de coordinació. El més important és que ha de ser un espai per a la tranquil·litat i s'ha de respectar la privadesa de les persones que hi siguin. No s'ha de poder veure què passa a dins des de fora. Aquest espai haurà d'estar garantit i validat per la persona Referent del Protocol.
- 2. Punt Lila o punt d'entrada de casos.** En cas que s'hagi organitzat el Punt Lila, aquest punt ja hi serà i és on s'hauran de rebre i coordinar les situacions que es detectin. El Punt Lila no pot estar molt allunyat de l'espai tranquil. Es pot valorar segons criteri de les persones de referència del Protocol que el Punt Lila sigui també l'espai tranquil. En cas que no existeixi un espai estrictament com a Punt Lila, s'ha de definir un espai (que pot ser un punt de la barra, un punt a l'espai de venda de tiquets, un punt a al *backstage* de l'escenari, etc.) que serà el punt d'entrada de situacions detectades. En aquest sentit l'Ajuntament de Berga ha optat per la instal·lació d'un **punt informatiu** a les festes on no es disposa de Punt Lila amb equip especialitat, es tracta de la "**Carpa Vull la Nit**".
- 3. Lavabos.** Els lavabos són un espai que genera inseguretat a les dones ja que acostuma a posar-se en llocs apartats, inhòspits, sense senyalitzar i amb poca il·luminació. Cal tenir presents aquests aspectes a l'hora de dissenyar tots els espais festius: localització, il·luminació interior i externa, nombre, estat de neteja, reposició de paper higiènic, etc.
- 4. Caldrà considerar les recomanacions** que aporta el treball realitzat a través de les **Marxes Exploratòries**. A l'apartat 6.6.3 de l'Informe de diagnosi inclòs al present document es presenten les principals conclusions de l'observació participant a l'espai públic que realitzada a Berga. A l'Annex 3 es pot consultar l'informe complet de les Marxes Exploratòries realitzades al municipi.

PROGRAMACIÓ

Aquest apartat estableix les actuacions en el disseny de la **programació de les festes populars**. Les persones organitzadores de les diferents festes populars es comprometen a tenir en compte aquests principis de disseny i a demanar **assessorament** a la Regidoria d'Igualtat i Feminismes sobre l'aplicació de la **perspectiva de gènere** en les activitats programades.

Els principis bàsics de programació són els següents:

- Promoure la presència de dones i persones LGTBI+ en el **disseny de la programació**.
- Promoure la **diversitat d'activitats i espais per a tots els públics**. Especial èmfasi en pensar activitats per i amb criatures, infants i gent gran. Posar facilitats perquè

les activitats tinguin espais per a aquestes persones o activitats per a diferents franges d'edat. La diversificació dels usos i funcions en mateixos espais també ajuda a una millor percepció de llibertat i seguretat.

- Promoure a dones i a persones LGTBIQ+ en les **activitats programades**. Ja sigui a través de la contractació d'artistes i espectacles, fins a programar activitats dirigides per a aquestes persones.
- Promoure **continguts amb perspectiva de gènere** o que no fomentin missatges masclistes sexistes, lgtbifòbics ni que facin apologia de les violències de gènere ni de la cultura de la violació.
- Promoure el **trencament dels rols estereotipats de gènere** en les pròpies activitats de festes populars i en les tasques a realitzar durant les festes. Cal tenir en compte que moltes de les tradicions culturals tenen un arrel clarament androcèntrica, masclista, sexista i lgtbifòbica. Adaptar-les a una realitat en pro de l'equitat de gènere no està renyit en seguir-les fent.

A l'apartat de "Recursos" del present document hi ha propostes concretes per orientar la programació en aquest sentit. Cal dir que al Municipi ja s'han programat moltes festes populars on a través de la campanya "Vull la nit" s'ha vetllat per donar veu i presència a dones artistes i grups amb posicionament manifestament feminista. Amb tot, caldrà vetllar per ampliar aquesta perspectiva a tots els espais festius del municipi.

2.6.3. Detecció

Detecció és la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat¹⁷.

En aquest sentit, el Protocol és una eina per ajudar a conèixer els diferents **tipus de fets** constitutius de violències sexuals que es poden donar als espais de festes i saber intervenir **en la mesura de les possibilitats** de les persones que poden fer-ho.

En segon lloc, respecte a la detecció, cal fomentar que **totes les persones** que participen a la festa puguin actuar com a agents detectors. El **personal que organitza** la festa haurà rebut una **formació específica** que li permetrà identificar les diferents formes de violències sexuals que poden patir les dones i les persones LGTBIQ+ en aquests espais, conèixer els principis d'actuació i el circuit de derivació.

És important incorporar a la mirada la **sensibilitat per parar atenció** a les dinàmiques que s'estan produint als espais. Una fotografia del moment de la festa, entendre què està passant, quina activitat s'està realitzant, els actors que hi intervenen, les relacions que hi ha entre les persones, etc.

En tercer lloc, els i les agents detectors/es poden fer un seguit de **preguntes** en el moment que s'identifica que es dona o que es pot donar una situació d'agressió sexual i/o sexista:

👁️ **On** està passant?

👁️ **Qui** ho està fent?

A la zona de ball, a la barra, als lavabos, etc.

Una persona sola, un grup de persones, grup de noies, grup mixt, etc.

¹⁷ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 33)

<ul style="list-style-type: none"> ☞ Quina relació hi ha entre aquestes persones? ☞ En quin estat es troben aquestes persones? ☞ Qui està patint l'agressió i qui l'està exercint? 	<p><i>Són conegudes, són amistats, són parella, etc.</i></p> <p><i>Van visiblement molt begudes, semblen agressives, estan tranquil·les, etc.</i></p> <p><i>Una noia, un grup de noies, un noi, un grup de nois, un grup mixt, etc.</i></p>
--	---

2.6.4. Atenció

Atenció és el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació¹⁸.

PRINCIPIS D'ACTUACIÓ

Aquest apartat és dels més importants del Protocol, ja que és l'eina que explica els **passos a seguir** en els moments on es detectin situacions constitutives de violències sexuals. Aquests principis i passos són els que hauran de tenir clars sobretot els i les **agents detectors/es** de la festa. Cal destacar que aquesta proposta d'actuació **pot ser revisada i millorada** a través de les avaluacions del **Grup de Seguiment**.

¹⁸ (Generalitat de Catalunya, 2009)

PRINCIPIS D'ACTUACIÓ

❶ AVISAR I INFORMAR

Totes les situacions detectades s'han d'avisar i traspasar la informació a un **punt d'entrada de situacions** marcat per la festa. Aquest podrà ser el Punt Lila o el punt d'entrada de casos segons la festa. Haurà d'estar ben clar on s'ha d'avisar. Si a la festa no hi ha aquest dos punts, s'informarà del recursos del Protocol i on es poden dirigir i demanar ajuda¹⁹.

❷ INFORMACIÓ RIGOROSA

La informació ha d'arribar de primera mà abans de iniciar l'actuació. Cal evitar i tallar rumors. Cal garantir la confidencialitat.

❸ NO QÜESTIONAR L'AGRESSIÓ

Es recull la informació i es traspasa sense fer un judici sobre l'agressió. Sobretot en el cas que l'agressió estigui explicada per part de la persona agredida, caldrà tenir cura d'aquest principi.

❹ RESPECTAR LA VOLUNTAT DE LA PERSONA AGREDIDA

Es traslladarà tota la informació necessària a la persona agredida i es respectarà la seva voluntat. Només en casos de risc d'integritat física de la persona agredida es pot actuar sense la seva voluntat i sempre a través dels serveis de seguretat.

❺ TREBALL EN EQUIP

Ha d'haver-hi una resposta coordinada i amb equip de totes les situacions detectades i informades. Els diferents actors que hagin rebut formació lideraran l'actuació i la resta de personal ha de donar-los suport.

❻ ACTITUD DE CURA AMB LA PERSONA AGREDIDA I FERMA AMB L'AGRESSORA

De bon tracte, suport mutu, respectuosa i d'escolta activa cap a la persona que pateix l'agressió. Actitud ferma, de rebuig, però no violenta, dialogant i assertiva amb la persona que exerceix l'agressió.

PRINCIPIS D'ESCOLTA ACTIVA

Recomanacions per a mantenir una escolta activa durant l'atenció a la persona que alguna forma de violència sexual:

- No intentar dominar la situació.
- Esperar a escoltar tot el que la persona agredida ha de dir.
- No manipular o pressionar la persona agredida i respectar els seus temps.
- Escoltar sense pensar què dir a continuació.
- No treure la capacitat de decisió de la persona, ni usurpar el seu lloc.
- Deixar de banda els propis punts de vista per poder "sintonitzar".
- No introduir assumptes o exemples propis.

¹⁹ La persona referent o "agent detector" de cada entitat o comparsa ha de garantir que totes les persones de l'organització que participen a la festa, sàpiguen a on s'han de derivar els casos.

- No ignorar ni negar els sentiments genuïns de l'agredida.
- Poder estimular-la perquè pugui seguir parlant.

En funció de la persona que realitzi l'atenció, es defineixen funcions i passos a seguir específics:

POBLACIÓ EN GENERAL

👁️ DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

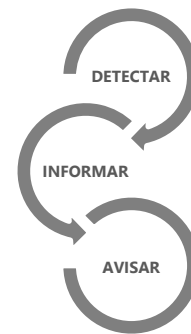
Si es detecta una situació clara d'emergència, es truca a emergències o s'avis a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

📍 INFORMAR

Si és la persona agredida que demana ajuda: se li ofereix acompanyament i se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa** i que pot **demanar ajuda**.

📣 AVISAR

Sinó és la persona agredida la que demana ajuda: es traspasa la informació del que està passant a qualsevol dels **recursos que ofereix el Protocol** en funció de la festa i del moment: telèfon d'emergències, punt d'entrada de casos, Punt Lila, serveis de seguretat, persona referent del Protocol, etc.

AGENTS DETECTORS²⁰:

DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avis a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida**.

INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda i acompanyament** per part de les entitats que organitzen la festa.

ACOMPANYAR

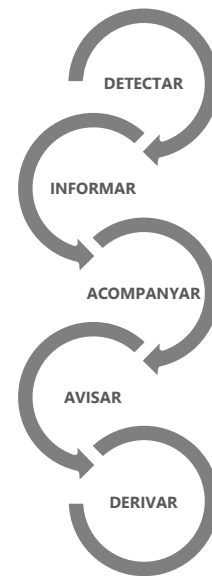
Si la persona vol desplaçar-se fins al punt d'entrada de casos, se l'acompanya. Si la persona no es vol desplaçar, es busca una companya o company perquè es quedi amb ella o ell i l'altra persona va a avisar al punt d'entrada de casos. **Mai es deixa sola a la persona que ha patit l'agressió**. Si la festa disposa d'**Espai Tranquil**, s'ofereix a la persona agredida si vol anar-hi.

AVISAR

Passar la informació al **punt d'entrada de casos**. Totes les festes han d'haver decidit on es traspasarà la informació sobre situacions que es puguin detectar i traslladar la informació als recursos disponibles.

DERIVAR

Informar a la persona agredida de les opcions que ofereix el **circuit d'atenció**, suport, derivació i recuperació a les persones que han patit agressions. Traspassar els **recursos** que s'hagin elaborat per la festa (díptic del Protocol, full d'informatiu per persones que hagin patit agressions, resum de recursos d'atenció disponibles, etc.)

²⁰ Les entitats participants a les festes populars i el personal municipal organitzador hauran rebut una formació de 4 hores com agents detectores i col·laboradors en l'aplicació del Protocol.

EQUIP D'INTERVENCIÓ I CURA

DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgbifòbiques**.

Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avis a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida**.

INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda, suport, atenció i acompanyament** per les professionals del Punt Lila.

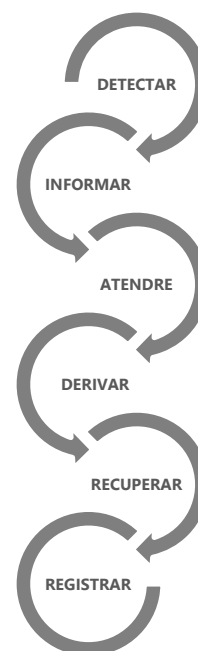
L'Equip del Punt Lila pot fer una **primera intervenció amb les persones agressores²¹** si valora que **no es posa en risc la seva pròpia seguretat** i sempre davant d'agressions més normalitzades com les mirades sexuals no desitjades i continuades, els comentaris sexuals no desitjats o la invasió continuada de l'espai vital.

Davant la detecció de situacions com tocaments puntuals, acorralaments o violacions, si es valora que es vol fer un primera intervenció amb l'Equip del Punt Lila, **sempre serà amb avís als serveis de seguretat** i acompanyament dels mateixos durant l'actuació.

ATENDRE

Segons els principis d'atenció:

- **Atenció prioritària a la persona agredida.**
Cal posar èmfasi en la defensa de la llibertat i de la seguretat de la persona que rep l'agressió. La prioritat és que estigui bé.
- **Respecte a les decisions de la persona agredida.**
Se li traslladarà tota la informació necessària, però respectarà en tot moment la seva voluntat. Si vol confidencialitat, si vol privacitat, si vol explicar-ho tot o només una part, si vol que les persones agressores marxin de l'espai de festa, si no vol que es comuniqui l'agressió, etc.
- **No centralitzar l'actuació en el procediment penal.**
Existeixen altres vies per acompanyar aquestes situacions i se li facilitarà un full informatiu amb els diferents camins que es poden agafar.

²¹ Cal tenir present que l'Equip del Punt Lila té la formació per atendre aquest tipus de situacions i valorarà la millor opció en funció de les situacions que es puguin donar.

S'animarà a la persona agredida a ser atesa a l'**Espai Tranquil**. Si la persona agredida no vol desplaçar-s'hi, es buscarà un espai tranquil a prop d'on es trobin. A l'Espai Tranquil quan arribi la persona agredida **només podran ser-hi amb ella l'Equip Punt Lila**. S'ha de generar un espai de privacitat, confiança i tranquil·litat.

L'Equip Punt Lila **atendrà amb més profunditat la persona agredida:**

- ☑ Informació sobre el Protocol. Explicar les possibilitats que poden sorgir i que no es farà res que ella no vulgui.
- ☑ Recollir la informació sobre el què ha passat.
- ☑ Recollir informació sobre l'entorn, la situació de la persona i la relació amb les persones agressores. Si té amigues o amics, si està sola o sol, si coneix o no les persones agressores, etc.
- ☑ Recollida de dades essencials, si vol. Sobretot telèfon de contacte i nom.
- ☑ Traslladar tota la informació sobre els **recursos disponibles** del circuit d'atenció i recuperació.

DERIVAR

Un cop la persona agredida decideixi què vol fer, se li oferirà suport i **acompanyament en la derivació** que hagi triat si és el cas als serveis coordinats a través del **protocol municipal d'abordatge de les violències masclistes**: SIAD, urgències de ginecologia de l'hospital de Berga (en cas que sigui necessari), o Mossos d'Esquadra (per interposar denuncia).

RECUPERAR

Si la persona agredida es troba amb les condicions i **vol seguir a la festa**, se l'animarà que ho faci amb el suport de la organització.

Si es dona el cas que **la persona agressora encara està a la festa**, s'explicarà a la persona agredida que la prioritat és que ella pugui seguir a la festa i que es farà una **intervenció amb les persones agressores**. La persona agressora podrà ser expulsades de la festa si així ho decideixen els **serveis de seguretat o policials** conjuntament amb l'organització de la festa i amb l'Equip del Punt Lila. També es pot oferir un suport a distància sense intervenció amb la persona agressora.

En el cas que es dugui a terme aquesta intervenció, **l'organització es quedarà** amb la persona agredida a

l'espai Tranquil mentre l'Equip Punt Lila sortirà a fer la intervenció. A la tornada se li explicarà tot el què ha passat i com ha quedat la situació.

REGISTRAR

Omplir el full de registre amb consentiment si és el cas o el full de registre de situacions detectades.

 És molt important que si hi ha **intervenció amb la persona agressora**, els serveis de **seguretat i policials es complementin i coordinin** amb el present Protocol i, concretament in situ, amb les persones de l'Equip del Punt Lila i amb les entitats organitzadores. Tots els actors implicats han de tenir coneixement dels Protocols i traspasar correctament la informació sobre les situacions que es puguin donar per **activar correctament els serveis de seguretat**.²²

És important destacar que el **Registre d'agressions** és responsabilitat de la persona Referent del Protocol al municipi. Quan el servei de Punt Lila es trobi en funcionament, serà l'equip d'aquest punt l'encarregat de tenir el Registre, omplir-lo i traspasar als casos a la persona Referent del Protocol. En els moments que no estigui operatiu el Punt Lila, l'encarregada de omplir-lo serà la persona Referent del Protocol. Aquesta Referent li traspasarà els fulls dels casos registrats a la tècnica d'Igualtat al finalitzar les festes populars on s'estigui aplicant el Protocol.

2.6.5. Recuperació/Reparació

***Recuperació** és l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda²³.*

L'objectiu d'aquest eix és garantir que si la persona que ha patit l'agressió vol **seguir a la festa**, ho pugui fer amb total comoditat. Es pactarà amb l'Equip de Intervenció i Cura.

També s'ha de verbalitzar l'**actitud de rebuig cap a l'agressió** i cap a les persones agressores per part de la organització. Que la persona agredida se senti recolzada, valorada i acompanyada.

Hi ha la **possibilitat d'aturar la festa** i denunciar que ha succeït un agressió sexista i/o de llegir el Manifest. La persona Referent del Protocol, conjuntament amb la organització de la festa i si el Grup de Seguiment del Protocol ho ha acceptat a les reunions de preparació, es pot oferir a la persona agredida que una de les accions és **aturar un moment la música o**

²² L'Ajuntament de Berga té previst adherir-se al **Protocol de seguretat de contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya** i, per tant, el present Protocol és d'aplicació conjunta amb els professionals de seguretat: controls d'accés, vigilants de seguretat i Polícies de Catalunya. Aquests serveis hauran de treballar segons els **principis de complementarietat i coordinació** amb el present Protocol municipal i hauran de vetllar per garantir l'adequada col·laboració entre tots els actors serveis i institucions implicats en les activitats d'oci (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019, p. 43)

²³ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 33)

la festa i per megafonia llegir el Manifest, denunciar que s'ha produït una agressió o posar la falca.

***Reparació** és el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda²⁴.*

Se li explicarà a la persona agredida els **recursos disponibles del circuit**. En funció de la gravetat, és important no perdre el contacte d'aquesta persona i, si cal, l'Equip d' Intervenció i Cura o bé l'equip del SIAD la **trucarà l'endemà** per fer-li els seguiment sobre com es troba i li tornarà a facilitar tota la informació necessària.

També se li traslladarà un **full informatiu** per a què disposi de la informació necessària per tal de valorar la denúncia, amb l'explicació de les conseqüències positives i negatives de fer-ho, els perills de la victimització secundària i les recomanacions d'anar en paral·lel amb altres vies no judicials.

COMUNICAT PÚBLIC EN CAS D'AGRESSIÓ GREU

En el cas que la persona agredida vulgui i si és un **cas que es considera de gravetat²⁵**, l'**equip d'Igualtat de gènere de l'Ajuntament**, juntament amb la persona Referent del Protocol, valoraran si és necessari que l'Ajuntament faci un **comunicat públic** davant una agressió i informarà a la **Comissió de Seguiment**. Si la Regidoria ho considera oportú, reunirà d'urgència la Comissió de Seguiment del Protocol. Queda proposat per al contingut del comunicat públic el text del document d'adhesió al Protocol municipal.

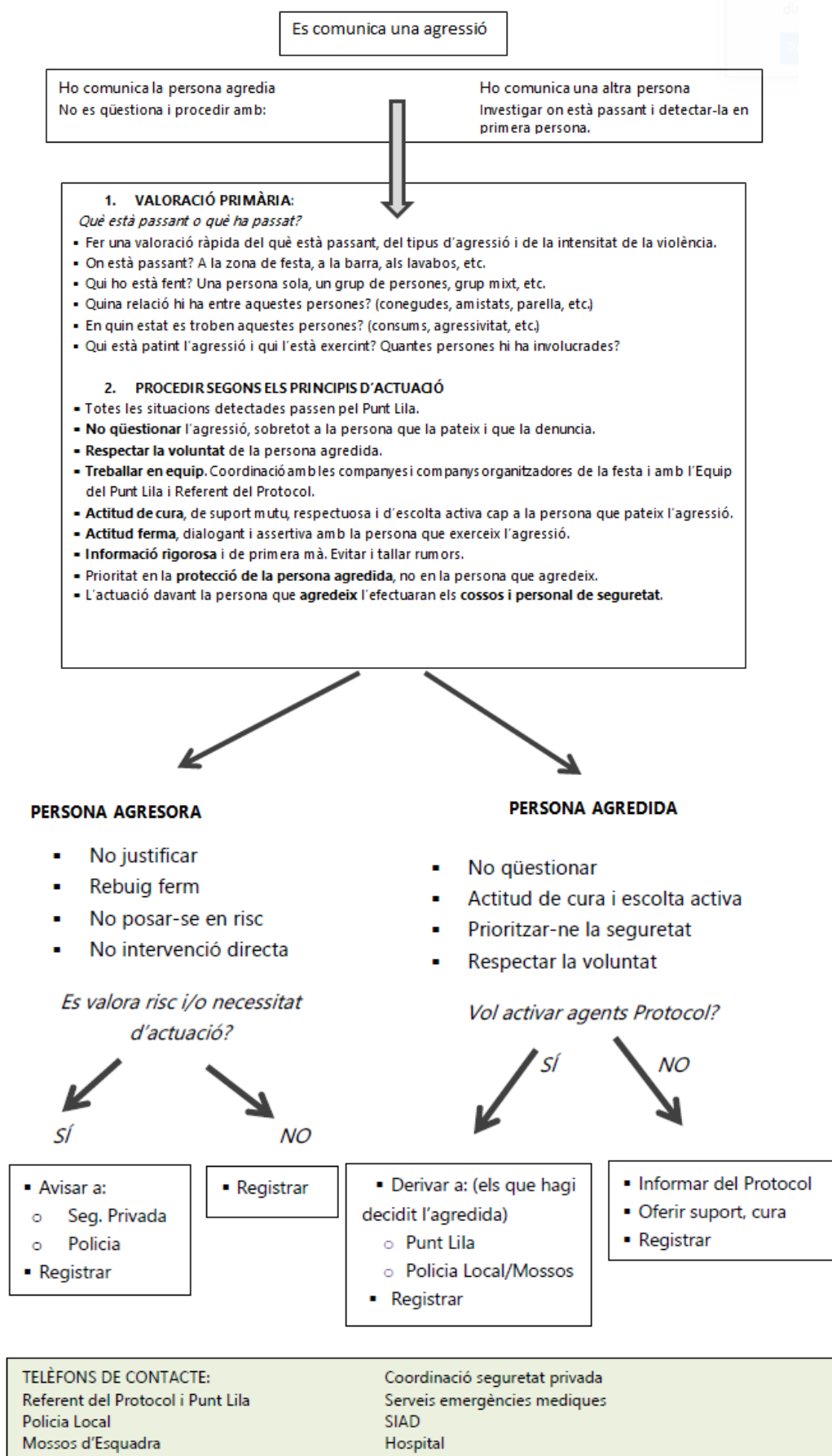
²⁴ (Generalitat de Catalunya, 2009, p. 33)

²⁵ La consideració de gravetat poden ser les agressions explicades al punt 2.2 de la proposta de gradació d'agressions que es troba a l'apartat l'Annex 3 fitxa 3: exemples d'agressions. El Comissió de Seguiment pot valorar que també es de gravetat per altres motius.

4 RESUM DEL CIRCUIT

PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LES AGRESSIONS SEXISTES EN ESPAIS FESTIUS											
PREVENCIÓ	Campanya "Vull la Nit"	Materials de Campanya: missatges, cartells, etc.	Manifest per unes festes lliures d'agressions sexistes	Formació entitats i comparses festes populars i agents intervenció	Programació amb perspectiva de gènere	Espais de suport: Punt Lila (amb espai tranquil) i Carpa "Vull la Nit".					
DETECCIÓ	Tipus de violències sexuals (existeixen altres manifestacions que també poden de ser detectades)										
	Mirades sexuades no desitjades i continuades	Comentaris masclistes,sexis tes, lesbofòbics, gaifòbics i transfòbic	Invasió continuada de l'espai vital	Tocaments puntuals o continus no desitjats	Acorralaments	Violació amb intimidació i/o amb violència física					
											
QUI DETECTA?	Persones festa	Agents detectors organització	Equip d'Intervenció i Cura	Persona que pateix l'agressió							
ATENCIÓ	Passos a seguir			Atenció a la persona agredida							
	<ol style="list-style-type: none"> DETECCIÓ DE LA SITUACIÓ VALORACIÓ RESPOSTA IMMEDIATA O COORDINACIÓ EQUIP DE RESPOSTA ATENCIÓ A LA PERSONA AGREDIDA ENTRADA DE LA SITUACIÓ AL PUNT LILA COORDINAR L'EQUIP D' INTERVENCIÓ I CURA I VALORAR GRAU DE RISC. Actors i Premisses bàsiques. INTERVENCIÓ AMB LA PERSONA AGRESSORA <ol style="list-style-type: none"> Reconeixement agressió i acords. No reconeixement acords i negació. Expulsió. Negació de l'expulsió o comportament violent: serveis de seguretat. REUNIÓ D'AVALUACIÓ I CURA 			<p>Principis</p> <ol style="list-style-type: none"> Atenció prioritària persona agredida No qüestionar agressió Respecta les seves decisions Actitud de cura Informació rigorosa No centrar procediment via penal <p>Passos a seguir</p> <ol style="list-style-type: none"> Oferir espai tranquil Atenció a l'espai tranquil. Privacitat Recollir i traslladar informació Pactar la intervenció i els acords Crear equip de cura amb la persona agredida i l'Equip de Intervenció i Cura per a la intervenció Explicació de tot el que ha passat a la persona agredida. 							
RECUPERACIÓ	Principis		Recursos i serveis disponibles								
	<ol style="list-style-type: none"> Que la persona agredida pugui seguir a la festa Actitud col·lectiva de rebuig a les agressions Traslladar tota la informació sobre recursos de recuperació Agafar contacte i trucar l'endemà si es creu convenient 		Full informatiu sobre agressions sexuals	Registre de les situacions succeïdes	Comunicat Ajuntament	Xarxa de Bruixes	Punt Lila / Carpa "vull la Nit"	SIAD Comarcal	SIE Catalunya Central	SAI Comarcal (CC Berguedà)	GAV Mossos / 112

PROPOSTA DE CIRCUIT D'ACTUACIÓ:

5 COMISSIÓ DE SEGUIMENT

OBJECTIUS

L'objectiu general d'aquest grup de treball és el de **vetllar per la bona implementació i millora del protocol**. Els objectius específics són els següents:

- ❖ Promoure una implementació del Protocol de qualitat a cada festa on es vulgui aplicar.
- ❖ Fer el seguiment de les accions de la Campanya per combatre les agressions sexistes.
- ❖ Vetllar perquè els compromisos de requisits mínims es portin a terme. Sobretot materials necessaris i formacions.
- ❖ Adaptar el Protocol marc a les especificitats de cada festa.
- ❖ Coordinar les tasques prèvies, durant i posteriors que s'hagin de fer per implementar el Protocol.
- ❖ Vetllar per incorporar la perspectiva de gènere i la transversalitat en els diferents àmbits d'actuació del Protocol.
- ❖ Avaluar i millorar el Protocol Marc.
- ❖ Vetllar pel Registre de les situacions detectades de violències sexuals durant els festes populars.

REFERENT DEL PROTOCOL

Caldrà definir la persona **Referent del Protocol** al municipi, que formi part de la Grup de Seguiment i que estigui present a les festes populars on s'implementa el Protocol. Aquesta persona pot ser personal tècnic de cultura, d'igualtat, de joventut, etc. La persona serà assignada a decisió del **Grup de Seguiment**.

Les **funcions** de la persona Referent del Protocol són les següents:

- ❖ Traspassar la **informació** a les entitats organitzadores, a personal contractat i a la seguretat sobre el Protocol i sobre els **formacions** obligatòries.
- ❖ Vetllar perquè els **materials de campanya** i els **espais** mínims acordats (Punt Lila i Espai Tranquil) es situïn als llocs adequats.
- ❖ Vetllar perquè el Protocol i els **passos a seguir** s'implementin adequadament durant les festes populars.
- ❖ Decidir conjuntament amb les persones organitzadores de la festa i de l'Equip de Intervenció i Cura, l'**activació** o no dels **serveis de seguretat i emergències**.
- ❖ Definir una persona referent del Protocol en els moments que no pugui ser-hi.
- ❖ Escoltar i traspassar les propostes de millora que aportin les entitats al Grup de Seguiment.
- ❖ Responsabilitzar-se dels fulls de **Registre** d'agressions. Quan hi hagi el Punt Lila haurà d'estar al cas que el tinguin i els retorni al final de cada festa. Sinó hi ha activat un Punt Lila, serà la persona encarregada d'estar present i omplir el Registre. Al final de cada festa popular on s'apliqui el Protocol, haurà de guardar el Registre i presentar-lo al Grup de Seguiment quan es reuneixi.

TROBADES I ASSISTENTS

Aquest grup es reunirà com a **mínim dues vegades a l'any**. Una per preparar les festes i una per avaluar-les. Per exemple, per Festa Major, s'haurà de fer una reunió prèvia de preparació i una després d'avaluació.

Les persones que formaran part de la **Grup de Seguiment** seran les següents:

- ❖ Regidora d'Igualtat. Coordinadora del Grup de Seguiment.
- ❖ Regidora de Cultura.
- ❖ Referent del Protocol.
- ❖ Personal tècnic participant al Grup Motor: Igualtat, Joventut, Comunicació, Cultura, Salut, Centres Cívics, Serveis Socials, Esports, Comerç.
- ❖ Policia Local.

Es valorarà la participació d'altres àrees municipals: Urbanisme, Seguretat, etc.

SEGUIMENT DE LA COMISSIÓ PARTICIPATIVA

Paral·lelament es convocarà a la Comissió Participativa (formada per les entitats i comparses que han participat al procés d'elaboració del Protocol, així com noves entitats que s'hi vulguin afegir i persones del municipi que desitgin participar a títol individual) per crear un grup de seguiment ciutadà.

Aquest grup podrà aportar les valoracions i propostes que permetran al Grup de Seguiment adequar el Pla d'actuació a possibles noves necessitats, així com nodrir-se de les propostes que milloraran el Protocol.

La Comissió Participativa es convocarà com a mínim un cop l'any, amb prou antelació a la festa popular on s'apliqui el Protocol per poder integrar les propostes.

6 PLA D'ACTUACIÓ

5.1. INTRODUCCIÓ

El Pla d'actuació del Protocol s'ha definit a partir de les propostes que sorgides a les sessions de treball del **Grup Motor** i de la **Comissió Participativa**. També a través de les activitats d'observació participant de l'espai públic (Marxa exploratòria) i de les entrevistes a informants clau.

5.2. ÀMBITS D'ACTUACIÓ

El total de 60 accions a través de les quals queda definit el Pla d'actuació del Present Protocol s'estructuren en diversos àmbits d'actuació:

Al primer bloc es presenten les **accions marc** -de caràcter general- que de forma transversal despleguen i complementen la resta d'accions del Protocol.

El segon bloc fa referència a **accions formatives a agents** que no només tenen les responsabilitats específiques que marca el Protocol, però que és recomanable que s'implementin per incorporar mínimament la perspectiva de gènere per abordar les dinàmiques pròpies de les violències sexuals.

El tercer bloc fa referència a un dels aspectes que més importància s'ha donat a la Comissió Participativa, que és el de posar el **focus en l'educació** formal (infantil, primària, secundària, etc.), la no formal (educació en el lleure, educació no reglada) i des d'un treball comunitari amb l'educació informal (famílies, grups d'igual, etc.).

El quart bloc son propostes sorgides sobretot arran de la importància detectada que l'espai, el disseny, els usos i la **mobilitat de les dones i les personal LGTBIQ+** és un dels aspectes que menys es treballa i que també es de vital importància.

El cinquè bloc recull les propostes específiques per a l'àmbit de l'oci nocturn i de festes populars.

Com a novetat d'aquest Protocol cal destacar que el treball amb la Comissió Participativa i el Grup Motor ha permès identificar la preocupació per començar a treballar en altres espais públics d'oci "no festiu", i per aquest motiu s'inclouen dos nous blocs: el referent a **l'àmbit esportiu**, i un bloc final on queden recollides tres accions dirigides a **l'àmbit de gent gran**. Aquest dos blocs s'espera que es segueixin desenvolupant a través de la tasca de seguiment i avaluació de la Comissió de Seguiment, sempre comptant amb les aportacions de la Comissió participativa del Protocol.

Nº	EIX	ACCIONS MARC	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
1	Tots	Dissenyar el Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius, seguiment d'aplicació, revisió i inclusió de noves accions adaptades a necessitats d'espais i població.	Joventut i Igualtat	Totes	2019	Recurs tècnic DIBA
2	Tots	Difondre i promoure l'adhesió al manifest del Protocol entre el màxim nombre d'agents socials del territori.	Participació i comunicació	Feminisme	2019	comunicació
3	Tots	Valorar incloure els criteris de puntuació: "adhesió al Protocol" i "compromís participar en accions formatives" a les bases de subvencions generals anuals per a entitats.	Participació	Totes	2019	Ajuntament
4	Tots	Adhesió municipal al "Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci" del Departament d'Interior de la Generalitat.	Polícia	Totes	2019	Polícia
5	P	Mantenir la campanya "Vull la nit", seguint amb la difusió a xarxes, i disseny i distribució de materials de campanya.	Joventut i Feminisme	Comunicació	2019	Joventut
6	P	Estudiar el disseny d'una nova campanya preventiva que interpel·li a tota la població (adults/es i gent gran), com a campanya paral·lela o com a ampliació de l'actual campanya, fent servir canals de comunicació que permetin arribar als diferents grups d'edat.	Feminisme i comunicació	Serveis Socials, Educació, Esports	2020	Feminisme
8	A	Compromís de l'Ajuntament per personar-se com acusació particular/popular i amb previ permís de la persona agredida en els processos judicials de violències sexuals en espais públics.	Feminisme	Serveis jurídics (secretaria)	2020	Secretaria
9	Tots	Creació del Grup de Seguiment del Protocol, integrat per els perfils tècnics del Grup Motor, i aquells altres que es consideri pertinent: Policia Local, Mossos d'Esquadra, Serveis tècnics municipals, àrees tècniques del Consell Comarcal, etc.	Feminisme	Totes-Grup Motor	2020	-
10	Tots	Creació de la figura "Referent del Protocol".	Feminisme: Tècnica igualtat	-	2020	-
11	Tots	Encàrrec d'una avaluació externa anual sobre l'aplicació del Protocol, i el procediment en els casos.	Feminisme	-	2021	Ajuntament
12	P, A	Elaboració d'un decàleg sobre com informar casos de violències sexuals i violències masclistes dirigit a la premsa i mitjans de comunicació.	Comunicació	Feminisme	2020	Comunicació
Nº	EIX	SEGELL DE QUALITAT / DISTINTIU	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat

14	Tots	Creació d'un grup de treball dins de la Comissió de Seguiment per definir els criteris per atorgar el segell/distintiu als diferents àmbits: oci nocturn, comparses Patum, entitats municipi, clubs esportius. A aquest àmbits s'hi podran incorporar aquells que la Comissió de Seguiment consideri pertinents.	Feminisme	Totes	2020	Estructura plantilla municipal
15	Tots	Creació d'un segell de qualitat/distintiu per a les Comparses de Patum adherides al Protocol.	Patum	Feminisme	2020	Patum
16	Tots	Creació d'un segell de qualitat/distintiu per als locals d'oci nocturn, bars i restaurants adherits al Protocol.	Joventut	Feminisme	2020	Joventut
17	Tots	Creació d'un segell de qualitat/distintiu per a les entitats del municipi adherides al Protocol.	Participació	Feminisme	2020	Participació
18	Tots	Creació d'un segell de qualitat/distintiu per als clubs esportius adherits al Protocol d'abordatge de l'assetjament a l'esport (caldrà dissenyar) i al Protocol d'abordatge de les VS als espais festius.	Esports	Feminisme	2020	Esports
Nº	EIX	ACCIONS FORMATIVES	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
19	P	Tallers d'introducció a les violències sexuals dirigit a entitats, locals nocturns, ciutadania, comparses de Patum (titulars i persones col·laboradores) i tècniques municipals.	Feminisme	Totes	2020	Feminisme
20	P, D, A	Formació específica com a "agents detectors" a representants d'entitats, comparses i locals nocturns.	Feminisme	Patum, Participació i Joventut	2020	Feminisme
21	Tots	Formació sobre perspectiva de gènere, violències sexuals, espais públics i consum de drogues a la Comissió de Seguiment del Protocol.	Feminisme i Joventut	Totes	2020	Feminisme i Joventut
22	P	Formació específica sobre perspectiva de gènere en el disseny dels espais de festa a personal de l'administració i entitats/ciutadania organitzadores de les festes populars.	Participació	Festes i Feminisme	2020	Participació
23	Tots	Formació sobre perspectiva de gènere, violències sexuals, espais públics i consum de drogues a càrrecs polítics electes.	Feminisme	Alcaldia	2020	Feminisme
24	Tots	Formació sobre perspectiva de gènere i elaboració de protocols propis a entitats (esports, cultura, etc.) i col·lectius que ho demanin.	Participació	Totes	2021	Feminisme
25	Tots	Formació sobre perspectiva de gènere, violències sexuals, espais públics i consum de drogues a personal de l'administració.	Feminisme	RRHH	2019	RRHH
26	D, A, RR	Formació en perspectiva de gènere i específica en desigualtats en l'aprenentatge diferencial de la sexualitat a personal sanitari (Urgències Hospital i servei ASSIR).	Feminisme	Hospital	2020	Hospital

27	P, D	Formació específica en perspectiva de gènere i violències sexuals a les comparses de Patum (titulars i col·laboradors), com a formació "obligatòria", programada a principis d'any i vetllant per a que hi participin persones que no han participat a anteriors formacions.	Patum	Feminisme	2020	Feminisme
28	Tots	Formació en perspectiva de gènere i violències sexuals dirigida als cossos de seguretat i al personal tècnic municipal.	Feminisme	Polícia	2019	DIBA
29	Tots	Ampliar formació (més de 4h) sobre perspectiva de gènere, desigualtats de gènere, violències sexuals i espais públics a tots agents sol·licitants: agents de la Policia Local i Mossos d'Esquadra, entitats festa major, culturals, esportives, etc.	Feminisme	Totes	2019	Feminisme
Nº	EIX	EDUCACIÓ	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
30	P	Mantenir i ampliar els tallers de prevenció de violències i coeducació que s'estan realitzant als centres secundària (ampliar a 1er-3er ESO + batxillerats i cicles).	Àrea Igualtat CC.	Feminisme Educació	2019	Consell Comarcal
31	P, D, A	Establiment de la figura "d'agent detector/preventiu" als centres educatius. Alumnes que han rebut formació i poden realitzar assessoraments i deteccions primàries "entre iguals". Acció en coordinació amb el CC i el projecte de coeducació i prevenció de violències als centres de primària i secundària.	Àrea Igualtat CC.	Feminisme Educació	2020	Consell Comarcal
32	P, D, A	Incorporar tallers específics sobre educació sexual amb perspectiva de gènere per a famílies, al cicle de xerrades programades en el marc de "l'escola de mares i pares".	Educació	Feminisme	2020	Educació
33	P, D, A	Tallers específics sobre educació sexual amb perspectiva de gènere i prevenció de les violències masclistes i sexuals dirigida al professorat, en coordinació amb el projecte de formació en coeducació del CC.	Àrea Igualtat CC.	Feminisme Educació	2020	Consell Comarcal
34	P, D, A	Formació a agents educatius de l'educació no formal sobre educació sexual amb perspectiva de gènere: caus, esplais, clubs esportius amb planter, etc.	Participació	Educació, Joventut i Esports	2020	Cada àrea
35	P, D, A	Creació de la figura permanent "d'agent preventiu" amb funcions d'informació, assessorament i sensibilització en matèria d'igualtat de gènere (tallers, jornades, formacions), amb presència als centres educatius i espais públics freqüentats per població jove.	Joventut	Feminisme	2022	Joventut
36	P, A	Tallers d'autodefensa feminista: un bloc impartit per la Policia Local (autodefensa + marc legal) + un bloc amb un enfocament feminista (posicionament del cos, ocupació de l'espai, teoria feminista).	Polícia	Feminisme	2019	Polícia

37	P	Tallers específics sobre desconstrucció de la masculinitat tradicional per a homes adults, joves i adolescents.	Feminisme	Joventut	2020	Cada àrea
38	P	Elaborar un document de relació d'accions realitzades als centres educatius del municipi (formacions, tallers i xerrades) per part de l'Ajuntament i del Consell Comarcal els últims 4 anys per ajustar les coordinacions i programar accions de continuïtat i ampliació.	Àrea Igualtat CC. Feminismes	Educació	2020	-
Nº	EIX	MOBILITAT I ESPAI	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
39	RR	Acte públic de rebuig a les agressions sexistes i LGTBfòbiques a l'espai públic on s'hagi produït (sempre que la persona que l'ha patit hi estigui d'acord)	Feminisme	Alcaldia	sempre	Feminisme
40	P, D, A	Augment de la presència de policia local i mossos "parelles de carrer"	Governació	Feminisme	2021	Cada àrea
41	Tots	Desenvolupar la creació de "rutes liles" de tornada a casa dissenyades amb el treball de la segona Marxa Explorària realitzada en el marc d'elaboració del Protocol, amb tots els "espais segurs" identificats, més aquells que es consideri afegir (dins i/o fora de la "ruta lila").	Feminisme	ST, Comerç i Governació	2020	ST
42	P	Incorporar les "rutes liles" als mapes distribuïts a l'oficina de turisme municipal, i als mapes editats per Patum.	Feminisme	Turisme, Patum, Comunicació	2020	Cada àrea
43	Tots	Encarregar un informe de viabilitat a Serveis tècnics municipals a partir de les propostes sorgides a les Marxes Exploràries i mapatge realitzades al municipi que permeti programar la seva implementació.	Feminisme	ST	2020	ST
44	P	Formació a personal d'urbanisme, arquitectura i mobilitat sobre perspectiva de gènere en el disseny de l'urbanisme i la mobilitat.	Feminisme	ST i RRHH	2019	DIBA
Nº	EIX	OCI NOCTURN I FESTES POPULARS	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
45	P, D, A	Mantenir la instal·lació del Punt Lila (equip professional contractat)/Carpa "Vull la nit" (equip tècnic municipal) a totes les festes populars (Patum, Carlinada, Cap d'Any, Elois, Carnestoltes), incorporant aquelles festes que consideri la Comissió de Seguiment.	Feminisme	Festes, Comunicació, Joventut i Patum	2019	Feminisme
46	P, D, A	Creació de la figura "Agents detectors" a totes les festes populars. Persones referents de cada entitat o comparsa de Patum que ha rebut la formació específica i coneix el circuit de derivació. Per Patum és especialment interessant per a l'activitat "passa carrers", i la resta d'entitats a les barres i activitats per festes populars.	Feminisme	Festes, Joventut i Patum	2020	Feminisme

47	P, D, A	Valorar la creació d'un equip professional de "Punt Lila" municipal, oferint la formació específica necessària (primera acollida en situació de violència masclista i violències sexuals, acompanyament, actuació davant presumpte agressor, etc.)	Feminisme	Festes, Joventut i Patum	2021	Feminisme i Festes
48	Tots	Facilitar els recursos per l'elaboració de protocols d'actuació davant les violències sexuals específic per a locals d'oci nocturn.	Feminisme	Feminisme i Promoció Econ	2021	Promoció econ
49	Tots	Incorporar un apartat sobre el Protocol, servei de Punt Lila/carpa "vull la nit" i contactes de derivació a la nova APP de la Patum.	Patum	Patum i TIC	2020	Patum
50	P	Establir el compromís de participar a les accions formatives en dispensació responsable d'alcohol i prevenció de violències sexuals a les bases de sol·licitud de barra per festes populars per poder optar a la seva concessió.	Participació	Participació i Festes	2020	Participació/ Cada àrea
51	P	Promoure l'adhesió a la campanya i Protocol entre les festes populars de barri del municipi.	Feminisme	Festes	2020	Festes
Nº	EIX	ESPAIS PÚBLICS D'OCI "NO NOCTURN": ESPORT	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
52	Tots	Elaboració d'un protocol marc contra l'assetjament i el sexisme a l'àmbit dels esports en el marc de la coordinadora d'entitats esportives, per a que els clubs s'hi puguin adherir. Vinculat a un segell de qualitat/distintiu, i amb visibilitat a través del corresponent logotip a les samarretes esportives dels clubs adherits.	Feminisme	Esports	2020	Esports
53	P	Accions de sensibilització en moment de partit per vetllar per unes relacions i comentaris respectuosos a les grades.	Feminisme	Esports	2020	Esports
54	P	Tallers de sensibilització dirigit a famílies sobre prevenció del sexisme i conductes no desitjables durant els partits.	Feminisme	Esports	2021	Esports
55	P	Elaboració d'una campanya de sensibilització en treball conjunt amb els clubs, en la línia i com a continuïtat de la campanya del Consell Comarcal: "visibilitzant les dones a l'esport", centrada en la denuncia del sexisme a l'àmbit esportiu.	Feminisme	Esports Joventut	2019	Esports
56	Tots	Formació a les juntes de tots els clubs esportius (seguint i coordinant el treball que està realitzant el CC)	Feminisme	Esports Joventut	2020	Esports
57	P	Creació d'un decàleg de "bones pràctiques" a l'àmbit esportiu contra l'assetjament i el sexisme a partir de les accions que puguin desenvolupar els clubs esportius de Berga, i recollint bones pràctiques d'altres clubs esportius.	Feminisme	Participació i Esports	2021	Esports
Nº	EIX	ESPAIS PÚBLICS D'OCI "NO NOCTURN": GENT GRAN	Àrea responsable	Àrea en coordinació	Temporització	Pressupost assignat
58	P	Tallers dirigits a "gent gran", per treballar LGTBI, sexualitat, i violències masclistes normalitzades.	Feminisme	SS	2020	SS

59	P	Estratègia de primer treballar amb activitats al Centre Cívic de Gent Gran, per més endavant treballar amb els bars on acostumen a socialitzar-se els homes grans del municipi (possible campanya contra els "piropos").	Feminisme	SS, Participació	2020	Feminisme
60	P	Activitat intergeneracional entre joves i gran de sensibilització contra les violències masclistes i sexuals.	Joventut	Educació	2020	Joventut

7 ANNEX 1: PROJECTE DE DISENY DEL PROTOCOL

6.1.OBJECTIUS DEL PROJECTE

OBJECTIU GENERAL

Elaboració d'una **Campanya** i un **Protocol local davant les agressions sexistes els espais d'oci**. La realització d'aquest ha de ser través d'un procés deliberatiu amb metodologies participatives per promoure la **qualitat democràtica** i la **transversalitat de gènere**. El Protocol s'ha d'adaptar els eixos de prevenció, detecció, actuació i recuperació.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- ❖ Detectar les claus que expliquen **les desigualtats de gènere**, les diferents formes de **violències sexuals** generades i la interacció d'aquestes amb les dinàmiques d'oci actual a Berga i el seu entorn.
- ❖ Entendre quina relació existeix al municipi entre les dinàmiques d'oci, el consum d'alcohol i altres drogues i la reproducció de les violències sexuals en aquest espais d'oci.
- ❖ Identificar quins són els espais i àmbits on la reproducció de les violències sexuals es manifesten amb més impunitat.
- ❖ Construir un consens ideològic i un marc teòric feminista per actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals.
- ❖ Desenvolupar un **procés d'elaboració** del pla d'actuació amb metodologies participatives que empoderi i enforteixi **la perspectiva de gènere** entre el personal de l'administració, els càrrecs electes, les associacions i col·lectius i la població en general.
- ❖ Promoure en especial la participació i la presa de decisions d'aquells col·lectius de dones, feministes i LGTBIQ+ del municipi.
- ❖ Incorporar al protocol la mirada de la diversitat d'opcions sexuals, identitats i expressions de gènere no normatives (LGTBIQ+) que també pateixen discriminacions i violències relacionades amb les violències de gènere.
- ❖ Crear una **Campanya** davant les violències sexuals que inclogui les línies de prevenció, detecció, atenció i recuperació ens espais públics i d'oci que doti de recursos als ens locals per a la prevenció i resposta davant aquests tipus de violències.
- ❖ Crear un protocol d'actuació municipal davant les violències sexuals més específic en contextos i escales concretes d'actuació que serveixi de marc de referència.
- ❖ Capacitar amb les competències bàsiques perquè puguin entendre i aplicar el protocol les persones implicades en el context d'acció: personal de l'administració, personal vinculat als espais d'oci, associacions i col·lectius sensibilitzats, etc.
- ❖ Fomentar la **legimitat democràtica** a través de crear espais de debat públic. Incorporació de múltiples mirades per facilitar el procés deliberatiu/consultiu que contribueixi posteriorment a la validació política.

6.2. METODOLOGIA DEL PROJECTE

FONAMENTACIÓ METODOLÒGICA

Parlar de metodologia en l'elaboració de polítiques públiques esdevé un dels aspectes més rellevants per explicar des d'on volem que emanin les decisions. Quan la finalitat és la redacció d'un document amb perspectiva feminista, apareix com a doblement important traslladar la mirada en el procés i en el com desenvolupem aquest procés.

El model metodològic escollit en servirà en aquest cas per donar resposta a alguns dels objectius específics del projecte:

- ❖ Construir un consens ideològic i un marc teòric feminista per actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals.
- ❖ Desenvolupar un **procés d'elaboració** del pla d'actuació amb metodologies participatives que empoderi i enforteixi **la perspectiva de gènere** entre el personal de l'administració, els càrrecs electes, les associacions i col·lectius i la població en general.
- ❖ Promoure en especial la participació i la presa de decisions d'aquells col·lectius de dones, feministes i LGTBIQ+ del municipi.
- ❖ Incorporar al protocol la mirada de la diversitat d'opcions sexuals, identitats i expressions de gènere no normatives (LGTBIQ+) que també pateixen discriminacions i violències relacionades amb les violències de gènere.
- ❖ Capacitar amb les competències bàsiques perquè puguin entendre i aplicar el protocol les persones implicades en el context d'acció: personal de l'administració, personal vinculat als espais d'oci, associacions i col·lectius sensibilitzats, etc.
- ❖ Fomentar la **legitimitat democràtica** a través de crear espais de debat públic. Incorporació de múltiples mirades per facilitar el procés deliberatiu/consultiu que contribueixi posteriorment a la validació política.

A nivell de presa de decisió hem apostat per planificar un model que s'aproximi a la **democràcia representativa-deliberativa** a través de **metodologies participatives** i, a nivell de tècniques de recopilació de informació, hem donat més importància a aquelles **tècniques d'investigació qualitatives** (sense deixar de banda les quantitatives).

Aquesta mirada ens permet recollir l'opinió i experiències de la majoria de sectors de la societat implicats, buscant aquelles que en especial els afecta més directament o que es dediquen a la temàtica i aquells col·lectius o persones que no tenen especial dedicació però que les decisions que es prendran presumiblement les interpel·larà. Això ens facilitarà la **implicació de la comunitat en les polítiques públiques**, una major **legitimació democràtica** i en un millor **implementació i eficàcia** a llarg termini.

En aquest sentit, en el disseny del projecte a nivell metodològic, la perspectiva en l'elaboració de les estratègies de prevenció a promoure ha sigut a través d'una **mirada ecològica**. La importància sociocultural pren especial rellevància a l'hora de definir les estratègies i les accions preventives i la transversalitat de gènere.

Procurar anar més enllà de la democràcia representativa-agregativa, on els i les representants són escollits cada quatre anys i adopten les decisions al voltant dels parlaments o plens municipals, per acostar-nos més a formes de democràcia representativa-deliberativa on es combina el fet que la responsabilitat de prendre les decisions recau ens

els i els representants electes amb el reconeixement que poden prendre decisions de més qualitat si incorporen processos de deliberació pública²⁶.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'elaboració del pla i el protocol s'ha realitzat amb els següents grups de treball:

❖ **Comissió Política**

Formada per càrrecs polítics que governen i pel personal tècnic. Ha tingut la funció de marcar els límits i les potencialitats abans que comenci el procés i donar resposta sobre les propostes del document final per poder validar-lo políticament.

❖ **Grup Motor**

Formada per personal tècnic especialitzat i personal tècnic interadministratiu. Ha vetllat perquè el procés funcioni aportant l'ajuda i la informació necessària a l'equip de facilitadores del procés. Ha desenvolupat tasques de presa de decisions sobre programació, població diana, perfils de informants clau, mapa d'actors del municipi i del territori, coordinació, comunicació i estratègies de difusió.

❖ **Comissió Participativa**

Formada per la població en general que ha volgut participar-hi. S'ha potenciat la presència dels següent: col·lectius o persones sensibilitzades amb la temàtica i que porten temps treballant des d'una perspectiva de gènere, col·lectius o persones que les accions derivades dels protocols les poden afectar directament, col·lectius o persones que estan en risc de vulnerabilitat, que pateixen discriminacions i que normalment no participen en la presa de decisions sobre el municipi.

En aquest grup de treball s'ha establert el marc teòric des del qual treballar (principis, límits i les potencialitats), i les principals idees a desenvolupar a la diagnosi, al pla d'actuació, al protocol i a l'avaluació.

PROCÉS DELIBERATIU AMB METODOLOGIES PARTICIPATIVES

Les tècniques participatives prenen importància perquè ens ajuden a incorporar la deliberació, la diversitat d'actors i la rendició de comptes a les persones del municipi com a elements bàsics per a una participació popular.

El **procés** que s'ha seguit per elaborar el protocol ha estat el següent:

Fase prèvia. **Demanda** per part d'algun dels agents del territori. Han existit motius i voluntat per elaborar un protocol municipal per abordar les violències sexuals en espai d'oci. S'ha fet una reunió prèvia amb tècnics i tècniques municipals i càrrecs polítics governants per explicar que el procés serà deliberatiu i que s'haurà de donar una resposta al final del procés sobre les decisions que prendrà la comissió participativa.

Fase 1. **Diagnosi**. En primer lloc, s'ha fet una recerca bibliogràfica, de dades estadístiques de normatives generals i específiques ja existents. En segon lloc, s'ha fet una recerca quantitativa a través de qüestionaris sobre les experiències i les percepcions de les

---

²⁶ (BRUGUER, 2017, p. 9)

violències sexuals en els espais d'oci i consum de drogues. En tercer lloc, una investigació amb tècniques qualitatives on s'han realitzat entrevistes a informants claus, grups de discussió, mapes d'actors, marxa exploratòria i tallers.

Fase 2. **Elaboració Campanya** amb propostes d'accions més àmplies. S'ha establert l'idearia sobre els principis d'actuació i realitzat un recull d'experiències d'altres municipis segons àmbits d'actuació per facilitar les decisions sobre estratègies i accions a realitzar a la Comissió Participativa.

Fase 4. Elaboració **Protocol Marc** per festes populars. S'ha fet una proposta final d'esborrany amb les accions i passos a seguir sorgides de la Comissió Participativa, del Grup Motor i de les entrevistes a informants claus. Aquest proposat ha estat validada per les entitats de festes populars i pel Grup Motor.

Fase 5. **Validació** Comissió Política. L'equip govern, juntament amb el Ple, ha esmenat i ha acceptat la proposta d'esborrany final.

Fase 6. **Formacions** i **Presentació** del Protocol. S'han realitzat les formacions corresponents marcades pel Protocol i s'ha fet la presentació e la Campanya, el Manifest, el Protocol Marc i les propostes d'accions més àmplies a realitzar.

Fase 7. **Avaluació**. S'han fet una trobada d'avaluació amb el Grup Motor.

6.3. ACTIVITATS REALITZADES

A continuació s'exposen les activitats, formacions i tallers realitzats durant el procés d'elaboració del Protocol:

- **Enquesta en format on-line:** 333 respostes
- **Entrevistes informants clau:**
  - Policia Local i Mossos d'Esquadra
  - Comparses Patum
  - Locals oci nocturn (dues entrevistes)
  - Xarxa de Bruixes
  - Urgències hospital
  - Servei ASSIR
  - Activista transgènere
  - Entitats esportives (amb barra per festes), no concretada.
- **Marxa exploratòria:** 31 de maig (mapeig) de 2019
- **Grups de treball:**
  - **Comissió participativa:**
    - Sessió 1: 05/04/19 → 9 persones (2 entitats, 3 individual).
    - Sessió 2: 17/05/19 → 6 persones (3 entitats, 1 comparsa).
    - Sessió 3: 6 persones (2 entitats, 1 comparsa i 2 individual).
  - **Grup Motor:**

- 9 àrees tècniques (joventut, igualtat -municipal i del Consell Comarcal-, cultura, festes, policia local, serveis socials, comunicació, educació, esports)
  - 3 regidories corresponents.
  - Serveis tècnics ha estat convocat a les sessions de treball però finalment no hi ha assistit.
  - Dates de trobada: 15/03/19; 21/05/19; 16/07/19.
- **Formacions i tallers**
    - Accions formatives realitzades:
      - **Presentació Pública d'inici del procés.** Taller de presentació del procés i metodologia de treball per a entitats i tècniques municipals.
      - **Formació de 1h al Grup Motor.** Dirigida al personal tècnic participant al Grup Motor sobre introducció a la perspectiva de gènere, aproximació a les violències sexuals als espais d'oci i recull d'experiències sobre Protocols.
      - **Formació de 1h a la Comissió Participativa.** A la primera de les tres sessions de la Comissió Participativa, es va fer una formació sobre introducció a la perspectiva de gènere, aproximació a les violències sexuals als espais d'oci i recull d'experiències sobre Protocols.
    - Accions formatives programades:
      - **Formació de 4h a Policia Local i Personal municipal (serveis tècnics i brigada municipal).** Sessió d'introducció a la perspectiva de gènere, aproximació a les violències sexuals als espais d'oci, detecció específica de tipologies de violències sexuals als espais d'oci i circuit d'actuació del Protocol aprovat.

6.4. MARC TEÒRIC

TRANSVERSALITAT I PERSPECTIVA DE GÈNERE

El terme **transversalitat de gènere** fa referència a la responsabilitat de tots els poders públics per avançar cap a una plena igualtat entre dones i homes en tots els seus àmbits d'actuació.

Aquesta aplicació del Principi de Igualtat ha de fer referència a: l'accés en igualtat de condicions a tots els recursos, la planificació de les polítiques públiques partint de les desigualtats existents i la identificació i avaluació dels resultats dels impactes d'aquestes en l'avenç per una igualtat real i efectiva.

La transversalitat de gènere, en definitiva, és la terminologia utilitzada en polítiques públiques per expressar la intenció de incorporar una perspectiva de gènere a l'administració.

Aquesta voluntat per implementar la transversalitat de gènere en l'elaboració de polítiques públiques, ens emplaça a nivell pràctic a buscar estratègies que impliquin a tots els diferents àmbits d'actuació dels poder públics, posant especial atenció en aquells que precisament tenen més mancances i resistències a l'hora de incorporar aquesta mirada.

La **perspectiva de gènere** seria el marc, el paradigma i la mirada des de la qual podem comprendre la realitat per transformar-la.

El concepte **gènere**, com a categoria d'anàlisi, ens explica com es construeix la societat en termes de dones i homes, com s'organitza estructuralment a través d'aquestes categories i quines són les relacions de poder que interactuen. Existeixen diferents posicionaments teòrics per explicar la concepció i relació entre dones i homes.

El discurs hegemònic ho fa a través de **perspectives biològiques**, argumentant que la causa de les diferències i de les posteriors desigualtats, es troba en certes diferències genètiques que determinen els comportaments individuals, grupals i socials de les persones. Aquesta mirada és la que ha justificat al llarg de la història la relació de poder patriarcal com a fet inherent a la naturalesa humana i, per tan, difícilment transformable. Segons aquestes mirades poden existir regulacions i legislacions fonamentals, però l'essència de les diferències entre dones i homes és genètica i intrínseca en els seus comportaments de gènere.

Aquesta mirada és important tenir-la present i saber-la entendre, perquè en la complexitat de les accions és on haurem de definir clarament on està la línia entre reproduir-la i perpetuar-la o, pel contrari, subvertir-la i transformar-la.

En contra-posició a les postures biològiques, partim en aquest Protocol des de la concepció que la societat es basa en l'existència d'un **sistema de sexe/gènere/desig** dins un marc de relacions de poder **heteropatriarcal**, capitalistes, colonials, classistes, capacitistes i de privilegi d'adultesa

Aquest marc teòric ens ajuda a entendre que el gènere és una tipus de **classificació binària**, que es **construeix socialment** i que atribueix un seguit de categories a la **feminitat** i la **masculinitat**. Aquestes, es fonamenten en uns **estereotips de gènere**, que són dinàmics, d'arrel sociocultural i històrica. Ens parlen sobre com les persones aprenen a ser noies o a ser nois des del moment que neixen i sobre el desenvolupament a través de formes de control social en la vida quotidiana de les persones.

Troblem d'aquesta manera, un seguit de **mandats socials** que sostenen un determinat model social, econòmic i polític que es basa principalment en la **superioritat dels homes enfront de les dones** i en la jerarquia dels valors associats a la masculinitat enfront dels valors associats a la feminitat i en la negació de sexes i gèneres que interpel·len i posen en dubte el binarisme.

Es defineix així una clara distinció entre tres conceptes que interactuen: (i) el **sexe**, essent el cos amb el que naixem, d'explicació biològica i genètica; (ii) el **gènere**, de construcció social binària, oposada i complementària; (iii) la **opció sexual**, que parla sobre el desig de les persones i sobre com interactuen sexualment.

El model de societat actual basat en relacions de poder heteropatriarcal, promou una correspondència essencialista i l'adequació de les persones en aquest model binari. Això fa referència a la **cisnormativitat de sexe-gènere-desig**, on les persones i la societat només es poden comprendre respecte una relació natural de dona-feminitat-heterosexualitat i home-masculinitat-heterosexualitat. Tota forma de trencament d'aquesta normativitat, rebrà diferents violències i càstigs legals o socials, regulant així els comportaments de les persones, de la interacció entre elles i de la societat en general.

Aquest marc ens permet, en primer lloc, una **proposta d'anàlisi i d'actuació crítica** ben fonamentada per donar resposta als discursos del patriarcat, en segon lloc, ens aporta un marc prou ampli per incorporar les diferents mirades dins dels **feminismes** i dels col·lectius de diversitat sexual i de gènere no normatius (més coneguts com a **LGTBIQ+**) i, finalment, ens ajuda a aproximar-nos a través d'una **mirada interseccional** de les desigualtats de gènere, incorporant així les altres opressions que operen a la societat on vivim.

DESIGUALTATS DE GÈNERE

La perspectiva de gènere ens permet entendre **com es reproduïxen i operen els estereotips de gènere** en els diferents àmbits i escales de la nostra societat generant així **desigualtats** en els espais físics, simbòlics i de distribució de recursos.

Segons àmbits podem veure clarament desigualtats a **nivell econòmic** per exemple a través de fenòmens com la divisió sexual del treball, la bretxa salarial de gènere, l'acumulació masculina de llocs de poder (l'anomenat *sostre de vidre*), la feminització de la pobresa, l'explotació laboral, les jornades i horaris laborals que dificulten la conciliació familiar, la desigualtat en permisos de maternitat i paternitat, etc.

Des d'una mirada feminista, l'epicentre socioeconòmic s'hauria de basar en les necessitats de les persones, en el treball reproductiu i en definitiva en la sostenibilitat de la vida com a epicentre²⁷, i no en una economia de mercat d'acumulació capitalista.

Aquestes desigualtats també es van reproduint en altres esferes de la vida: en l'àmbit educatiu (formal, no formal i informal), en les estructures d'estat i legislacions, en les religions, en els mitjans de comunicació, etc. i en les diferents escales: persones, grups d'iguals, família, comunitat, etc.

En definitiva, la mirada de gènere ajuda a entendre que a **la base de les violències de gènere** hi trobem les desigualtats que les fomenten i produeixen. Difícilment es podrà construir una societat més justa i equitativa sense violències de gènere, sinó es combaten les desigualtats que les generen.

VIOLÈNCIES DE GÈNERE

Les **violències de gènere** i les relacionades són totes aquelles violències que emergeixen des d'aquest sistema per castigar tots aquells comportaments i experiències que posen en qüestió el model sexe-gènere-sexualitat o que directament tracten de suprimir-lo.

La principal **violència de gènere** és la que s'exerceix **sobre les dones** tractant que aquestes es mantinguin en un lloc subaltern als homes i castigant aquells comportaments que no els són propis o que es considera que no els corresponen. Per tan, són violències de gènere totes aquelles que pateixen les dones pel fet de ser-ho i que tenen el seu origen en una visió estereotipada dels gèneres i de les relacions de poder en les que es basen.

Són **violències relacionades amb el gènere**, aquelles que no només afecten a dones, sinó també que són **exercides contra qualsevol persona sobre la base estereotipada** del seu **sexe, gènere i sexualitat** i que impacten de manera negativa en la seva identitat i benestar social, físic i/o psicològic (col·lectius de LGTBIQ+).

Per tant, la violència contra les dones és un fenomen estructural que té la base a una organització social, econòmica i simbòlica que subalterna a les dones i les seves

---

²⁷ (PÉREZ OROZCO, 2014, p. 24)

experiències i sabers, presentant als homes com els subjectes legítims de les nostres societats patriarcal.

Aquesta comprensió sobre **com operen els estereotips de gènere** en tots els diferents espais, és molt important a l'hora de definir **quines estratègies, missatges i accions** s'han de dur a terme en l'elaboració de cada un dels àmbits de treball de la Campanya i el Protocol.

VIOLENCIES SEXUALS

Les **violències sexuals** són una de les formes més importants de dominació patriarcal vers les dones i una de les grans expressions de les violències de gènere. A nivell de **percepció social** existeixen unes conductes més visibles i poc tolerades, com són les violacions amb penetració i violència física per part de persones desconegudes i, unes altres més invisibilitzades, normalitzades, quotidianes i tolerades que generen les primeres.

Les violències sexuals no tenen a veure amb conductes puntuals ni aïllades de individus inadaptats, sinó que són majoritàries i sustenten les visibles, estructurant així unes formes de dominació implícites de violències constants i quotidianes.

Algunes de les idees fonamentals que cal tenir present és que a la base de les **violències sexuals** hi trobem l'aprenentatge sexual diferencial entre dones i homes. La **construcció d'aquesta sexualitat** es basa en un model **heteronormatiu**, masculista, falocèntric, coitocèntric i amb una falsa idea de funcionalitat reproductiva. Aquestes violències s'exerceixen en els espais públics i privats, per part de persones conegudes i desconegudes, estan disseminades per tot el camp social i prenen cos en diversos àmbits i contextos.

A través del **tabú de la sexualitat** i de la socialització d'aquest model de sexualitat basat en la dominació masculina a través de la producció cultural i de la **pornografia hegemònica**, s'articula un sistema de constant judici dels comportaments de les dones. Es limita així l'aprenentatge de la sexualitat a la reproducció dels diversos mandats de gènere que converteixen a les dones en **agents passius, desconexedores de la seva sexualitat i supeditades a l'acció dels homes**.

Totes les diverses expressions femenines seran jutjades a nivell social en funció de la mirada sexuada i de desig de l'home heterosexual. Ja sigui com a objecte sexual, com a valoració única del cos de la dona i a través d'un rang que va des de dona poc activa sexualment fins a dona molt activa sexualment, tot sempre amb connotacions negatives.

El trencament de la **limitació de les llibertats sexuals de les dones**, és per tant, un dels temes fonamentals que cal afrontar en qualsevol campanya amb perspectiva de gènere o feminista. S'haurà d'apostar per polítiques que promociïn formes de sexualitat basades en una educació sexual centrada en l'equitat, la diversitat, la llibertat, el desig, el plaer, el respecte mutu, i el bon conviure.

Una de les altres idees que cal fomentar és la visualització i denuncia de **la cultura de la violació** com a forma de control social de les dones. Per una banda, és una de les creences més interioritzades i acceptades sobre percepció de les violències que generen, construint i alimentant les violències més directes i, per l'altra, regulen una de les formes de control social més implícit i quotidià en el comportament de les dones, fomentant així la percepció de la por i de la idea d'agent feble i passiu. L'amenaça en aquesta cultura de la violació limita els cossos de les dones, les quals modifiquen els seus llocs de pas, les hores d'exposició pública, les formes de mostrar-se, etc. per evitar la possibilitat de ser agredides com a càstig a l'incompliment del seu rol sexual.

En aquests sentit, també serà important incorporar la mirada de **l'urbanisme feminista** per entendre com es reproduïx la normalització de les desigualtats i de les violències a través de la configuració dels espais públics.

Aquesta perspectiva ens ajuda a visibilitzar i entendre com la construcció física de l'espai en temps d'oci també pot condicionar a la falta de llibertat de les dones en aquests, la percepció de inseguretat i el grau de facilitats perquè es produeixin violències masclistes. Serà imprescindible per tant, promoure la **construcció d'espais que fomentin la llibertat de les dones en l'oci**, que posin el centre d'atenció en la percepció de inseguretat que viuen les dones en els mateixos i que tinguin en compte també la mobilitat i la continuïtat de les violències en els diferents espais.

Per tant, quan parlem de violències sexuals, serà important entendre **la percepció** que hi ha en cada context d'acció i la posterior **sensibilització** sobre què són les violències sexuals, posant especial èmfasi en identificar aquelles que estan més naturalitzades.

ESPAIS D'OCI I CONSUM DE DROGUES

La interacció d'aquesta forma de dominació en l'àmbit concret dels **espais festius d'oci**, és que es generen climes específic i particulars d'**impunitat, normalització i silenciament** de les diferents formes de violències sexuals. Podríem dir que en aquests espais la línia de la tolerància s'eixampla i la percepció a l'agressió es redueix.

En la relació entre **violències sexuals i consum d'alcohol i altres drogues**, es tracta de veure com les relacions de gènere patriarcals condicionen la percepció social i el consum i usos dels diferents tipus de drogues.

Una vegada més, les conseqüències sobre mateixos consums o comportaments, tindrà una mirada desigual en funció si ho fan dones o homes. Per exemple, el consum exagerat d'alcohol en situacions on s'han comès agressions sexuals, en les dones, es tendeix a culpabilitzar-les i responsabilitzar-les com agents que han provocat o que s'han posat en risc perquè poguessin ser agredides. En canvi, en els homes, la percepció social i fins i tot legal quan cometen agressions sexuals, és vista com una agreujant que els exculpa de l'acta que han comès.

El consum de determinades drogues, sobretot l'alcohol i la cocaïna, són **justificadors de les postures biologistes** que argumenten que els homes són potencials agressors i que si prenen drogues no poden controlar els seus impulsos masclistes. Aquest missatge tan pervers, té la contrapartida cap a les dones, que les emplaça a saber que els homes són així per naturalesa i que, per tan, s'han de protegir i no provocar que les agredeixin. Més encara en espais festius d'oci on hi ha un elevat consum d'aquestes substàncies.

Les dones, educades des de lògiques de prevenció i cura i conscients de l'estigma que recau sobre elles quan trenquen amb el rol social que els ve marcat, perceben i viuen el consum de manera diferent als homes. Elles han de fer front a situacions i circumstàncies específiques, més enllà de la maternitat. Variacions en la percepció i l'exposició als riscos, la capacitat de negociació, l'estigma i les conseqüències derivades del consum són elements diferencials que cal tenir en compte en el moment d'analitzar els diferents aspectes de la seva realitat.

6.5. MARC LEGAL

Els criteris normatius i professionals que guien el present Protocol s'adeqüen a la normativa vigent, tant a nivell internacional i comunitari com a nivell local. A mode de resum dels diferents instruments jurídics aplicables:

MARC JURÍDIC INTERNACIONAL

En els darrers anys tant des de les **Nacions Unides**, com a nivell comunitari s'han desenvolupat nous instruments jurídics entre els quals destaquen el **Conveni del Consell d'Europa** sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica, a nivell comunitari.

El sistema universal creat per Nacions Unides, la Convenció per a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones i les nenes (CEDAW, per les seves sigles en anglès). Les seves previsions normatives són **transversals** tant pel què fa a l'edat (també inclou les menors d'edat), com les condicions econòmiques, racials, nacionals, religioses o de qualsevol altre tipus. De manera important, ambdós convenis internacionals posen el focus sobre les violències sexuals i la seva invisibilització, sobretot en el marc de proximitat. En especial, el **Conveni d'Istanbul** fa incidència en l'obligació de l'Estat en les seves diferents esferes de prevenir, actuar, sancionar i reparar les víctimes dels delictes de caràcter masclista, prohibint sistemes alternatius de resolució dels mateixos, fent que no puguin ser resolts extrajudicialment per les parts. Ambdós instruments inclouen la violència i abús en el marc familiar.

Ara bé, el més important és que aquests, superen el marc teòric concebut per la majoria d'Estats en el seu Dret intern: deixa d'existir la violència masclista com un assumpte privat i emmarcat només dins de l'àmbit de parella per fer-se extensiu a tots aquelles relacions home-dona hi hagi una relació sexoafectiva o no. D'aquesta manera, en els propers anys són previsible diverses reformes legislatives que ampliïn l'àmbit de cobertura dels drets de dones i nenes. Per això mateix, aquest Protocol es vincula ja amb el Conveni d'Istanbul, adaptant-se a la concepció àmplia de violències masclistes i sexuals.

En tot cas, els diversos instruments legals previs, conferències, convencions i trobades internacionals es continuen centrant en la necessitat de dotar de recursos als enfocaments de tipus preventiu destinats a fer pedagogia a la població en general, recaient aquesta en especial als infants i adolescents. En segon lloc, es postulen a la necessitat d'adaptar tots els operadors en els processos d'atenció i denúncia de les violències per tal d'evitar la violència institucional, així com la revictimització. És per això mateix, que les administracions tenen l'especial deure de posar en marxa els diversos mecanismes, instruments, formacions a professionals i recursos de diversa índole a l'abast de les víctimes per tal que el procés sigui reparador.

En aquest sentit, es requereix per part de l'administració que es promogui la investigació, la recollida de dades, la compilació d'estadístiques sobre les diverses formes de violència contra les dones.

D'altra banda, és de rebut esmentar la **Declaració de Beijing** considera les nenes (dones de menys de 18 anys) com un dels grups de dones particularment vulnerables a la violència fent èmfasi en l'erradicació de la violència envers les nenes i les noies, mitjançant l'adopció de mesures legals i administratives per protegir-les de tota forma de violència. En aquest sentit, les recomanacions específiques s'orienten a les noies com a adolescents. Aquestes recomanacions són, entre d'altres:

- ❖ **Capacitar en matèria de gènere** les persones que treballen en programes de tractament, rehabilitacions i d'assistència d'un altre índole destinats a les noies víctimes de la violència i promoure programes d'informació, suport i capacitatció per a aquestes.
- ❖ **Promulgar i aplicar lleis que protegeixin les noies** contra tota forma de violència, i establir programes segurs i confidencials i serveis de suport mèdic, social i psicològic apropiats per a cada edat i destinats a les nenes que són víctimes de la violència.
- ❖ A més d'aquestes mesures específiques, són aplicables a les adolescents les mesures integrades que s'han d'adoptar per prevenir i eliminar la violència contra la dona, d'acord amb la Declaració de Beijing, que inclouen:
  - Introduir **sancions** penals, civils, laborals i administratives en les legislacions nacionals, o reforçar-ne les vigents, per tal de castigar i reparar els danys causats a les dones i les nenes víctimes de qualsevol tipus de violència.
  - Adoptar mesures per garantir la **protecció** de les dones víctimes de la violència, l'accés a remeis justos i eficaços, inclusivament la reparació dels danys causats, la indemnització i la curació de les víctimes i la rehabilitació dels agressors.
  - Adoptar les mesures necessàries en l'àmbit de **l'ensenyament** per modificar els models de conducta socials i culturals de caràcter discriminatori o estereotipat.
  - La creació de mecanismes **institucionals** que garanteixin que nenes i dones puguin interposar denúncies sobre la violència patida garantint la seva seguretat i confidencialitat, sense por a càstigs o represàlies.
- ❖ A més, en quant a la intervenció en els Estats, preveuen també mesures en la **planificació** local, regional i urbana, incloent mesures de disseny urbà, il·luminació pública, etc. vinculades amb un disseny de seguretat des d'una òptica interseccional tenint en compte les diverses necessitats de la població, d'acord amb els biaixos d'edat, gènere, classe i la democratització dels usos dels espais públics.

MARC JURÍDIC ESTATAL

El Codi Penal espanyol, reformat en els darrers anys, que amplia les previsions per als agressors sexuals en les modalitats més extremes, mantenint la dicotomia de violències perpetrades en el marc de la parella i l'exparella. Quedant com a tipus delictius genèrics les agressions comeses fora d'aquest marc. De fet, l'única opció per a tenir en compte aquesta jerarquia social vinculada amb el gènere és, precisament, demostrar que el delictes s'ha perpetrat perquè l'agressió va estar vinculada per un menyspreu al sexe o al gènere femení; la qual cosa és bastant complexa.

Altrament, existeix una norma específica per les violències dins del marc de la parella o exparella, sent aquesta la Llei Orgànica 1/2004, de 18 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. En aquesta llei s'hi inclouen les diverses violències referents a aquest tipus de vincle sexoafectiu de manera exclusiva, vinculant-se de manera supletòria al Codi Penal, per a les violències no previstes en la Llei Orgànica, com són les violències sexuals.

MARC JURÍDIC AUTONÒMIC

A més, a nivell català, destaquem la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que preveu de manera molt més àmplia les qüestions a abordar, sobretot en l'àmbit

de prevenció. Diríem que es tracta d'una Llei de caràcter assistencial ja que no preveu sancions sinó que instaura directrius que vinculen a l'administració.

També existeix la Llei 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Llei pionera i garantista dels drets de les persones LGTBI.

6.6. DIAGNOSI

OBJECTIUS

L'objectiu general és el de realitzar un **acostament a la realitat del municipi** i del territori per tal de conèixer la situació de les violències sexuals i les seves manifestacions en els espais d'oci per poder desenvolupar així, les estratègies i accions necessàries per a l'elaboració del pla i el protocol.

Els objectius concrets són els següents:

- ❖ Detectar les claus que expliquen **les desigualtats de gènere**, les diferents formes de **violències sexuals** generades i la interacció d'aquestes amb les dinàmiques d'oci actual del municipi.
- ❖ Entendre quina relació existeix al municipi entre les **dinàmiques d'oci**, el consum d'alcohol i altres drogues i la reproducció de les violències sexuals en aquest espai.
- ❖ Identificar quins són els **espais i àmbits** on la reproducció de les violències sexuals operen amb més impunitat.
- ❖ Incorporar en especial la **mirada de les dones** del territori, les seves percepcions, vivències i coneixements sobre desigualtats de gènere i les violències associades.
- ❖ Incorporar la **mirada de la diversitat** d'opcions sexuals, identitats i expressions de gènere no normatives (LGTBIQ+) que també pateixen discriminacions i violències relacionades amb les violències de gènere.
- ❖ Incorporar al protocol una **mirada interseccional** de les diverses desigualtats i discriminacions que operen al municipi per donar-hi resposta.
- ❖ Fomentar la **legitimitat democràtica** a través de crear espais de debat públic. Incorporar múltiples mirades per enriquir el procés deliberatiu/consultiu i que contribueixin positivament a la validació política.

METODOLOGIA

S'han escollit un seguit de tècniques de investigació per extreure la informació necessària per elaborar la Diagnosi.

Per a realitzar aquesta tasca, s'han utilitzat les següents tècniques d'investigació:

- ❖ **Anàlisi de bases de dades**
Recerca de dades relacionades amb les desigualtats de gènere al territori. En concret sobre desigualtats de gènere, violències de gènere, violències sexuals, oci i salut.
- ❖ **Revisió bibliogràfica**

Recerca de marc normatiu sobre les violències de gènere i les violències sexuals en les diferents escales competencials (internacional, comunitària, estatal, autonòmica i municipal).

Recerca d'experiències, circuits, serveis, plans d'actuació i protocols que ja s'estan aplicant al territori per detectar buits i duplicitats.

❖ **Enquesta**

Recerca de dades específiques i actuals al territori sobre percepció i experiències relacionades amb les violències sexuals, la reproducció d'aquestes als espais d'oci i el consum d'alcohol i altres drogues. El Grup Motor decidirà la població diana.

❖ **Entrevistes semi-estructurades a informants clau**

Entrevistes a informants amb diferents percepcions, coneixements i experiències sobre les desigualtats de gènere, les violències associades i els àmbits del context d'actuació del Pla.

S'ha posat èmfasi amb persones d'associacions de dones i col·lectius feministes, de professionals tècniques municipals, d'associacions de festes populars, persones adolescents i joves que freqüentin espais festius. La tria s'ha realitzat a través d'un mapa d'actors del territori, de propostes del Grup Motor i/o a través de la tècnica de la *bola de neu*.

❖ **Observació participant a través de marxas exploratòries**

Tècnica de investigació que ha consistit en fer un passeig de 2 hores pel municipi buscant aquells espais que generen més sensació de inseguretat a les dones. L'acompanyament d'aquesta activitat la va dur a terme el Col·lectiu Punt 6²⁸, cooperativa d'urbanisme amb perspectiva feminista.

La informació recopilada s'ha a través de **triangulacions metodològiques**. Això vol dir que els diferents resultats obtinguts es contrastaran per validar-los. Per exemple, els resultats dels qüestionaris s'han contrastats amb els de la observació participant i amb els de l'anàlisi dels discurs, entre d'altres.

6.6.1. RESULTATS DE LES ENTREVISTES

AGENTS I COORDINACIÓ
l'Ajuntament no disposa de la figura de tècnica d'igualtat.
Les regidories de joventut, comunicació i igualtat treballen de forma coordinada per desplegar les polítiques d'igualtat municipal.
El cartipàs municipal té una estructura petita que facilita la coordinació entre regidories i àrees tècniques, tot i que suposa una càrrega de treball on els càrrecs electes desenvolupen funcions tècniques i les figures tècniques desenvolupin tasques de diverses àrees.
Percepció de l'àrea de salut de tenir pocs espais de coordinació entre hospital, Cap i serveis de salut. Sovint desconeixen els programes i actuacions de la resta de serveis.
Els agents socials sovint desconeixen la necessitat de què els casos d'abús/violació arribin en menys de 72 h a urgències de l'hospital per poder activar el Protocol corresponent i que des de medicina forense en pugui elaborar el peritatge que ha d'acompanyar la denúncia.
El Protocol d'urgències per a casos de menors d'edat que es reben a l'hospital requereix informar a les tutores legals, amb derivació a DGAIA i a l'Hospital de Sant Joan de Déu.

²⁸ <http://www.punt6.org/ca/>

Tant en casos de menors com de majors d'edat es procedeix amb un comunicat policial, independentment de la voluntat de la víctima.
El Protocol i circuit de derivació en l'àmbit de salut és d'àmbit comarcal.
ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES
Existeixen registres policials de requeriments per casos de violències sexuals a l'àmbit d'oci, no és el cas de les denúncies.
Percepció a l'àmbit de seguretat de la dificultat en recollir proves en casos d'agressions sexuals per a procedir amb una denúncia.
Existeix un circuit d'actuació davant les violències masclistes comarcal. La taula de coordinació del circuit es reuneix amb poca freqüència.
El circuit estableix la derivació de Policia Local cap a Mossos, i d'aquests cap a Serveis Socials en cas de menors d'edat i cap al SIAD en cas de majors d'edat.
Percepció de necessitat de recursos formatius per ampliar els coneixements dels cossos de seguretat en l'àmbit de les violències masclistes i específicament de les violències sexuals.
En context de festa popular gran (Patum) està establert l'espai de coordinació entre cossos de seguretat, serveis d'atenció a violències i entitats. No és així en casos de festes populars petites (festes de barri, etc.).
Percepció de necessitat d'augmentar els espais de coordinació amb els serveis de seguretat privada contractada per a esdeveniments i festes populars grans.
Des de la ciutadania hi ha el coneixement i la denúncia de què a l'hospital de Berga s'exerceix molta violència obstètrica de forma naturalitzada i protocolitzada.
OCI NOCTURN I FESTES POPULARS
La festa popular més gran, emblemàtica i multitudinària del municipi és la Patum.
la Patum és una festa on hi ha un alt consum d'alcohol, facilitant el mite del "tot s'hi val", o "és normal".
L'organització de la Patum és responsabilitat del Patronat, entitat de gestió combinada entre ciutadania organitzada a través de les comparses, colles, i representants del consistori. L'antiguitat de la tradició, la festa i l'estructura organitzativa genera una estructura de poder per a tothom qui en forma part: ser cap de colla i formar part de l'organització és generador de status i reconeixement a tot el poble.
Tradicionalment la Patum ha estat una festa altament masculinitzada, antigament les dones no participaven en les comparses. Actualment algunes de les comparses han incorporat dones, tot i que la majoria segueixen tenint una representació altament masculinitzada, mantenint-se alguna amb una formació únicament masculina.
Representants de comparses de Patum han participat en formacions sobre perspectiva de gènere i violències sexuals programades des de l'any 2018. La participació ha estat variable entre les diferents colles. Hi ha la voluntat per part de l'Ajuntament de mantenir aquestes accions formatives, vetllant perquè any rere any hi participin noves persones que no ho han fet en anteriors edicions.
Els actes a la Plaça Sant Pere són molt multitudinaris. Percepció de dificultat per controlar agressions en cas que es produeixin. El poc espai vital disponible per a cada persona facilita els tocaments no desitjats i les "excuses" de que era "sense voler". Als "passa carrers" hi ha menys densitat de persones per ser activitat itinerant, més fàcil establir estratègies de detecció i actuació.
Les comparses de Gegants, Guites i Masses poden jugar un rol important en la detecció de possibles agressions durant els "passa carrers".
Durant la Patum considerar tots els espais més enllà dels actes tradicionals: concerts, espai de fira al passeig, etc. per rebre formacions i informació sobre el Protocol, vetllant també perquè les programacions musicals i
L'oci nocturn durant l'any a Berga és reduït, i amb els anys s'ha reduït més. Ara molta gent marxa fora en cotxe fins a ciutats llunyanes (Vic, Manresa, Puigcerdà) per accedir a oci nocturn.
Des dels locals d'oci nocturn es té la percepció que ja hi ha molta sensibilitat i informació sobre les agressions sexuals, tots estan col·laborant amb la campanya "Vull la nit", sense

saber "què més es pot fer", ni conèixer quin és el circuit de derivació en cas d'agressió més enllà de trucar a Mossos.
A vegades tant als locals nocturns com a festes populars es programa o posa música que amb els seus missatges contradiu la campanya contra agressions.
L'actuació davant agressions sexuals i sexistes dins els locals d'oci nocturn segueix un procediment variable i en funció del criteri de les persones responsables de cada local. L'expulsió és un tema delicat per motius de por a perdre clientela local.
Percepció des dels locals nocturns que ja han rebut moltes formacions, i que no cal tornar-ne a fer. Percepció que en comptes de formacions seria més útil rebre informació pràctica sobre com actuar i on trucar, o a qui avisar.
Als locals nocturns es justifica la baixa assistència a les formacions per motiu de no poder "obligar" al personal a assistir-hi en horari extralaboral.
Percepció entre la població d'edats mitjanes que la població jove té molt associada la festa amb l'alcohol.
Les formacions que s'ha ofert a entitats participants en festes populars no s'han pogut estendre a les entitats esportives, ja que les barres que organitzen són per "pagament de taxa" a través de fires.
VIOLÈNCIES SEXUALS ALS ESPAIS FESTIUS
Els "piropos" estan molt normalitzats, hi ha una percepció generalitzada de dubte respecte a identificar-ho com a una forma de violència.
Als locals d'oci nocturn les invasions de l'espai privat, arrambaments i acorralaments són molt presents.
Sovint als locals d'oci nocturn són les mateixes cambreres que reben agressions per part de clients.
Les cambreres sovint no actuen davant una agressió que pateixen per evitar ser titllades de "bordes", o per evitar enfrontar-se amb la clientela.
Actualment es denuncien més casos perquè hi ha més informació i coneixement social sobre el tema.
Als últims temps s'han conegut molts casos d'agressions sexuals al municipi, difosos pels mitjans (no sempre seguint criteris de confidencialitat i bones pràctiques).
Dels casos que arriben als serveis de salut, molts són a l'àmbit de la parella. I respecte a l'oci, es registren més casos produïts en espais públics que no pas en festes populars.
Sovint les agressions sexuals a persones LGTBI s'inicien després d'una mostra d'afecte a l'espai públic, i sovint són agressions verbals tot i que també poden ser físiques.
Amb persones trans* algunes agressions tenen a veure amb tocaments de genitals, pits o diverses parts del cos com a acte que violentaria i humiliaria públicament. Altres cops és l'assetjament amb la mirada: clavar la mirada escodrinyant el cos i amb mirades de desaprovació.
Alguns dels motius del poc coneixement sobre casos de violències sexuals exercides contra persones LGTBI podria ser la por de les mateixes persones agredides de l'entorn, comunitat i mateixa administració, per evitar revictimitzacions, judicis i culpabilitzacions.
Sovint les dones agredides no denuncien per desconfiança amb els processos judicials i l'acompanyament que en farà la policia.
Les agressions a l'espai públic del municipi ("piropos", mirades lascives, i comentaris no desitjats) sovint tenen lloc de dia, al passar davant d'espais molt masculinitzats (bars "de tarda", places, etc.).
En tractar-se de territori amb població petita, sovint quan es produeixen agressions, aquesta és justificada per l'entorn apel·lant a "la bona persona" que és l'agressor, minimitzant el fet i invisibilitzant. Això produeix un greuge afegit per a la dona agredida, que queda sense suport a l'entorn proper.
PROPOSTES D'ACCIONS
Augmentar les accions de sensibilització i formació de forma transversal entre tota la població del municipi: gent gran, d'edat mitjana, jove, etc.
Tallers per identificar possibles agressions a la Plaça Sant Pere amb indicacions clares de com actuar en un espai tan reduït i amb tanta gent (tipus "simulacre").
Mantenir la promoció i venda de begudes no alcohòliques durant les festes populars.

Mantenir les formacions dirigides a entitats, incorporant nous continguts any rere any i mirant perquè tothom hi pugui assistir.
Programar les formacions dirigides a personal de locals nocturns dins el mateix establiment, per evitar temps de desplaçament i facilitar la participació.
En cas que es faci traspàs del Protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais festius al personal del servei ASSIR, i en especial a l'equip que realitza els tallers preventius als instituts, aquestes podrien informar sobre el nou Protocol a l'alumnat amb qui treballen.
Cal visibilitzar la realitat de les persones trans* i amb diversitat d'orientació sexual als territoris allunyats de les grans capital, és una "tasca pendent", a tots els espais: administració, espais públics de gestió municipal i sobretot centres educatius per possibilitar la visibilització i reconeixement de les persones joves LGTBI del territori.
Garantir un espai tranquil a tots els Punts Liles que s'instal·lin per evitar que algunes persones no hi accedeixin per por a ser identificades pel públic assistent.
Destinar recursos econòmics per garantir que les accions del Protocol es desenvoluparan, assegurant accions permanents en el temps, no "bolets".
Posar atenció als bars i terrasses durant el dia, per denunciar els assetjaments que es reben en aquests espais masculinitzats.
Treballar la coresponsabilitat de tota la ciutadania, per trencar amb la dinàmica "d'això no va amb mi", molt característica del territori. Aquesta dinàmica contrasta amb la bona acollida de convocatòries per a actes, mobilitzacions ciutadanes, Aprofitar aquesta dinàmica per les accions respecte a les violències masclistes i sexuals.
Ampliar l'abast del Protocol a poblacions petites properes a Berga on la població té vincles i relacions de treball, estudis i residència amb Berga.
Crear figures referents en temes d'igualtat i prevenció de violències a tots els àmbits (locals nocturns, equipaments públics) amb especial èmfasi a l'àmbit educatiu.
Ampliar la campanya preventiva contra les agressions sexistes més enllà de l'àmbit nocturn, ampliant els perfils de "possibles assetjadors" i els perfils de dones (edat, origen cultural, etc.)
Obligar a totes les barres per fires a participar i difondre de la campanya "vull la nit".
Vetllar perquè tots els actes públics i/o festius (nocturn o no nocturns) incorporin la perspectiva de gènere en la seva programació, evitant exhibicions "sexis" o missatges sexistes.
Gots "antisexistes" per festes populars.
Adhesió dels bars al Protocol.
Formació en perspectiva de gènere a tot el personal que treballa als equipaments públics municipals.
Edició d'un fulletó explicatiu que defineixi les violències masclistes i sexuals, posi exemples, etc. per difondre per tot arreu.

6.6.2. RESULTATS DE L'ENQUESTA

En aquest apartat s'analitzen les dades extretes a través d'un **qüestionari quantitatiu** difós mitjançant la pàgina oficial de l'Ajuntament de Berga, correus interns de personal de l'Ajuntament, correus a entitats i associacions del municipi, contactes amb associacions d'estudiants dels centres educatius de secundària i xarxes socials de WhatsApp i Instagram. El qüestionari era confidencial i anònim i de resposta voluntària.

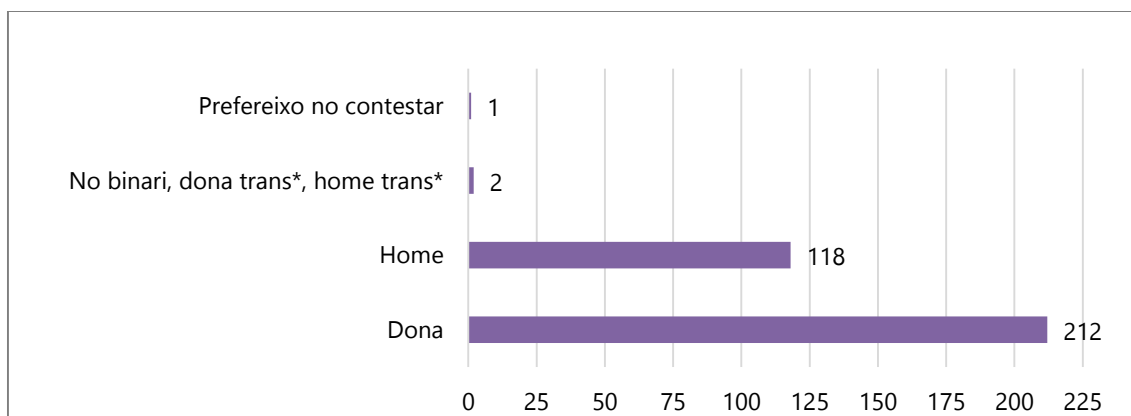
La disponibilitat per respondre les preguntes va ser des del **8 d'abril fins el 10 de maig del 2019**.

Dades sociodemogràfiques de la mostra:

La participació final de l'enquesta en format digital ha estat de **333 persones**.

Respecte al gènere amb el qual s'identificaven les persones participants l'enquesta, la pregunta ofería les següents possibilitats de resposta: dona, home, una única categoria on es recollien les opcions no binàries, i una última categoria que ofería la possibilitat de no contestar, d'acord amb el que marca la Llei 11/2014 sobre el dret a les persones LGTBIQ+ de no haver d'identificar-se segons el gènere.

Gràfic 1. Gènere sentit entre les persones participants a l'enquesta. Nombres absoluts.

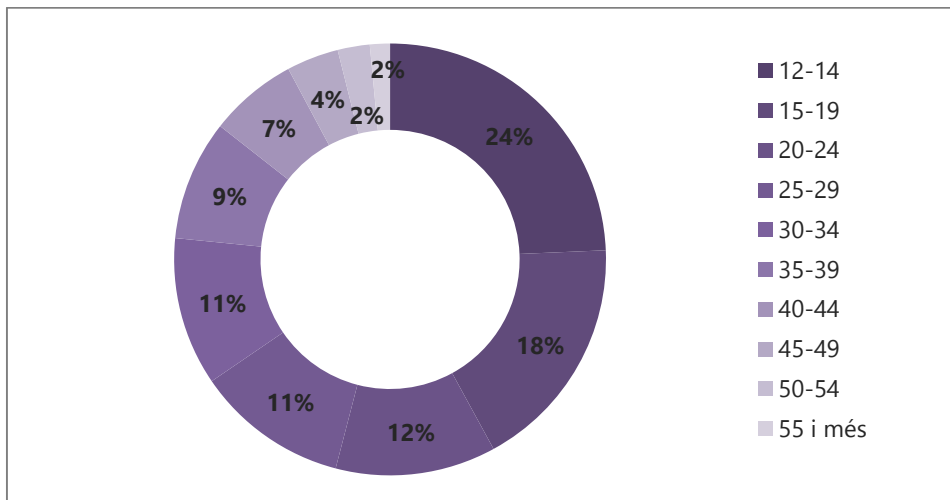
Del total de respostes obtingudes un **63% (212 respostes) correspon a persones que s'identifiquen com a dones**, mentre que un **35'4%** (118 respostes) s'identifica com a **home**, un **0'6%** (dues respostes) s'identifica com a **no binària**, i finalment un **0'3%** (1 resposta) **prefereix no contestar**.

Com acostuma a passar amb temàtiques relacionades amb desigualtats de gènere, les dones mostren més sensibilitat i interès amb el tema i responen a les demandes d'informació. Aquest ja és un primer punt a tenir en compte: en la percepció i identificació de les violències sexuals, i la preocupació i actuació hi trobem un major nombre de dones i persones que no s'ajusten al model binari de gènere.

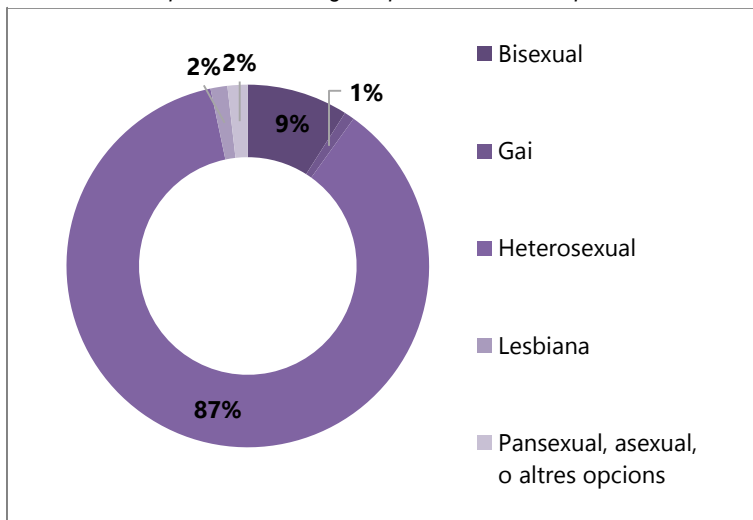
Així i tot a través d'aquesta enquesta s'ha pogut arribar a un nombre molt reduït de persones auto identificades com a no binàries, i per tant a efectes d'explotació s'ha optat per sumar els 3 casos al grup de dones per procedir amb l'anàlisi.

Pel que fa a l'edat de la mostra, han respost persones d'entre 12 i 60 anys. Com es pot observar les edats compreses entre **12 i 14 anys representen el 24%** de les persones enquestades, seguit del **18% de persones amb edats compreses entre els 15 i 19 anys**. Tenim doncs, una mostra amb un biaix d'edat important, un fet que es deu a l'estratègia de difusió de l'enquesta entre l'alumnat de secundària on únicament hi ha participat els primers cursos de l'ESO. El grup de respostes de persones arribades a la **majoria d'edat és doncs del 58%**.

Gràfic 2. Distribució per grups d'edat de les persones participants a l'enquesta. Percentatge respecte el total de respostes.

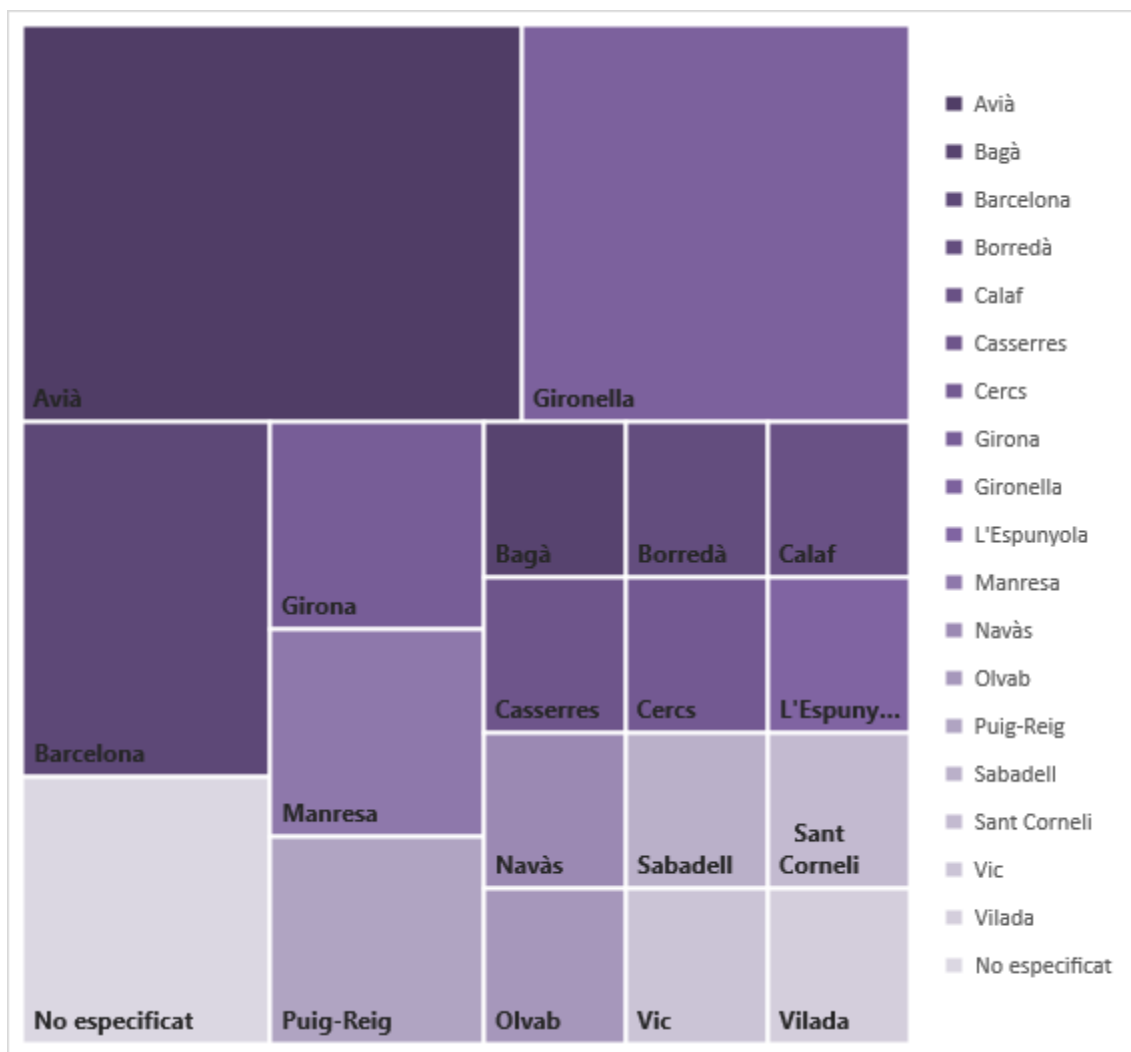
Gràfic 3. Orientació sexual manifestada per les persones participants a l'enquesta. Percentatge respecte el total de respostes.

A través de la pregunta sobre l'orientació sexual es fa palesa l'expressió de l'heteropatriarcat: un **87% de les persones participants es manifesten com a heterosexuals.**

Pel que fa a la població de residència, el **88% de la mostra a expressat que viu, estudia o treballa a Berga**, les respostes sobre el municipi de residència en cas que no fos Berga són les següents:

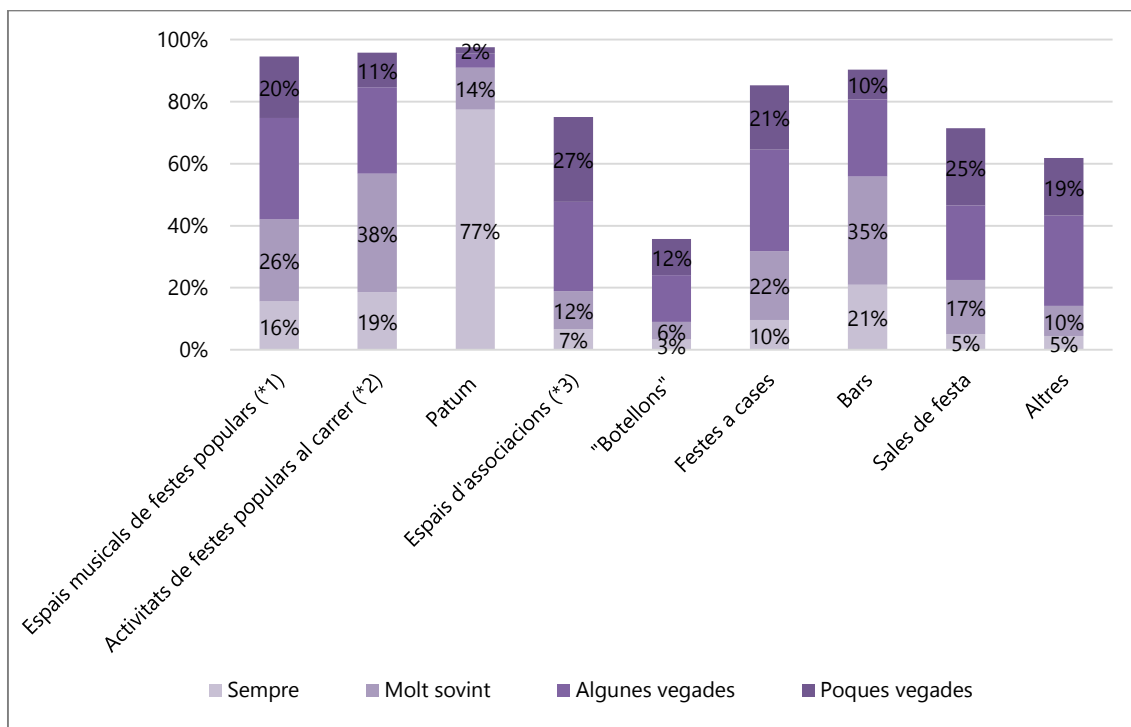
Gràfic 4. Distribució dels municipis de residència en cas de no ser Berga.

Resultats sobre l'oci nocturn:

En primer lloc, es presenten les dades sobre la freqüència amb què les persones participants en l'enquesta manifesten fer ús dels diversos espais festius proposats. Per facilitar-ne la lectura s'ha eliminat la resposta "mai".

Gràfic 5. Freqüència d'assistència a diversos espais festius.

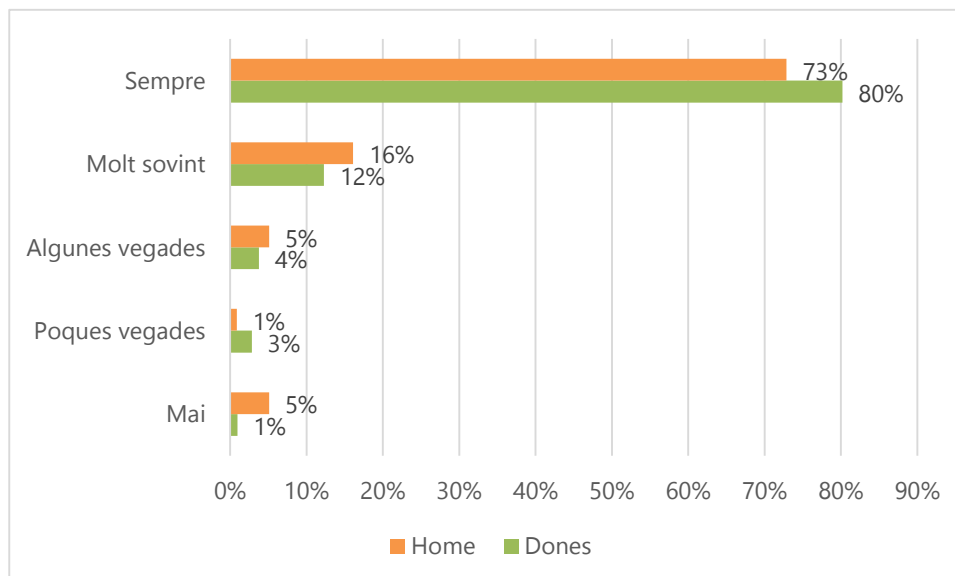
(*1) Festa major d'hivern, Cap d'any, Sant Joan, Els Elois, etc.

(*2) Ball de carnaval, cercaviles, castellers, rua de carnestoltes, etc.

(*3) Ateneus, Casals, Centres Culturals, de veïns/es, etc.

L'espai festiu més freqüentat és la **Patum de Berga**, on el **77% de les persones participants en l'enquesta manifesten que hi van "sempre"**. El seguirien amb força diferència: Bars, Activitats de festes populars, i espais musicals de festes populars. En canvi, tal com s'observa a la següent taula, són les dones les que manifesten una freqüència lleugerament superior d'assistència en la Patum. Considerant que les comparses de Patum estan masculinitzades podem inferir que **les dones participen a la Patum de forma massiva, però trobant-se en inferioritat de representació als grups participants i als òrgans de decisió**.

Gràfic 6. Freqüència d'assistència a la Patum per gènere.

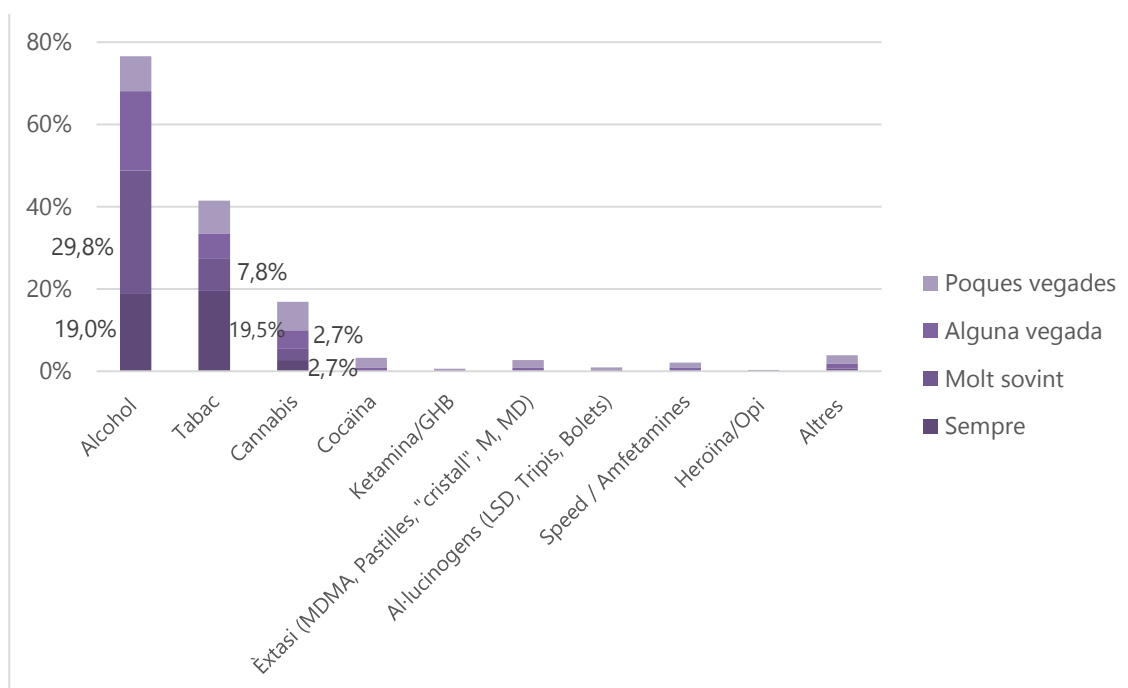

Resultats sobre el consum de drogues:

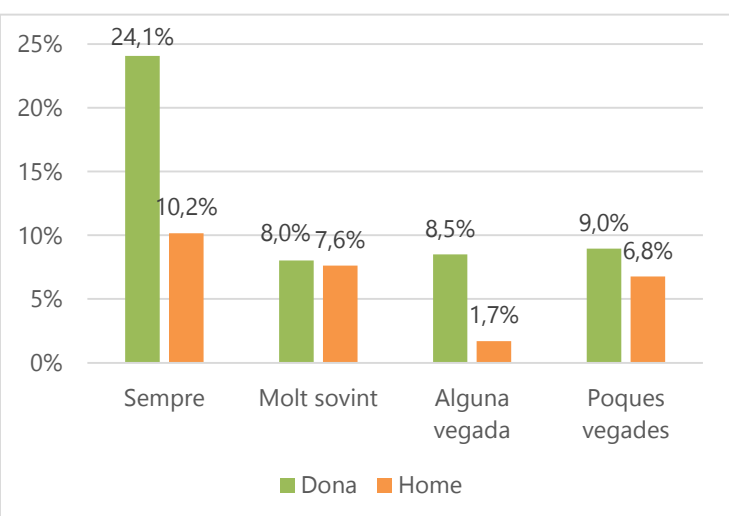
A la pregunta sobre quines són les substàncies es consumeixen al sortit "de festa", al següent podem observar com **el tabac** és amb diferència la droga més consumida pel total (**19'5%**), seguida de **l'alcohol (19%)**. Cal tenir en compte que aquestes dues primeres drogues són legals i per tant el nivell de confiança amb el que probablement han respost les persones participants respecte a la resta de drogues "il·legals" és presumiblement superior, per tant hem d'esperar que els consums "reals" de les drogues "il·legals" pugui ser lleugerament superior als valors observat (per ordre de freqüència: cànnabis (2'7%), cocaïna (0,3%), la resta mostren valors molt inferiors o "zero" per a la categoria "sempre").

Gràfic 8. Freqüència en el consum de drogues.

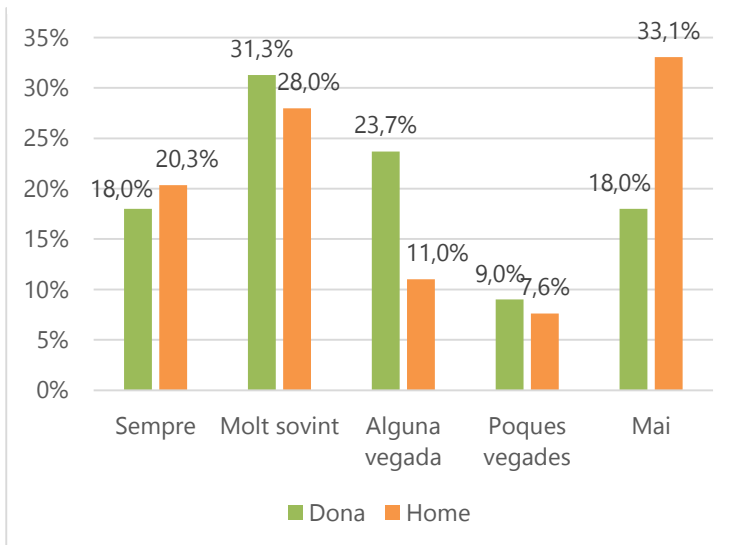
Per gènere, s'han creuat les tres primeres substàncies: tabac, alcohol i cànnabis:

Gràfic 9. Freqüència de consum de tabac per gènere.

El gràfic mostra major tabaquisme entre les dones, un **24% del total de dones participants en l'enquesta manifesten consumir "sempre"** tabac, estant els homes 14 punts percentuals per sota.

Gràfic 10. Freqüència de consum d'alcohol per gènere.

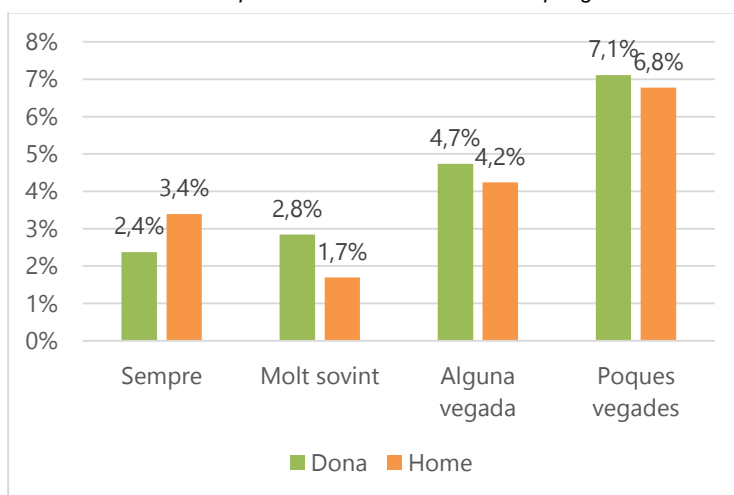
En canvi, el consum d'alcohol mostra patrons de consum amb menys diferències per gènere a les freqüències altres: **són el 20,3% d'homes i el 18% de dones qui manifesten consumir "sempre" alcohol** a les seves sortides festives, les dones destaquen en el grup de consum esporàdic, i els homes en el grup abstemi.

Els estudis de consum de substàncies amb perspectiva

de gènere ofereixen una lectura en termes de mandats de gènere que fa comprensibles aquests resultats: **les dones acostumen a mostrar majors consums de drogues "legals", menys estigmatitzades socialment**, i en els que són menys penalitzades socialment en comparativa a les drogues "il·legals". **Consumir drogues "il·legals" representa una assumptió de riscos i trencament de la norma o allò que socialment s'espera, un comportament que s'ajusten més al mandat masculí del model hegemònic de gènere** on la transgressió de la norma està "permesa" per a la masculinitat.

Aquest fet ens portaria a esperar que a la resta de substàncies consultades les dones expressin consums inferiors als homes. Veiem però al gràfic corresponent al consum de cànnabis que les dades municipals mostren consums molt semblants on no podem parlar de diferències estadísticament significatives.

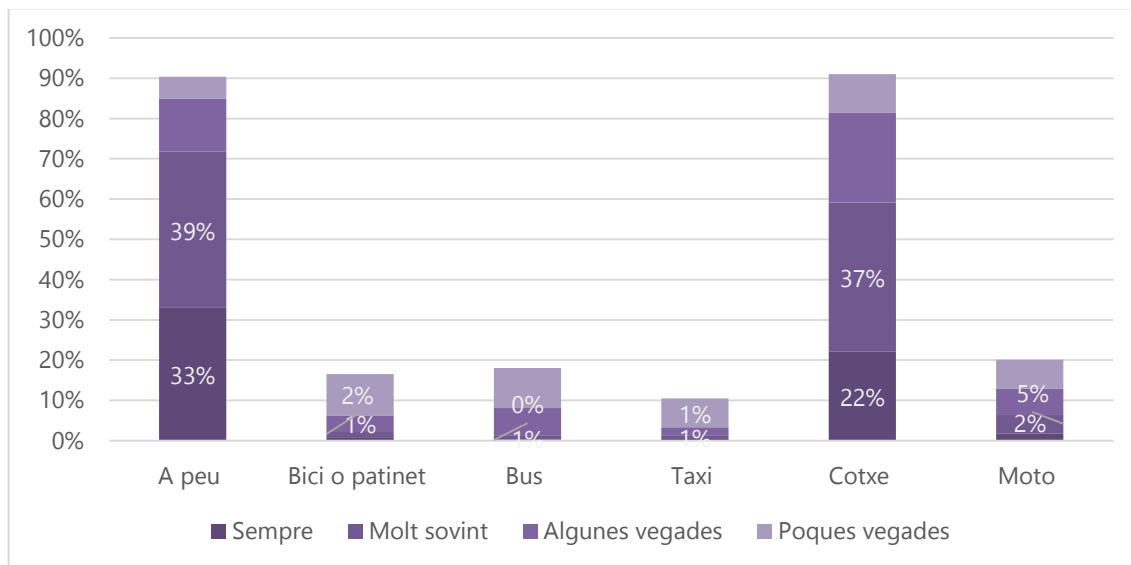
Gràfic 11. Freqüència de consum de cànnabis per gènere.

Resultats sobre mobilitat i percepció d'(in)seguretat:

en la consulta sobre els mitjans de transport emprats per desplaçar-se als "espais de festa", les respostes mostren els següents resultats:

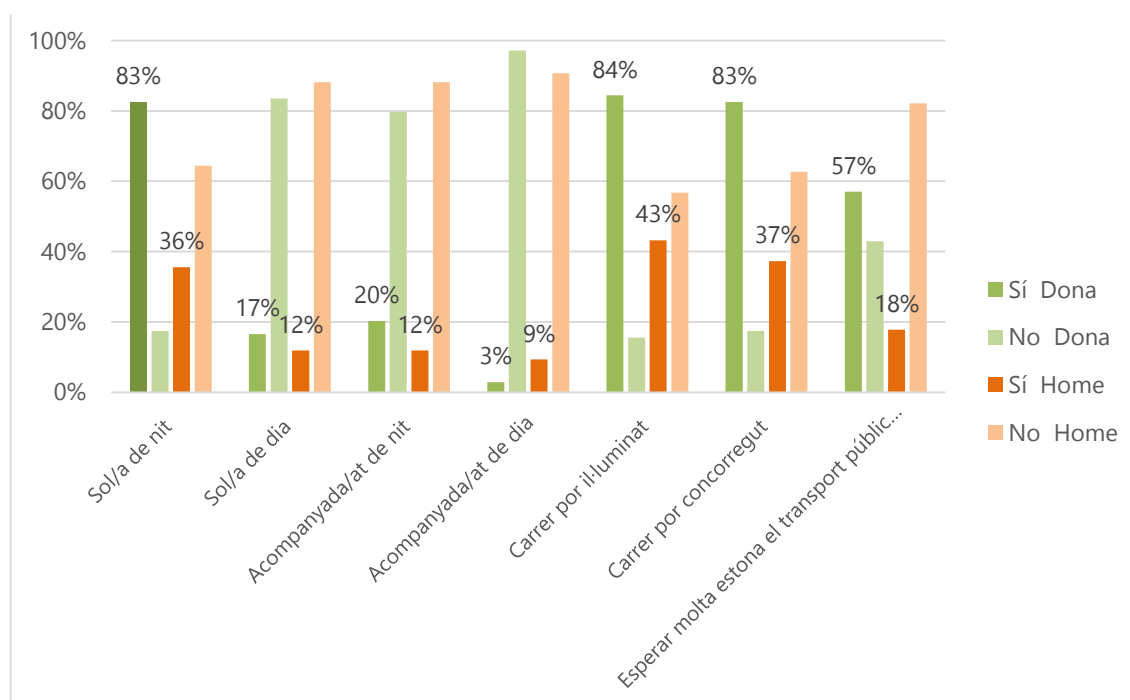
Gràfic 12. Transport utilitzat en els desplaçaments als "espais de festa".

L'oci nocturn a Berga es troba concentrat en uns pocs locals nocturns situats al centre històric. Per tant els **desplaçaments són majoritàriament a peu**. En canvi els desplaçaments a altres ciutats més grans i allunyades es realitzen en vehicle privat. El transport públic no sembla ser un mitjà de transport que es faci servir per a aquest tipus d'activitat, fet lògic atenent a les dimensions i disseny urbanístic de la ciutat.

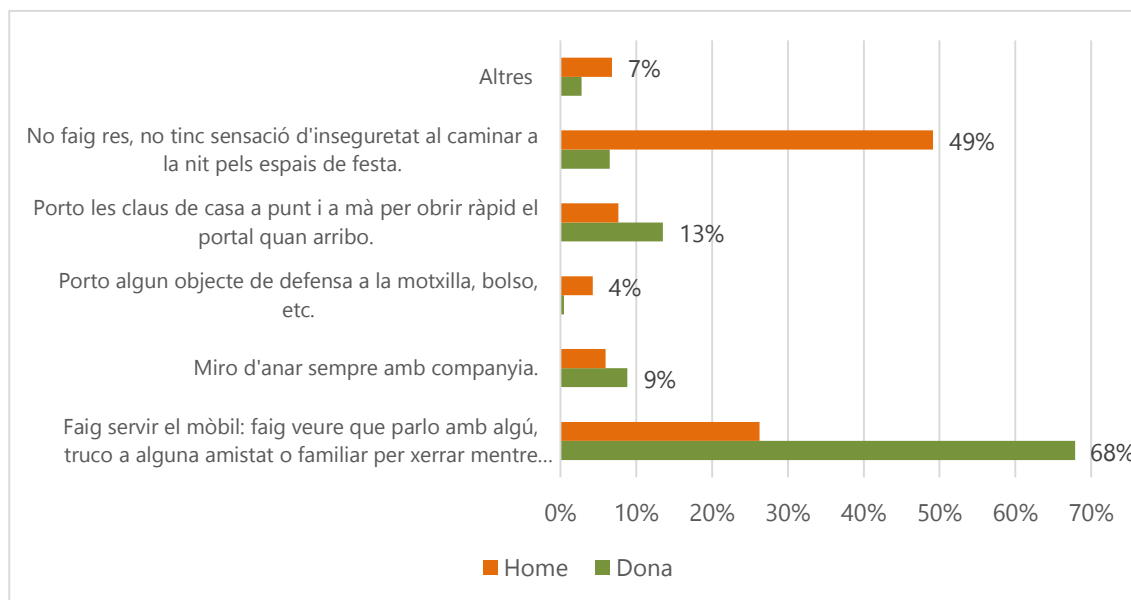
Respecte a aquests desplaçaments l'enquesta consultava sobre diverses **situacions en les quals trobant-s'hi les persones participants tenen sensació d'inseguretat**, els resultats creats per gènere mostren com les dones manifesten majors percepcions d'inseguretat a les diverses situacions plantejades:

Gràfic 13. Percepció d'(in)seguretat segons la situació per gènere.

En context nocturn es despleguen variades estratègies per fer front a la por i inseguretat generada per la falta de vitalitat, visibilitat, etc. En general les dones tenen una bateria d'estratègies àmplies que passen per solucions individuals o grupals. A l'enquesta es preguntava tant a homes com dones per aquestes. A continuació queden recollides les respostes:

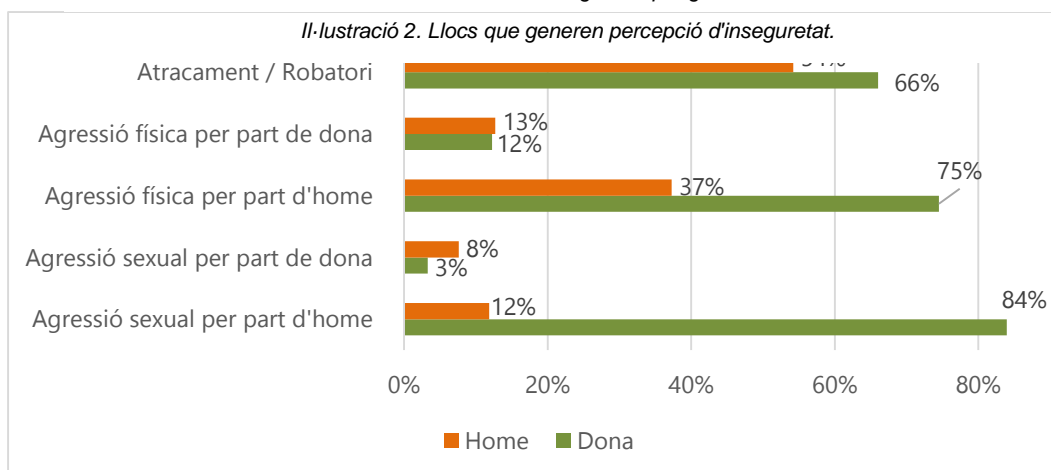
Gràfic 14. Estratègies per millorar la percepció de seguretat per gènere.

S'han etiquetat els percentatges de resposta del gènere que manifesta en major grau fer ús de l'estratègia en qüestió. Es pot observar com les dones manifesten percentatges significativament superiors, i que hi ha **un 49% d'homes que manifesta no tenir por en caminar de nit sols**. En canvi, **un 68% de les dones fa ús divers del mòbil** per avisar, informar i estar connectada amb una possible ajuda. Destaca també el **4% d'homes que diu portar un objecte de defensa**, fet que respon al mandat de gènere masculí a través del qual la violència exercida es naturalitza i justifica.

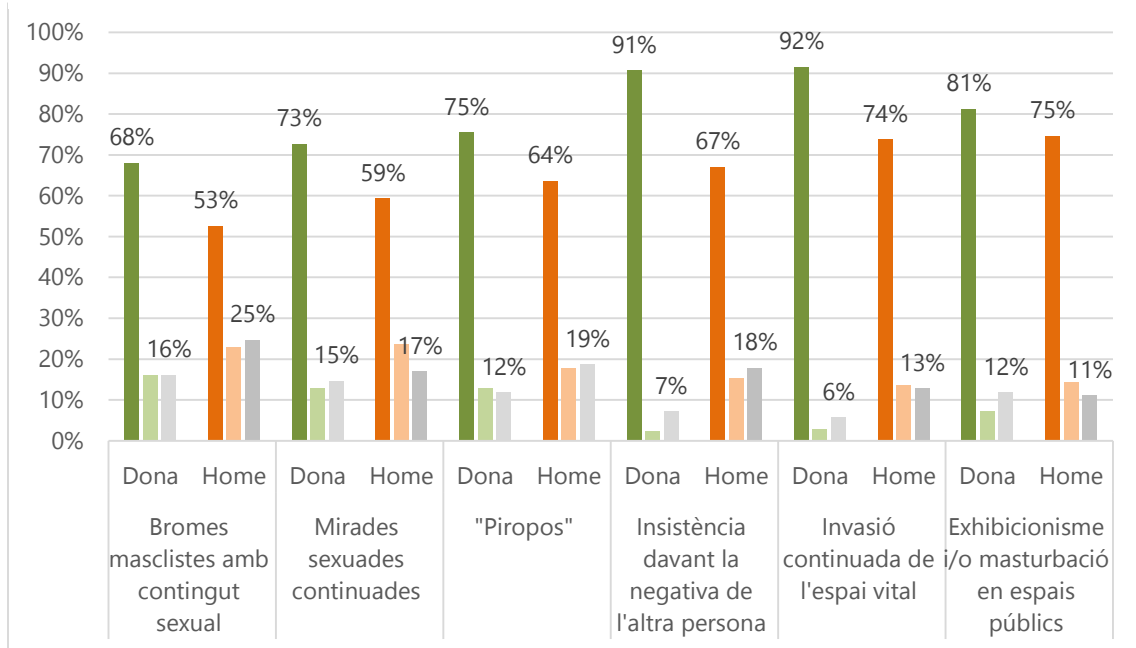
Finalment aquest bloc preguntava pels motius de por. Sabem que **les pors també tenen gènere**, i que cal fer aquesta segona pregunta per posar en evidència que **són les dones les que viuen el "risc" a partir una agressió sexual**, a diferència dels homes que manifesten tenir por a atracaments i atacs físics violents, delictes dels quals no estan exemptes de risc les dones.

Gràfic 15. Motius d'inseguretat per gènere.

Gràfic 17. Identificació de violències sexuals per gènere (II)

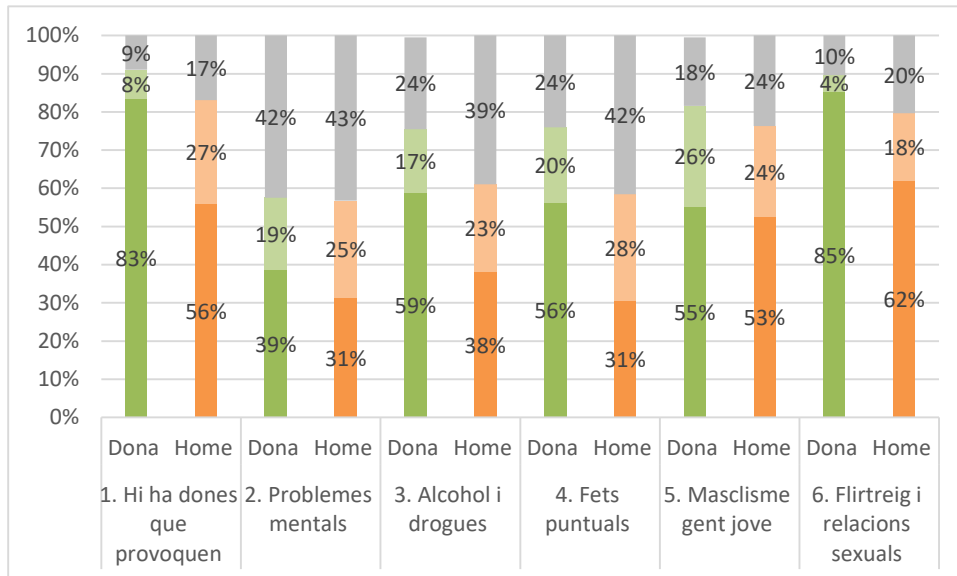
També de forma general s'observa com les violències de tipus simbòlic no es perceben tant unànimement com a tals. I els **percentatges més alts de respostes "NS/NC"** en ambdós gèneres coincideixen amb les formes de violència sexual que des de l'Observatori Noctàmbul@s remarquem en el seu caràcter d'alta **naturalització, normalització i generalització en contextos d'oci nocturn**. Aquests resultats apunten a la **necessitat de seguir incidint en la seva visibilització a través de campanyes preventives**: cal anomenar-les, definir-les i denunciar-les.

A continuació es presenten els resultats respecte a un conjunt de mites que justifiquen la desigualtat de gènere, reproduïxen el model de relació afectivo-sexual entre dona i home basada en la dominació masculina i naturalitzen l'estructura de poder heteropatriarcal. EN concret es preguntava pels següents mites:

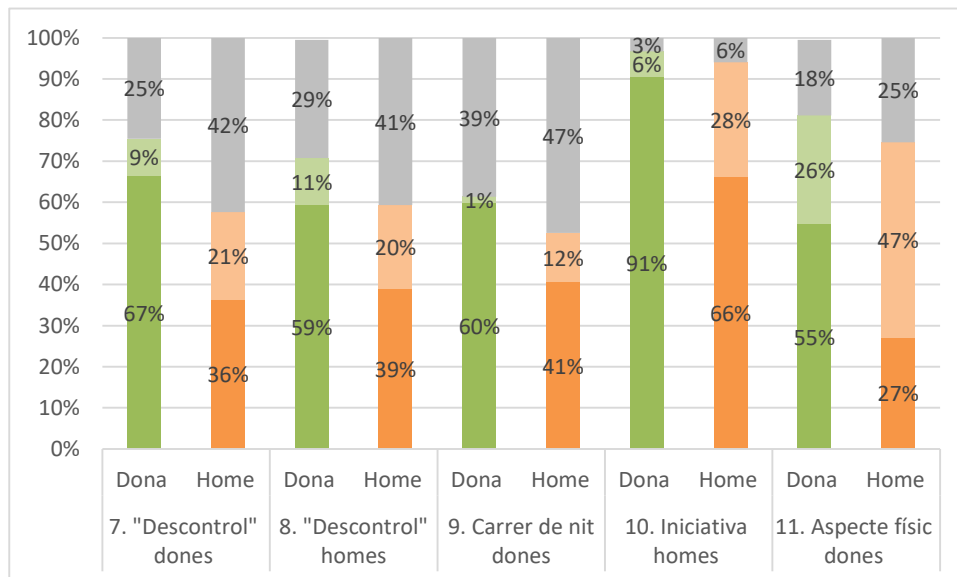
1. Hi ha dones que van provocant patir alguna violència sexual.
2. Les persones que exerceixen violències sexuals tenen problemes mentals o d'algun tipus.
3. L'alcohol i altres drogues són les causants de les violències sexuals.
4. Les agressions sexuals a les festes populars del municipi es produeixen molt puntualment.
5. La gent jove d'avui en dia és més masclista que abans.
6. Si una dona flirteja amb un home i després no vol tenir relacions sexuals amb ell, no es pot queixar si l'agredeixen.
7. Les dones han de vigilar no descontrolar-se massa amb les drogues quan surten de festa perquè poden ser agredides sexualment.
8. Els homes han de vigilar no descontrolar-se massa amb les drogues quan surten de festa perquè poden agredir sexualment.
9. Les dones es poden moure a la nit pel carrer amb la mateixa llibertat que els homes.
10. Els homes han de portar la iniciativa a l'hora de flirtejar amb dones.
11. A les dones els agrada que els diguin coses maques sobre el seu aspecte físic.

Novament s'ha dividit la bateria de mites en dos gràfics. En aquest cas la llegenda de colors és com segueix: per a cada grup es mostra en color intens les respostes negatives, en color degradat les respostes "NS/NC" i en gris les respostes afirmatives.

Gràfic 18. Mites al voltant de les violències sexuals per gènere (I)

Gràfic 19. Mites al voltant de les violències sexuals per gènere (II)

La resposta a tots els mites plantejats en el sentit de no adscriure's als estereotips sexistes hauria de ser negativa. Per tant els fragments de barra de colors intensos mostren desacord amb el mite en qüestió. Altre cop s'observa com de forma general **són les dones qui trenquen amb pensaments estereotipats i rebutgen majoritàriament aquelles idees reproductores de desigualtats i violències**. Aquestes són també idees que caldria treballar a través de les accions de sensibilització i formació en perspectiva de gènere, ja que els percentatges observats mostren que són lluny de ser idees obsoletes a l'imaginari col·lectiu.

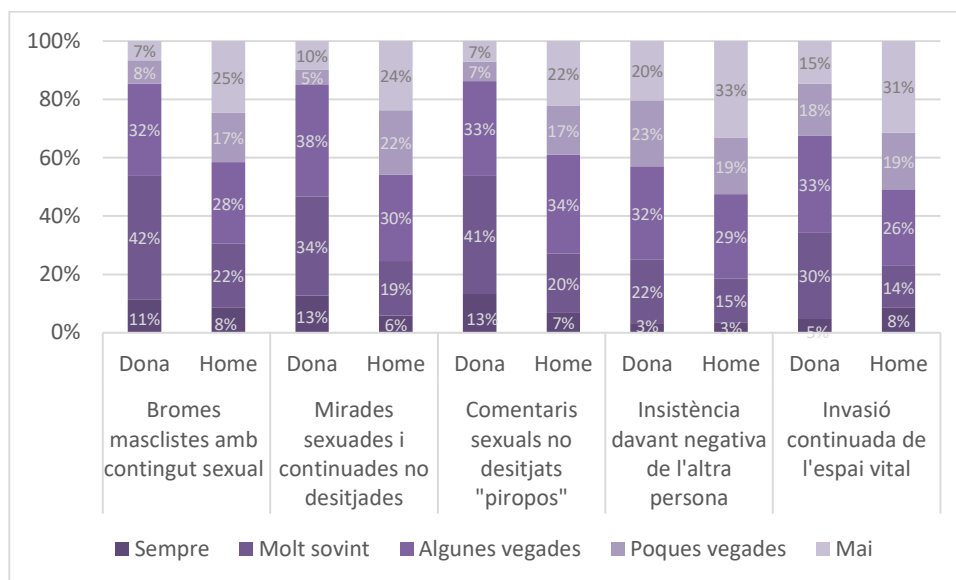
Resultats sobre situacions presenciades de violències sexuals:

La primera pregunta sobre aquest apartat fa referència a les **violències sexuals que han presenciat les persones participants en l'enquesta estant en context festiu**. En segon lloc es consultava sobre **la direccionalitat en l'exercici de la violència** presenciada.

El següent gràfic presenta els resultats de creuament de la variable "violències sexuals més normalitzades als espais festius" per la variable "gènere de la persona que respon":

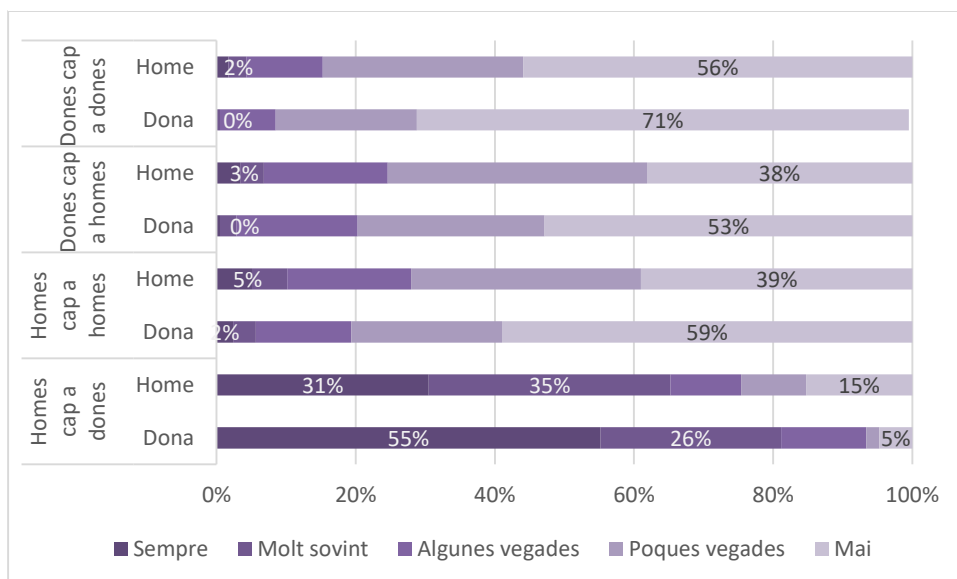
Gràfic 20. Violències sexuals "normalitzades" presenciades en context festiu per gènere.

Seguint amb la reflexió plantejada anteriorment, s'observa a l'anterior gràfic com la població que s'identifica amb el gènere femení o no binari presencia en percentatges superiors les formes de violència sexual que succeeixen a l'entorn festiu. Per contra, els homes manifesten observar en menor freqüència les manifestacions plantejades. Aquest resultat concorda amb els resultats de l'Observatori Noctàmbul@s, **i és que la població masculina presenta dificultats per identificar les violències naturalitzades que s'estan produint a l'espai festiu on es troba**. Els resultats analitzats fins ara condueixen a la conclusió de que cal dedicar més accions i recursos a formar, sensibilitzar aquest conjunt poblacional per tal de combatre i guanyar corresponsabilitats en el rebuig rotund a qualsevol forma de violència.

Respecte a les violències observades, es consultava per la direccionalitat en l'exercici: qui patia la violència i qui l'exercia. Al següent gràfic es mostren els resultats en els quals s'han etiquetat les respostes "sempre" i "mai":

Gràfic 21. Direccionalitat en la violència observada per gènere.

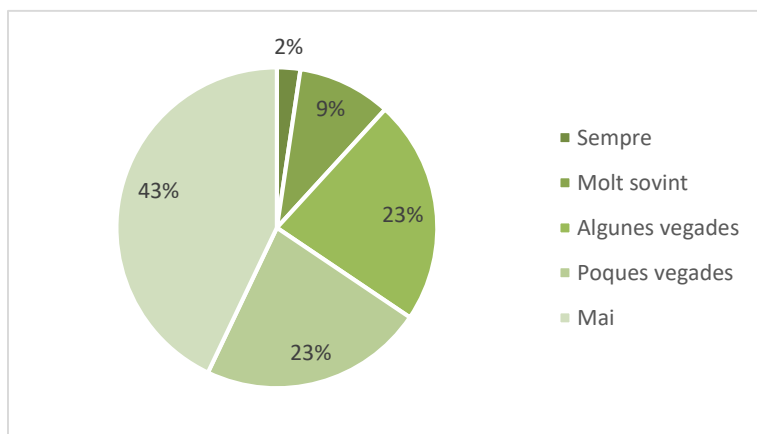
Les

violències de gènere o masclistes es defineixen per les que pateixen les dones pel fet de ser dones, patir-les de forma desproporcionada, i ser un exercici de poder dels homes sobre les dones. Tanmateix, les respostes mostren certa variabilitat en la direccionalitat que s'ha manifestat haver observat: el cas "homes cap a dones" és la que majoritàriament es diu haver observat, però altre **cop són les dones les que ho manifesten de forma més rotunda: el 55% respon "sempre"**. En canvi **les respostes dels homes manifesten una certa relativització**: només un 31% respon que ho veu "sempre", i un 35% diu veure-ho "molt sovint".

Resultats sobre haver patit agressions sexuals:

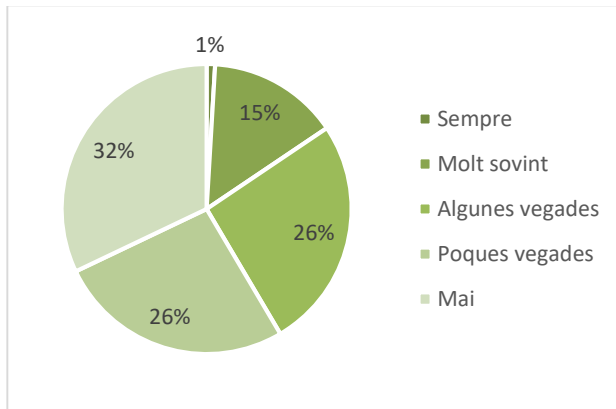
El següent apartat es presenten els resultats relatius al fet d'**haver patit en primera persona les diferents formes de violències sexuals**. Els creuaments es corresponen amb les formes de violència sexual més normalitzades en contextos festius: insistències davant la negativa de l'altra persona, comentaris sexuals no desitjats, invasió de l'espai vital, bromes masclistes, i mirades sexuades. S'han analitzat de forma desagregada únicament les respostes de dones.

Gràfic 22. Haver patit "insistència davant la negativa de l'altra persona". Respostes de dones.

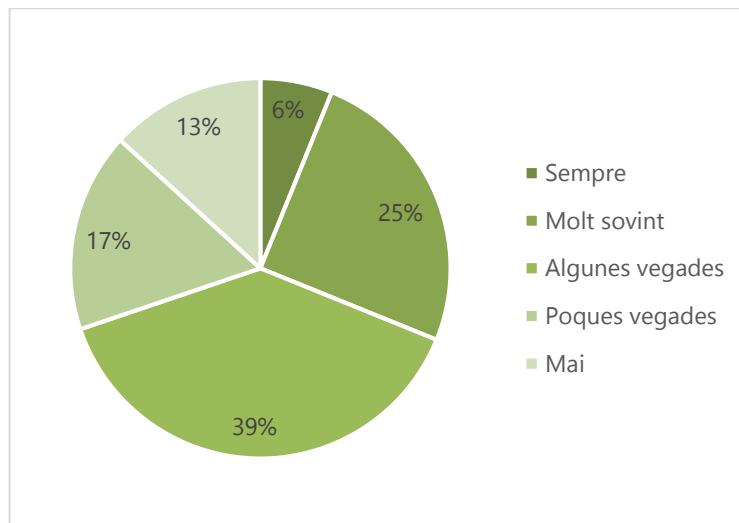
Agrupant les respostes "sempre" i molt sovint", l'11% de dones participants en l'enquesta ha patit insistències. I si a aquest resultat, hi sumem, la resta de freqüències trobem que són **el 57% de les dones que ha patit insistències**.

Gràfic 23. Haver patit "Invasió continuada de l'espai vital ". Respostes de dones.

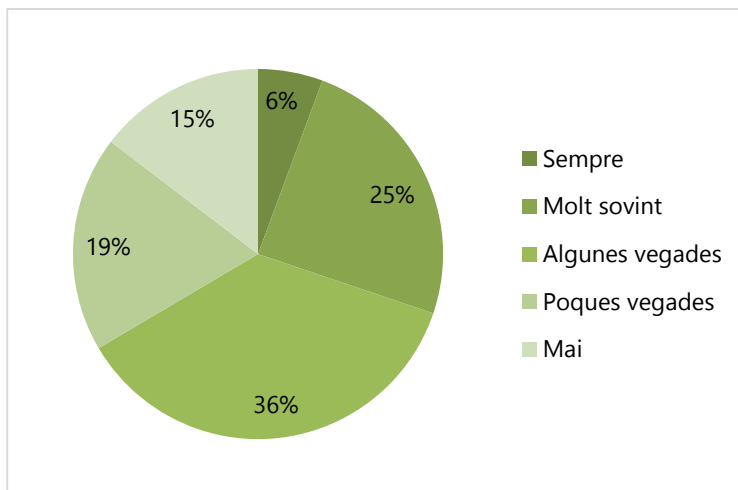
Pel que fa a les invasions de l'espai vital: són un 16% les que ho han patit en alta freqüència, mentre que arribem al **68% de dones participants en l'enquesta que ha patit alguna vegada arrambaments** no desitjats que han limitat la seva llibertat de moviment per l'espai festiu. Aquesta dada **concorda amb les dades recollides a les enquestes**, on diverses dones van manifestar que era una forma de violència molt comuna als espais festius que freqüentaven. Aquests resultats fan necessari insistir en la visibilització i denúncia de les invasions de l'espai vital a les campanyes preventives.

Gràfic 24. Haver patit "Mirades sexuals continuades i no desitjades". Respostes de dones.

Ens trobem davant una forma de violència molt més generalitzada que les dues anteriors: trobem aquí que el **31% de les dones manifesta patir-la amb alta freqüència**, sumant totes les categories són el **87% de les dones que han patit amb freqüència variable mirades no desitjades**.

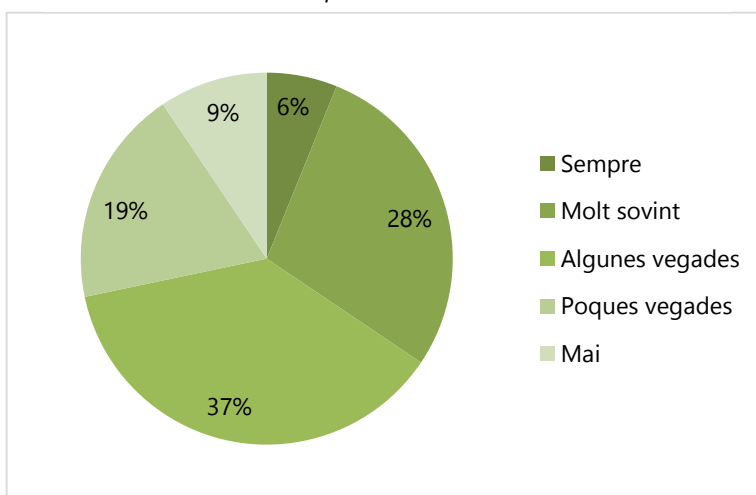
Gràfic 25. Haver patit " Bromes masclistes amb contingut sexual". Respostes de dones.

Pel que fa a les **bromes masclistes**, els resultats observats van força paral·lels als obtinguts per al cas de les mirades: **el 31% de les dones les pateix amb alta freqüència, i el 85% les pateix en major o menor grau.**

L'última forma de violència "naturalitzada" per la qual es preguntava són les **"floretes" o "piropos"**. Al següent gràfic s'observa novament la gran generalització en la qual es produeixen: són **el 34% de les dones que les pateixen en alta freqüència**, mentre que la xifra agrupada arriba fins al **91% de dones que les pateix en major o menor grau**. Cal apuntar que a les entrevistes s'assenyalaven els "piropos" com a la violència que es pateix tant de dia com de nit, i que molts cops es pateix en passar per davant d'espais masculinitzats.

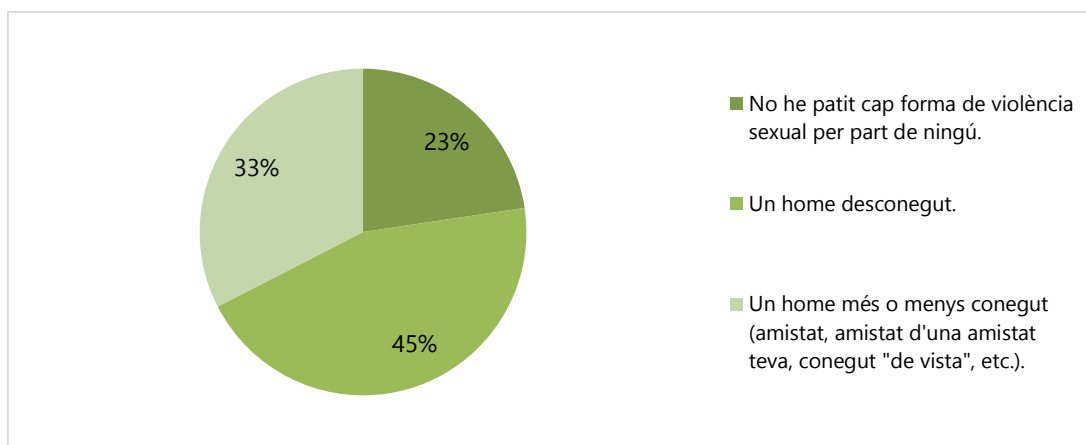
Gràfic 26. Haver patit "Comentaris sexuals no desitjats "piropos". Respostes de dones.

Els resultats mostren altre cop manifestacions de violència que: es produeixen de forma molt generalitzada, i **l'anàlisi comparativa amb les violències identificades es corresponen amb aquelles que no tota la població identifica com a tal.**

Finalment es consultava el perfil de la persona agressora, en cas d'haver patit alguna forma de violència sexual. Novament les dones responen:

Gràfic 27. Perfil de la persona agressora en cas d'haver patit alguna forma d'agressió. Respostes de dones.

Aquí observem com el **perfil de l'agressor és manifestament un home desconegut** (45% dels casos), mentre que els **homes més o menys coneguts representen el 33%** de les respostes registrades. Aquesta dada no es correspon amb la literatura sobre violències sexuals, ja que aquesta ens diu que majoritàriament és perpetrada per una persona coneguda o de l'entorn proper. Ara bé, a **l'enquesta no s'oferia la possibilitat d'identificar perfils per a cada tipologia de violència viscuda**. Segurament en desagregar les dades s'observarien patrons diferenciats, i segurament un alt percentatge d'homes desconeguts es corresponen amb l'elevat nombre de casos registrats que manifesten haver patit comentaris de contingut sexual no desitjat o "piropos" (produïts tant de dia com de nit).

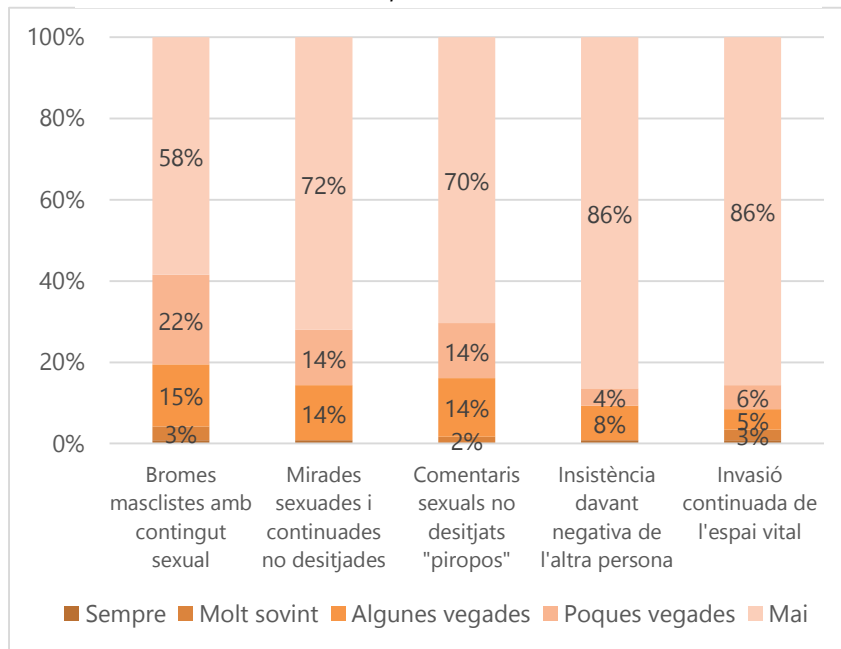
Resultats sobre violacions amb força i sense força:

En aquest apartat és important explicar que a l'enquesta s'ha preguntat sobre haver presenciat, haver patit i haver exercit violacions amb força i sense força, però que s'ha decidit no exposar els resultats en aquets document. La mostra no és prou significativa i té un marge d'error massa gran per a exposar dades tan sensibles.

Resultats sobre violències sexuals exercides:

Finalment al bloc sobre violències sexuals de l'enquesta es consultava sobre les violències sexuals exercides. Novament en aquest cas **podem estimar que les respostes mostren percentatges lleugerament inferiors als valors "reals", donat que són conductes no desitjades socialment i que a poc a poc van gaudint d'un major rebuig social**. Amb tot, els homes participants en l'enquesta manifesten les següents freqüències d'haver exercit violències "normalitzades" en context festiu:

Gràfic 28. Freqüència d'haver exercit diverses formes de violència sexual. Respostes d'homes.

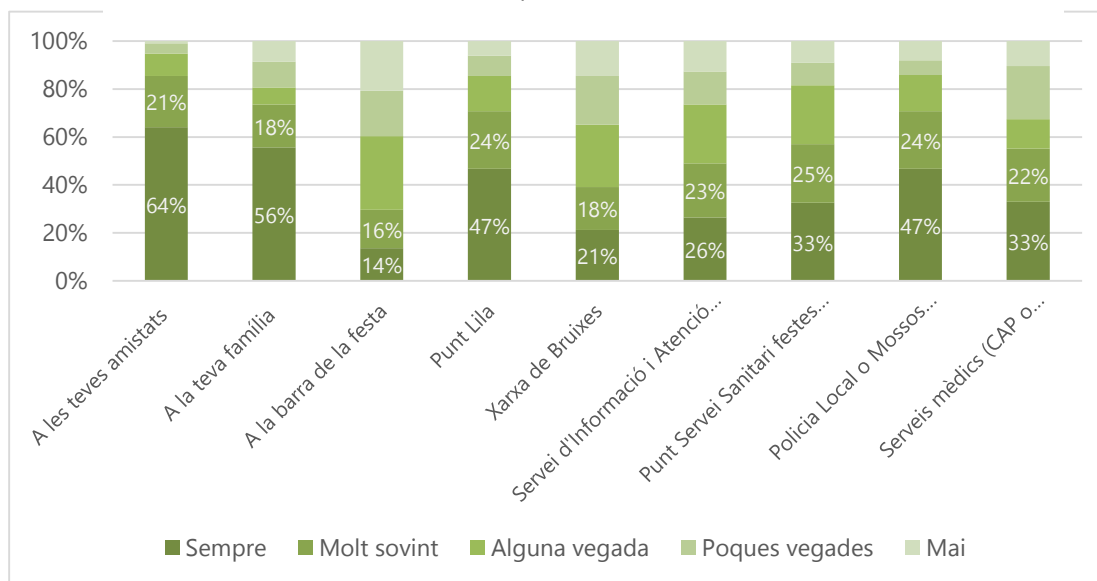
A través d'aquesta gràfica es pot observar com **la majoria d'homes que responen a l'enquesta manifesta no haver exercit cap tipus de violència masclista**. Ara bé, hi ha un petit grup que manifesta haver exercit "molt sovint" aquestes formes de violència "naturalitzades": bromes masclistes (15%), comentaris sexuals incòmodes i les mirades sexuades (14%), insistència davant la negativa (8%), invasió de l'espai vital (5%). Aquests alts percentatges de resposta "mai" de forma generalitzada pot indicar altre cop el fet que molts homes no relacionen els seus actes amb aquestes formes de violència, el que produeix una dificultat per entendre a què es refereix l'enunciat. La comparativa entre els altres percentatges de dones que manifesten haver patit les diverses formes de violència sexual, amb el baix percentatge dels homes que manifesta no haver-ne exercit mai, permet aflorar el concepte dels : **agressors fantasma**²⁹. Des de l'Observatori Noctàmbul@s ens referim amb aquest concepte al fet que tot i que les violències sexuals i masclistes són transversals i es produeixen en altíssima freqüència, i així s'observa a totes les enquestes que aborden aquesta qüestió, però alhora la majoria d'homes no es sent interpel·lat quan s'aborda la temàtica. Des d'aquesta observació es pot inferir (tornant a les reflexions de més amunt), que molts homes mostren dificultat per identificar violències molt freqüents i quotidianes i que en alguna mesura poden haver exercit en algun moment.

Resultats sobre les preferències en demanar ajuda en cas de patir alguna forma de violència sexual:

El següent bloc de l'enquesta consultava sobre els agents socials als quals es recorreria en cas de patir alguna forma de violència sexual. Al següent gràfic s'observa que l'entorn proper (amistats i entorn familiar) apareixen sempre en primera instància de les opcions proposades on demanar ajuda:

²⁹ 4rt. Informe Noctàmbul@s, pp. 12.

Gràfic 29. Freqüència en que es demanaria ajuda als diferents actors i agents socials proposats. Respostes de dones.

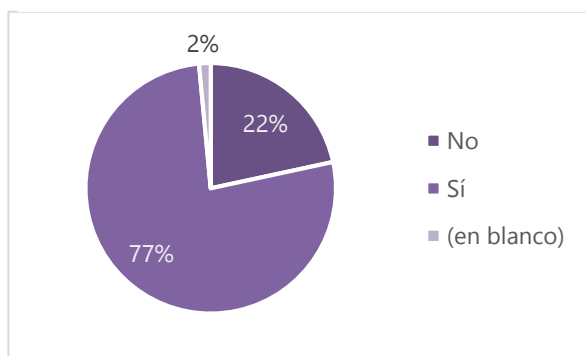

Seguits de l'entorn d'amistats i familiar trobem el Punt Lila amb la mateixa freqüència que la Policia Local (47%), el fet que Punt Lila estigui en el mateix ordre de preferència que la Policia Local visibilitza que el primer és un dispositiu que s'ha fet àmpliament conegut per la ciutadania arreu, i específicament al municipi de Berga per comptar ja amb una trajectòria d'implementació prèvia al disseny del present Protocol.

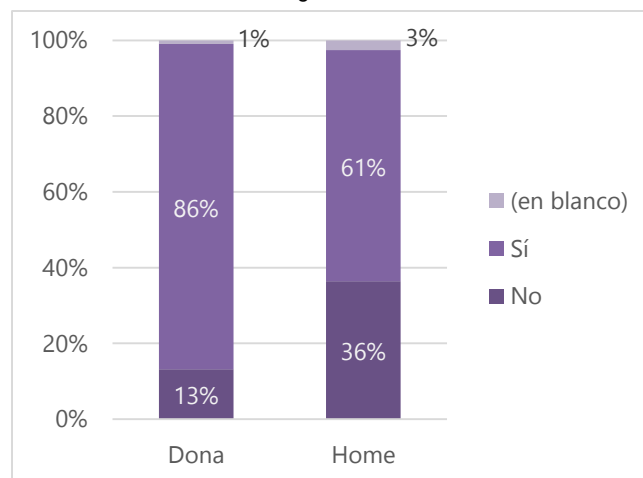
Resultats sobre la campanya "Vull la nit":

Finalment, i com a decisió presa al Grup Motor, es va consensuar incloure una pregunta sobre la campanya de sensibilització municipal. L'objectiu era conèixer el grau de coneixement de la població sobre la campanya "Vull la nit". A continuació es mostren els resultats agregats i desagregats per gènere:

Gràfic 31. Coneixes la campanya "Vull la nit"?

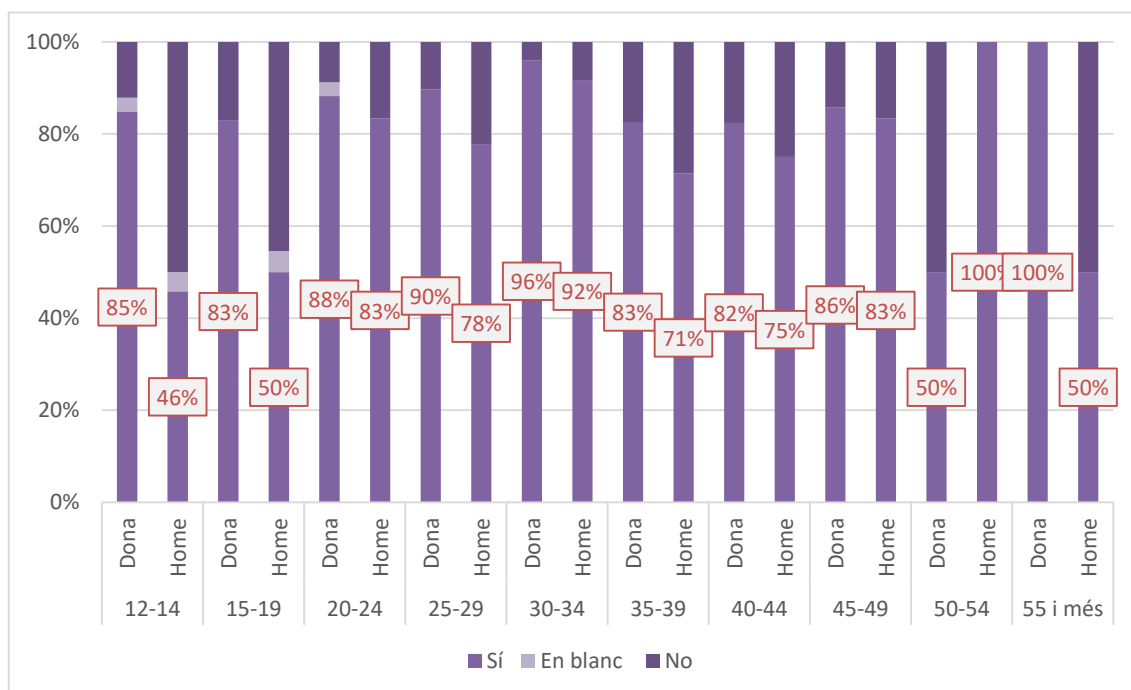
Gràfic 30. Coneixes la campanya "Vull la nit"? Resultats per gènere.

Les dades mostren un alt coneixement entre tota la població de la campanya (77%), tot i que **novament son les dones qui la coneix més ja que afirmen un 86% de dones davant un 61% d'homes conèixer la campanya.**

Les dades s'han creuat també per grup d'edat obtenint els següents resultats:

Gràfic 32. Coneixes la campanya "Vull la nit"? Resultats per gènere i grup d'edat.

Cal dir que el baix nombre de respostes de persones pertanyents a grups d'edat més grans invalida la representativitat estadística d'aquests resultats. Per a algun grup d'edat i gènere només s'han obtingut unes 4 respostes. En tot cas, és interessant veure com el grup d'edat que majoritàriament ha respost a l'enquesta (entre 12 i 19 anys) justament els homes participants mostren graus de coneixement molt inferiors al de les seves companyes dones. Per tant, altre cop aflora la **necessitat de trobar estratègies per arribar a la població masculina.**

6.6.3. RESULTATS DE LA MARXA EXPLORATÒRIA³⁰

Il·lustració 3. Cartell de difusió de la Marxa Exploratòria a les xarxes socials.

Primera Marxa exploratòria:

- Dia i hora: Dissabte 21 de juliol de 2018 de 20 a 22 h
- Persones participants: 6 (tres dones veïnes d'entre 20 i 30 anys, una dona veïna i tècnica d'entre 30 i 40 anys, i dos homes veïns, parelles de dues de les dones veïnes).

Segona Marxa Exploratòria:

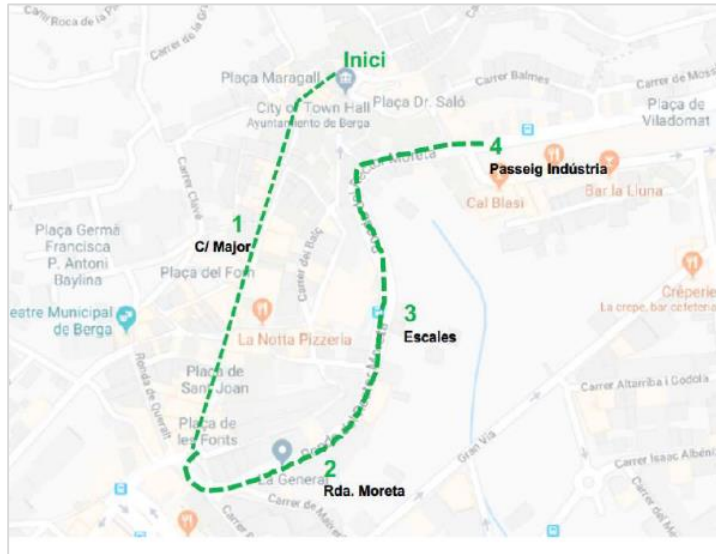
- Dia i hora: Divendres 31 de maig de 2019 de 18 a 21 h
- Dones participants: 9 (entre 25 i 60 anys aproximadament)

Dimensions d'anàlisi:

- **Senyalització:** saber on ets i on vas (Entorn senyalitzat).
- **Visibilitat:** veure i ser vista (Entorn visible).
- **Concurrència de persones:** escoltar i ser escoltada (Entorn vital).
- **Vigilància formal i accés a l'ajuda:** Poder escapar i obtenir auxili (Entorn vigilat).
- **Planificació i manteniment:** viure en un ambient net i acollidor (Entorn equipat).
- **Participació de la comunitat:** Actuar en conjunt (Entorn comunitari).

RECORREGUT PRIMERA MARXA EXPLORATÒRIA:

³⁰ A l'Annex 3 del present document es pot consultar l'informe complet de les dues Marxes Exploratòries realitzades.

ESPAIS ANALITZATS:

Carrer major

- La configuració física incrementa la percepció d'inseguretat sobretot a la nit, quan l'activitat d'aquesta zona disminueix. Al voltant de la plaça de Sant Pere i els carrers que connecten la plaça amb el carrer Major o el carrer Major amb la ronda de Moret, pel fet que existeixen racons i manca de visibilitat és degut a la trama medieval del centre. No hi ha visibilitat a carrerons del centre i per tant no s'utilitzen per fer dreuera.
- Al carrer Major, durant el dia és un comerç molt variat i atrau diversitat de públics, per tant, té un ús quotidià.

Ronda del Rector Moreta (La General)

- La zona que separa la zona d'oci del centre amb la Ronda Moreta és curta en distància, 5 minuts a peu, però a la 1 de la nit dona percepció d'inseguretat perquè no hi ha gaire activitat. El disseny de les plantes baixes no és transparent ni visible i també hi ha racons al carrer.

Escales ronda Moreta

- Podrien ser una dreuera i serviria per arribar més ràpidament a casa de tornada de festa. Però en canvi s'evita per la seva configuració física.
- Només s'hi passa de dia, espai insegur. Tot i que s'ha fet un esforç d'il·luminació per incrementar la percepció de seguretat i per no caure, les escales no estan ben fetes i quan s'arriba a baix hi ha un terraplè enorme de cotxes aparcats tancat i fosc.

Passeig de la indústria

- Aquest passeig es considera que està molt ben il·luminat i hi ha visibilitat física. Hi ha diferències pel que fa a la vitalitat que existeix al passeig entre l'estiu i l'hivern. A l'estiu fins a les 12 de la nit hi ha vitalitat en aquest passeig perquè els bars estan oberts. Però a partir d'aquesta hora no hi ha ningú. A l'hivern, a partir de les 8 del

vespre consideren que el passeig és un desert. Alhora és una zona molt freda perquè corre molt d'aire.

- Hi ha dos parcs que tenen molta activitat durant el dia. Zona comercial.
- Bancs on seuen grups d'homes i a vegades pot generar inseguretat, però així i tot s'hi passa.

PROPOSTES DE LA PRIMERA MARXA EXPLORATÒRIA

Visibilitat:

- Millorar la distribució de la vegetació i dels contenidors d'escombraries perquè no es creïn espais o zones fosques (com passa per exemple al Passeig de la Pau).

Mobilitat:

- Valorar la millora de les zones d'aparcament poc il·luminades i amb accessos dolents.
- Bus urbà: ha millorat l'horari, l'ús que se'n fa és variat, però en general és emprat per a gent gran del municipi, per accedir a les zones altres i evitar haver de caminar la pujada.
- Ronda Rector Moreta: cotxes tenen una amplada més gran de la que necessiten. Es podrien ampliar les voreres i reduir l'espai de la calçada. També es podrien pintar els carrils de cotxes.

Planificació i manteniment:

- Lavabos públics del Passeig de la Indústria³¹: Es perceben insegurs i requereixen millora.
- Visibilitzar tots els lavabos públics que disposa el municipi (Ajuntament, Policia Local, Biblioteca, piscina, àrea social) als mapes de la ciutat i amb la senyalística urbana corresponent.

Representativitat i visibilitat simbòlica de les dones a l'espai públic:

- Augmentar el nombre de carrers de dones i obres artístiques urbanes amb autoria de dones o que visibilitzin el paper de les dones a la ciutat.

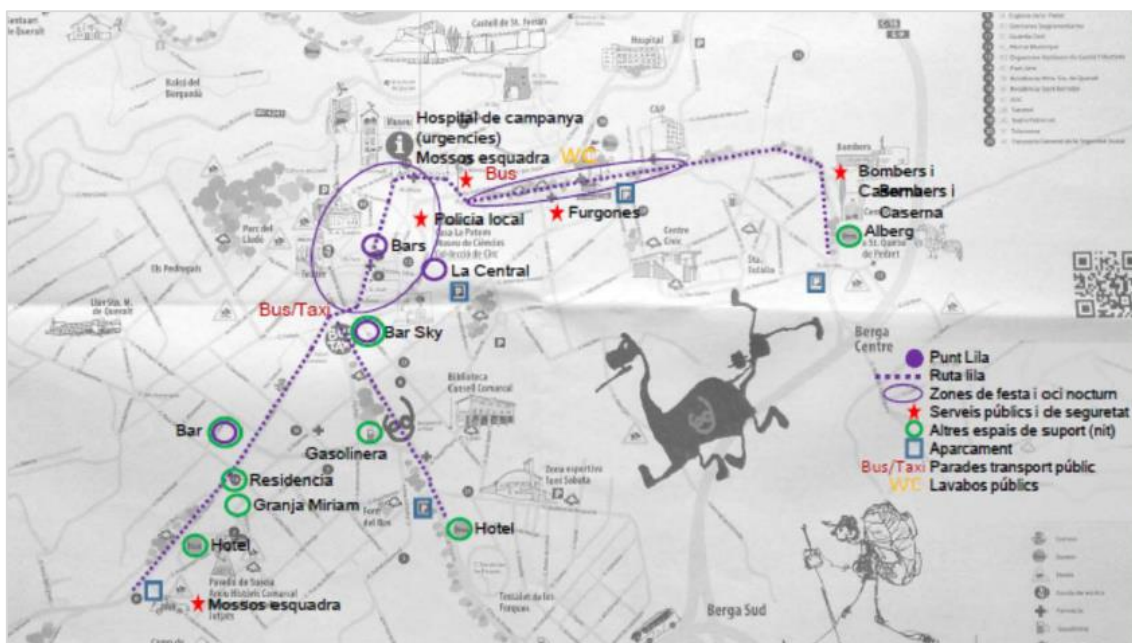
SEGONA MARXA EXPLORATÒRIA: DEFINICIÓ DE RUTES LILES O SEGURES

A partir dels resultats de la primera Marxa Exploratòria es va realitzar un segon recorregut per al mateix itinerari per aprofundir en l'anàlisi i les propostes de millora, tot identificant les "rutes liles" o "rutes segures" del municipi. Aquestes van quedar plasmades en un mapa acompanyat de recomanacions i accions a implementar en dates de Patum.

---

³¹ La proposta de millora del lavabos públics del Passeig de la Indústria refereix a la primera Marxa Exploratòria de 2018. **Al llarg del 2019 s'ha treballat en les millores d'aquest equipament** en acord a les recomanacions del primer informe de la Marxa.

Les rutes liles previstes passen pels carrers: Passeig de la Indústria, pl. Sant Pere, carrer Ciutat, carrer del Roser, passatge de la Pau.

RECOMANACIONS PER INCORPORAR ALS MAPES INFORMATIUS EDITATS PER PATUM:

- Ubicació dels espais de festa de La Patum i bars nocturns.
- Ubicació de zones d'aparcament.
- Ubicació de serveis públics que donen suport a la seguretat: Mossos d'Esquadra, policia local, bombers i caserna, Creu Roja, hospital de campanya per la festa de La Patum.
- Ubicació d'altres espais possibles d'implicar per donar suport a la Ruta Lila que estiguin oberts els dies de festa i a la nit com bars, hotel, Alberg, gasolinera.
- Ubicació de parades de transport públic urbà i interurbà (bus) i parada de taxi.
- Ubicació dels lavabos públics.
- Senyalitzar els recorreguts de Ruta Lila i la ubicació del Punt Lila central.

PROPOSTES

En context de Patum:

- Incorporar el dispositiu de "Punt Lila itinerant" ("parella itinerant").
- Reforçar aquesta presència amb la implicació de tots els agents (mossos, policia local, gent de la Creu Roja).
- Per la zona de festes on es fan els "Passa carrers" reforçar la presència del missatge "Per una Patum feminista, lliure de violències masclistes" - Per visibilitzar aquest missatge, a més, es faran campanyes als mitjans de comunicació local (Berga TV) i a TV3.

Entorn visible:

- Per millorar la il·luminació al Nucli Antic i altres llocs es podria mirar com es va millorar el carrer dels Banys amb els nous fanals.

Entorn senyalitzat:

- Es pensa que s'haurien de senyalar d'alguna manera les opcions de recorreguts accessibles perquè la gent conegui les alternatives per arribar als diferents llocs.

Entorn equipat

- Arreglar el pas de les escales de la telefònica, com una molt bona connexió dintre del nucli i aconseguir que compleixi les condicions d'accessibilitat i seguretat perquè a més sigui part de la ruta Lila. Per espai semblaria possible, però hi ha el problema de la propietat privada i el clavegueram obert. Hi ha tota una dificultat a resoldre més enllà del pas en si mateix.

8 ANNEX 2: MATERIALS DE SUPORT AL PROTOCOL

Fitxa 1. MANIFEST PER UNES FESTES LLIURES D'AGRESSIONS SEXISTES

Proposta de Manifest:

La violència masclista contra les dones i les violències contra les persones Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans i Intersexuals, són una greu vulneració dels drets humans de les persones. Aquestes violències es basen en desigualtats de gènere, en relacions de poder masclistes i cal afrontar-les amb total contundència. Malauradament, els espais d'oci nocturn i festius són contextos on les violències sexuals cap a les dones i cap a persones LGTBI es manifesten amb més impunitat i normalització.

No volem que els espais d'oci del territori gaudeixin d'aquesta impunitat. Volem afrontar la problemàtica de cara, fent visible els comportaments masclistes i lgtbifòbics més normalitzats i quotidians per donar-hi resposta.

No podem permetre que el cos de la dona s'utilitzi com a objecte sexual, no podem permetre que se les culpi de les agressions que pateixen, no podem permetre que es justifiquin agressions a través de les drogues, no podem permetre els comentaris de contingut sexual no desitjats, no podem permetre els tocaments no desitjats, no podem permetre les mirades desagradables i constants, no podem permetre els assetjaments i abusos sexuals, no podem permetre les violacions amb violència física i sense violència física. No podem permetre que les dones i persones LGTBI vagin amb por pel carrer de nit. En definitiva, no podem tolerar que hi hagi persones que visquin la festa amb por i falta de llibertat.

Per aquest motiu i perquè ens estimem les festes populars i els espais d'oci. Perquè volem gaudir de la festa amb llibertat, perquè volem una societat lliure de masclisme, sexisme i lgtbifòbia. Hem de generar espais de cura, espais on les agressions sexistes i sexuals no es tolerin i on totes les persones que construïm la festa, estiguem al cas, actuem i ens posicionem perquè això no succeeixi.

Fitxa 2: RECULL DE RECURSOS PER PROGRAMACIÓ

Existeix a les xarxes molta informació al respecte sobre propostes de Protocols, programacions amb perspectiva de gènere o feminista i llistes musicals, etc. A continuació, s'exposen un llistat de propostes:

- La recopilació de protocols que va fer el col·lectiu Mujeres y Música:
<http://mujeresymusica.com/protocolos-contr-agresiones-machistas-espacios-ocio-musica/>
- Llistat de cançons del col·lectiu Mujeres i Musica:
<https://drive.google.com/drive/folders/0B47IIJk6TXeccEI2SINmdUhiekE>
- De Mujeres y Música:
https://open.spotify.com/user/mym_es/playlist/5jnn0twar6KJtQlfQdzLo4
- De Herstóricas. Noche de Brujas
<https://open.spotify.com/user/herst%C3%B3ricas/playlist/4bsp98k38swHrt1GtIWkjl>
- De La Poderío. Revista de feminisme andalusa:
<https://open.spotify.com/user/rockzio/playlist/2EO6F8fCG8rx42IYVXFnbR>
- De Femiagenda:
<https://open.spotify.com/user/femiagenda/playlist/3t4tZouDIYT8jMQz4JA5tX>
- Playlist de Magda La La:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLj4Du9FZuKHLyT_ozCb0scEduBW64eWHV
- Aquesta específica de dones d'Amèrica Llatina i el Carib:
https://soundcloud.com/suena-a-revolucion/muxeres_revolusonando
- Guia per unes festes lliures de masclisme a l'espai públic de Gràcia:
<https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2018/07/31111941/GUIA-RECOMANACIONES.pdf>

Fitxa 3: EXEMPLES D'AGRESSIONS

Proposta de degradació d'agressions extreta del "Protocol contra les agressions masclistes del Quinto de nadal i cap d'any 2016" de Sant Cugat del Vallès.

GRADACIÓ D'AGRESSIONS

Nivell 1	ridiculitzar, infantilitzar, invisibilitzar, humor sexista, menysprear, culpabilitzar, anomenar amb adjectius degradants, desautoritzar, desacreditar, inferioritzar, ignorar/no escoltar, fer sentir incompetent, objectivitzar/cosificar, manifestar gelosia i sospita, acusar falsament d'infidelitat, jutjar per vida sexoafectiva, bavejar, atribuir tasques i espais desiguals en funció del gènere, frivolitzar continguts de la lluita feminista,...	
Nivell 2	2.1	amençar, humiliar, degradar, fer xantatge, controlar, fer comentaris vexatoris sobre aparença física, exigir obediència, amagar objectes personals, aïllar, intimidar, provocar gelosia conscientment i malintencionada, explicar intimitats sexuals, generar ambient hostil cap persona agredida, imposar presència a la força en actes socials de l'agredida, obligar-la a fer coses sense consentiment, qüestionar el seu consum, posar impediments perquè la dona no es mogui lliurement, jutjar per la manera de ballar o vestir, justificar actituds d'acord amb la manera de ballar/vestir, justificar comportaments sexistes per l'alcohol, forçar a tenir pràctiques sexuals no segures, envair espais, assetjar...
	2.2	escridassar, escopir, colpejar, mossegar, agafar pel coll, retenir o tancar, cremar, tallar, violar (amb o sense penetració), exhibicionisme sexual, immobilitzar, forçar pràctiques sexuals no desitjades, fer fotos o vídeos sense consentiment, fer mal a les persones/animals properes a l'agredida, tocaments sexuals o no sexuals no desitjats, arraconar, insultar, envair espais, empenyar, trencar objectes per intimidar, assetjar...
Agreujant	aprofitar-se d'una situació de vulnerabilitat (que l'agredida tingui problemes físics, anar beguda...), autojustificació i buscar justificació de l'entorn/camaraderia, saltar la confidencialitat, aprofitar per actuar quan no se senti vigilat, repetició de l'agressió, conèixer el protocol i tenir aquestes actituds...	

Nivell 1: són totes aquelles agressions que acostumen a passar desapercebudes pel fet d'estar normalitzades, donar-se de manera subtil, no ser reconegudes com a violències, i molt sovint invisibles a una detecció externa.

Nivell 2: són totes aquelles agressions que comporten l'exercici de poder i violència sobre l'agredida, les quals es consideraran com a greus o molt greus en funció de la situació i depenent dels agreujants. Les hem subdividit en dos apartats:

Nivell 2.1: de detecció difícil.

Nivell 2.2: de detecció fàcil. Al posar en risc la integritat física (a més de la psicològica) de l'agredida, es requerirà l'actuació d'ofici, i en molts casos l'expulsió directa de l'agressor de l'espai.

Agreujants: circumstàncies que faran més greus les agressions i que en poden modificar la resposta.

Fitxa 4: FULL INFORMATIU PER LES PERSONES AGREDIDES

CONSELLS PRÀCTICS EN CASOS D'HAYER PATIT VIOLÈNCIA SEXUAL

Els delictes relacionats amb la llibertat sexual reflecteixen les xifres més altes de delictes ocults, en proporció a les denúncies sobre la freqüència que es produeixen. Són molts els factors que fan que les dones no denunciïn: por, vergonya i estigma al voltant d'aquests delictes, manca de confiança en l'administració de justícia, absència de suport en l'entorn, manca d'informació o de recursos econòmics, etcètera.

Les dades mostren una realitat allunyada de la idea estereotipada sobre com es produeixen les violacions. La majoria de violències sexuals són perpetrades per homes que coneixien la víctima amb anterioritat (81%) i, en la majoria dels casos, es produeixen en espais particulars: casa de la víctima o de l'agressor. En tot cas, hi ha unes pautes recomanables per donar suport a la recuperació vital i personal de la dona agredida, així com la preservació de proves en cas de voler denunciar.

Lluny d'una reacció automàtica, **denunciar planteja seriosos dubtes** a totes les dones: recursos de tota mena, exposició a la violència institucional, afrontar els fets segons els temps judicials i no els propis... Per això **s'ha de tenir tota la informació sobre les conseqüències de denunciar**; però també les de no fer-ho.

El primer de tot és trobar **suport proper d'alguna persona** per explicar què ens ha passat i estar acompanyada en les hores -i dies- posteriors, ja que és un procés emocionalment difícil i complex.

En cas de decidir denunciar, és important **no rentar-se** (ni tan sols les mans), també s'ha de **guardar la roba** i **no rentar-la** (pot preservar material genètic, així com trencaments o marques). És important **fer fotografies** de qualsevol tipus de marca física, i repetir-ho en els dies següents.

És important trobar el **centre/hospital de referència** on ens donaran suport psicològic i un forense farà l'obtenció de mostres corporals i altres proves. Has de saber que tens **dret a què t'atengui una professional del teu mateix sexe**. Aquest és un procés desagradable, per això és important tenir a prop persones que et puguin tenir cura i estar per tu.

Intenta explicar els fets i la teva situació personal amb el **màxim de detalls possibles**: el dia, lloc, hora, si hi va haver algun consum de tòxics, la identitat o descripció de l'agressor, si hi ha risc d'embaràs o risc de contagi, si corres risc, si es pot tornar a repetir, si necessites suport psicològic, etcètera. Juntament amb el resultat de l'exploració mèdica i les informacions que proporcionis, es farà un primer informe en el qual constaran totes les dades.

Després d'aquesta primera fase d'urgència, pots posar-te en **contacte amb els diferents serveis públics de suport emocional**, psicològic, totalment confidencials, a la teva disposició. La teva recuperació personal és el més important, has de saber que **no estàs sola** i que, a més del suport professional que et poden oferir aquestes entitats, hi ha col·lectius de dones i espais de suport a tot el territori que poden ajudar-te.

Si **decideixes denunciar** al teu agressor, assegura't que el teu advocat/da té una **formació especialitzada en gènere**, experiència en aquest àmbit i una especial sensibilitat en aquesta àrea. Aquests processos judicials són especialment personals, així que has de poder tenir la màxima confiança en el/la professional que t'assisteixi, respectant les teves decisions i prioritats. Intenta **recopilar totes les proves** que se't puguin ocórrer: dades de l'agressor que puguin ajudar a la seva localització, testimonis dels fets o persones a qui

hagis explicat que ha passat, rastreig de trucades, missatges, fotografies, imatges de seguretat... Moltes proves estan limitades a un temps per aconseguir-les, així que com més aviat, millor.

Un cop iniciat el **procediment judicial**, com a víctima tens una sèrie de **drets bàsics**. El tracte per part de l'Administració de Justícia no ha de ser traumatitzant, ha de **respectar** la teva **dignitat, privacitat i autonomia**.

En cas que siguis coneixedor/a d'un cas de violència sexual ocorregut a una tercera persona, **contacta amb un servei públic** perquè et pugui oferir pautes per intervenir de forma no revictimizadora.

Fitxa 5: FULL DE REGISTRE D'AGRESSIONS

FULL DE REGISTRE D'AGRESSIONS

Important: Aquest registre s'omple després d'haver acabat la intervenció. No és un full perquè ompli la persona que ha patit l'agressió. És un document intern i confidencial per l'Ajuntament de Berga.

Recordeu: S'ha de respectar en tot moment la voluntat de la persona agredida i els fets que vulgui explicar. No s'ha de pressionar perquè aporti tota la informació que aquí es demana.

Persona responsable del Registre	
Data	
Municipi	
Festa popular	
Espai de la festa	
Hora	

INFORMACIÓ SOBRE LA PERSONA QUE HA PATIT L'AGRESSIÓ

Important: només omplir les dades que la persona agredida vulgui.

Nom	
Edat	
Sexe	
Telèfon o informació de contacte	

INFORMACIÓ SOBRE LA PERSONA QUE HA AGREDIT

Nom	
Edat	
Sexe	
Informació addicional	

DESCRIPCIÓ DELS FETS I OBSERVACIONS

(Com s'ha detectat la situació, qui l'ha detectada, **quin tipus d'agressió ha succeït** i quins actors implicats hi havia, quina relació hi ha entre les persones implicades, quina atenció s'ha fet a la persona agredida, quins acords s'han arribat amb la persona agredida, quina intervenció s'ha fet amb la persona agressora, quina resposta hi ha hagut per part de les persones agressores, com ho ha rebut la persona agredida, etc.)

--

Fitxa 6: FULL CONSENTIMENT CESSIÓ DE DADES PERSONALS (majors d'edat)

MANIFESTACIÓ DE VOLUNTAT DE SER ATESA/A PER L'EQUIP D'ATENCIÓ I CURA I DECLARACIÓ DE CESSIÓ DE DADES DE CARÀCTER PERSONAL

En/na _____ amb DNI _____ i domicili a _____ carrer de _____, núm. ____ pis ____ amb correu electrònic _____ i telèfon _____

MANIFESTO:

Que vull ser atesa per l'Equip d'Intervenció i Cura de l'Ajuntament de Berga, que està gestionat per _____ i en aquest sentit,

Declaro conèixer que estic cedint les meves dades segons la informació següent:

INFORMACIÓ bàsica sobre protecció de dades

Responsable del tractament: L'entitat / l'Ajuntament _____

- Finalitat: Rebre atenció en relació a qualsevol tipus d'agressió sexual o sexista.
- Legitimació: Exercici de poders públics (Article 6.1.e del RGPD 2016/679).
- Destinataris: Les dades no es cediran a tercers, si no és per al compliment d'una obligació legal o per la derivació a altres administracions competents en la matèria.
- Exercici de drets dels interessats D'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació del tractament, i d'oposició al tractament, dirigint-se Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de l'Ajuntament de Berga (Plaça Sant Pere nº1) o bé mitjançant el correu electrònic: feminisme@ajberga.cat.
- Per saber més sobre la nostra política de protecció de dades adreceu-vos a la seu electrònica de l'ajuntament, "RGPD Adequació al Reglament General de Protecció de Dades³²"

A _____, _____ de/d' _____ de 20 ____ .

Signatura.

³² Disponible a: <http://www.ajberga.cat/ajberga/apartats/index.php?apartat=249>

Fitxa 7: PUBLICACIONS COMUNICATS PÚBLICS AJUNTAMENTS

Propostes extretes del “Protocol local d’actuació davant les agressions masclistes que es manifesten en espais d’oci i festius” de l’Ajuntament de Vitoria-Gasteiz.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS DUBTÓS

Davant l’última notícia de la qual hem tingut coneixement en el nostre municipi, donat que des de l’Ajuntament de Berga seguim recollint informació sobre el que ha passat i en la mesura que actuem des del convenciment que, en aquests moments, la prudència és fonamental per protegir la identitat de les persones implicades i els seus familiars, volem comunicar el següent:

1. Que l’Ajuntament de Berga, dotat del Protocol d’actuació davant les agressions masclistes en contextos de festes populars, manté i mantindrà sempre una actitud de contundent rebuig davant de qualsevol agressió masclista i actuarà sempre guiat pel principi d’atenció i protecció prioritària a la víctima. És a dir, que es donarà preferència a una atenció que prioritzi l’estat emocional i físic de les víctimes, la valoració del risc que enfronten, el respecte als seus temps, a la garantia i respecte a la decisió informada que prengui i asseguri el seu acompanyament.
2. Que, des del moment que s’ha tingut coneixement de la notícia, els Departaments de l’Ajuntament implicats en l’atenció a les víctimes i en la resposta institucional davant les agressions masclistes, estan treballant coordinadament amb altres institucions supramunicipals i agents socials, tractant de contrastar la informació, amb l’objecte de tenir la visió més completa i precisa possible del cas.
3. Així mateix, que l’Àrea de Drets a les Persones i l’Àrea de Governació de l’Ajuntament de Berga, en col·laboració amb el SIAD comarcal hi està donant una resposta urgent per acompanyar la víctima, garantint tota la informació i utilitzant per a això els recursos psicològics, jurídics, sanitaris o d’acollida i de protecció que pogués requerir.
4. Quan tinguem tota la informació contrastada, s’elaborarà i s’acordarà un comunicat, que serà difós a través dels mitjans locals i romandrà en la web i xarxes socials de l’Ajuntament de Berga.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS CLAR

Davant la recent agressió masclista succeïda en el nostre municipi, des del l'Ajuntament de Berga volem manifestar la nostra més enèrgica condemna i rebuig de l'agressió, així com el nostre suport i proximitat cap a la víctima i el seu entorn posant a la seva disposició els recursos psicològics, jurídics, sanitaris, de protecció i d'acollida que requereixi i garantint que compta amb tota la informació que afecta els seus interessos.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Berga des del moment que ha tingut notícia sobre el cas i després de contrastar la informació que ens permetés tenir la visió més completa i precisa possible sobre aquest, s'ha activat el "Protocol d'actuació davant violències sexuals contextos festius" de l'Ajuntament de Berga, convocant una reunió d'urgència per recollir tota la informació i coordinar la resposta institucional i l'atenció a la víctima i el seu entorn.

Volem insistir que la violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans i un problema social de primer ordre que atempta contra la llibertat, la dignitat i la integritat física i moral de les dones i les persones LGTBI que la pateixen i s'enfronten. Aquesta violència no és una acció o accions aïllades, és un entramat de conductes explícites, missatges normalitzats i simbòlics que estructurin la nostra societat amb l'objectiu últim de mantenir la subordinació de les dones als homes i de no permetre l'existència de cap cos, model i/o comportaments que transgredeixin els límits marcats pel sistema heteropatriarcal vigent.

A les festes i en el temps d'oci, la diversió, l'alcohol i la sensació d'impunitat que genera la multitud i el "tot s'hi val", són a la base dels motius perquè aquesta violència masclista es manifesti de forma permanent a través de tocaments o petons no consentits, comentaris o mirades degradants sobre el cos de les dones, la pressió per mantenir relacions sexuals, comentaris i gestos lgtbifòbics, etc. de

Per aquest motiu, treballar des de la prevenció i la corresponsabilitat social de tota la comunitat de Berga, en el rebuig i resposta immediata a les agressions masclistes, sigui urgent i imprescindible.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Berga com a institució pública responsable de garantir l'exercici efectiu dels drets humans de les dones i de les persones LGTBI, seguirà impulsant les mesures dirigides al fet que les entitats municipals i la ciutadania en general respongui de manera immediata i contundent a qualsevol agressió masclista, s'atengui de manera prioritària a la víctima, es desenvolupin actuacions preventives per dotar les dones i persones LGTBI d'instruments que els permetin fer front a la violència i a no permetre la impunitat social dels agressors. A més, l'Ajuntament es compromet a seguir donant suport i treballant en l'exercici de les seves competències, per garantir vides lliures de violència masclista.

Per tot això, aquest Ajuntament fa una crida a tota la ciutadania de Berga a participar *demà a les 12:00 hores, a la Plaça X, a una concentració amb el lema X*. Així mateix, als espais de festa de la ciutat, es realitzarà una parada de la música durant 15 minuts a les 00.00h i es farà una lectura del comunicat oficial i una parada de 5 minuts en tots els actes festius organitzats per l'Ajuntament, alhora que des d'aquí animem a la participació en aquestes iniciatives o a totes les altres vulguin fer-se, per sumar-se als diversos gestos col·lectius que mostrin el rebuig contundent a qualsevol tipus d'agressió masclista.

9 ANNEX 3: INFORME DE MARXA EXPLORATÒRIA

INFORME MARXA EXPLORATÒRIA PER L'ENTORN D'OCI NOCTURN I ESPAI PÚBLIC DE BERGA I ELABORACIÓ DE LA RUTA LILA

Col·lectiu Punt 6

Setembre de 2018 | Juny 2019

1. INTRODUCCIÓ	97
2. MÈTODE: MARXES EXPLORATÒRIES	985
3. OBJECTIU	99
4. RESULTATS	99
4.1 MARXA EXPLORATÒRIA PER L'ENTORN D'OCI NOCTURN I ESPAI PÚBLIC DE BERGA (2018).....	100
4.2 MARXA EXPLORATÒRIA I MAPATGE	¡Error! Marcador no definido.

1. INTRODUCCIÓ

En aquest informe es vol visibilitzar com la configuració física de l'espai, que les persones utilitzen en el temps d'oci, també poden condicionar la percepció de la seguretat i el risc que es doni alguna situació de violència masclista.

L'urbanisme feminista posa al centre de les decisions urbanes la vida quotidiana de les persones, conformada per les activitats que es realitzen en un espai i en un temps finit. Les activitats de la nostra vida quotidiana es poden classificar en quatre esferes: productiva (activitats de treball remunerat), reproductiva (activitats i tasques domèstiques i de cura, majoritàriament no remunerades), comunitària (activitats de participació política i comunitària), pròpia (de cura pròpia, d'oci, de descans). L'urbanisme feminista, a diferència de l'urbanisme que respon a una lògica capitalista i patriarcal, dóna el mateix valor a les quatre esferes, visibilitza les tasques domèstiques i de cura amb la fi que es valorin i comparteixin socialment, i visibilitza la contribució de les dones a la construcció de ciutat. L'àmbit de l'oci nocturn és part de l'esfera pròpia i també de l'esfera productiva d'algunes persones, i per tant, és una part de la vida quotidiana de les persones, en particular de la gent jove, ja que l'oci nocturn és un espai de socialització de gran rellevància durant la joventut. Per tant, s'ha d'incloure com un espai quotidià i no com quelcom excepcional o marginal com moltes ciutats a vegades fan, on les zones d'oci acaben estant en barris degradats on la percepció d'inseguretat és alta.

L'urbanisme feminista aborda els diferents aspectes que conformen una ciutat: mobilitat, espai públic, equipaments i serveis, habitatge, participació comunitària i seguretat. Aquesta última, la seguretat, ha sigut un dels temes de més preocupació de l'urbanisme feminista, a causa de com la violència masclista influeix, condiona i limita el dret de les dones a la ciutat.

La construcció d'espais segurs d'oci des d'una perspectiva feminista parteix d'una visió de la seguretat i de l'abordatge de la violència masclista que posa el centre d'atenció en la percepció d'inseguretat que viuen les dones a l'espai públic, tenint en compte la continuïtat i la connexió entre les violències viscudes entre l'espai públic i l'espai privat. En aquesta aproximació a la seguretat i la violència, es considera a les dones en la seva diversitat com a expertes dels territoris on viuen i per on es mouen. Per tant, la seva participació en la construcció d'espais segurs és imprescindible.

Tot i que la percepció de seguretat no només depèn de factors físics, sinó també de factors socials, polítics i econòmics, la configuració física de l'entorn condiona la percepció de seguretat (no és el mateix caminar per un lloc fosc que per un lloc ben il·luminat, per un carrer pel qual hi ha gent que per un altre on no hi ha ningú...) Tenir una bona percepció de seguretat significa que ens sentim lliures de caminar per qualsevol espai i sense por. Moltes vegades evitem anar a alguns llocs o canviem els recorreguts de tornada a casa per evitar espais que ens donen percepció d'inseguretat.

La percepció de seguretat està vinculada estretament amb les característiques socials d'una persona, i el gènere té un paper fonamental en com les dones, homes i persones d'identitat no binària perceben els espais i a quin tipus d'elements tenen por. És necessari intervenir sobre els espais perquè totes les persones, independentment de les característiques socials, puguin utilitzar i gaudir els espais públics, comunitaris i domèstics, sense restringir els seus moviments o activitats que desenvolupen per por.

2. MÈTODE: MARXES EXPLORATÒRIES

Les marxes exploratòries són una eina que permet analitzar des d'una perspectiva feminista com la configuració física, social i simbòlica dels espais urbans condiciona la percepció d'(in)seguretat. L'objectiu de la marxa exploratòria és fer un recorregut per l'espai urbà des d'una mirada de gènere interseccional, visibilitzant els aspectes que ens generen inseguretat i també aquells aspectes que ens proporcionen autonomia i llibertat a la ciutat. Durant el recorregut es debat i valora l'experiència quotidiana de cadascuna de les persones participants i també les particularitats pròpies d'aquestes experiències que són diferents en funció del sexe, el gènere, l'edat, l'origen, la identitat sexual, la diversitat funcional, l'experiència migratòria entre altres aspectes. També es convida a les persones participants a què fotografiïn elements que reflecteixin les seves percepcions i la seva mirada i vivència de l'entorn. En finalitzar la marxa exploratòria, es fa una reflexió col·lectiva i es convida a compartir les seves experiències.

Les marxes exploratòries es van començar a fer al Canadà, a les ciutats de Montreal i Toronto a principis dels anys 90. Sorgeixen després que a finals dels anys 80, en resposta a l'increment d'agressions sexuals contra dones en la ciutat de Montreal, grups feministes s'organitzessin per tal de pressionar al govern de la ciutat a respondre a aquesta problemàtica. Fruit d'aquestes demandes, i d'altres no només relacionades amb la seguretat sinó també amb la vida quotidiana de les dones, l'ajuntament de Montreal va crear el Consell de Dones Montrealeses. Una de les demandes i accions que van sorgir d'aquest consell és la realització d'auditories de seguretat de les dones, i en particular, a través de l'organització de marxes exploratòries pels diferents barris de la ciutat. Femmes et Ville va ser el programa de la ciutat encarregat de portar a terme aquestes marxes. Les marxes exploratòries també fa molts anys que es fan a Toronto, a càrrec de l'organització METRAC. I després aquest treball es va internacionalitzar amb la creació de l'organització no governamental Women in Cities International.

Les marxes exploratòries consisteixen a recórrer un barri o un entorn concret amb un grup reduït de dones, entre 5 i 10 dones, per tal de detectar i analitzar quins elements físics i socials condicionen la percepció de seguretat de les dones que viuen i utilitzen un determinat entorn. A part de ser una eina de diagnosi per obtenir informació de com respondre a aquesta problemàtica des de l'urbanisme, també és una eina d'apoderament de les dones, ja que permet visibilitzar el coneixement que tenen les dones veïnes de l'entorn per on viuen i es mouen, alhora que valora la seva participació activa en el disseny i la transformació dels seus entorns urbans.

Aquest treball que es va iniciar a Montreal va recollir molta informació sobre quins elements contribuïen a la percepció de seguretat de les dones. D'aquest treball sorgeixen els famosos 6 principis bàsics per un entorn segur des de la mirada de les dones. El treball realitzat a Montreal durant molts anys es va publicar el 2002 la Guide d'aménagement pour un environnement sécuritaire, coordinada per Anne Michaud, representant de Femmes et Ville en aquells moments. Tant aquests principis com les eines d'auditoria de seguretat urbana i de marxes exploratòries han sigut adaptades a diferents contextos i portades a la pràctica, per exemple, per la Red Mujer y Hábitat de América Latina, que porten treballant en projectes de ciutats segures per les dones des dels anys 90, com per Jagori a l'Índia, o Col·lectiu Punt 6 amb la publicació recent d'Entorns Habitables.

Les marxes exploratòries continuen sent una eina indispensable per descriure i analitzar la percepció dels espais des d'una perspectiva de gènere. En l'actualitat, es fan marxes

exploratòries amb diferents grups. Però és important entendre que en tractar temes de violència masclista, cal que el grup permeti que les persones que l'integren es puguin sentir còmodes compartint les seves vivències i percepcions. Per tant, és recomanable que no siguin grups mixtes, sinó que es facin amb dones, o en grups separats que comparteixin realitats. Per exemple: dones amb diversitat funcional, dones lesbianes, dones trans, homes joves, dones grans, etc.

En aquest cas, aquesta metodologia permetrà l'elaboració d'una ruta lila, amb l'objectiu de que acompanyi els desplaçaments quotidians, que sigui percebuda com a segura, que promogui l'autonomia de les persones, acompanyada d'una xarxa d'espais públics, equipaments, comerços i altres serveis que donin suport a aquesta ruta.

3. OBJECTIU

L'objectiu d'aquesta activitat ha sigut acompanyar a l'ajuntament de Berga en el disseny d'una "Ruta lila" i amb perspectiva feminista en l'entorn de festes i d'oci nocturn dintre de les actuacions del Protocol per prevenir agressions sexistes i la violència masclista que s'emmarca dins de la campanya Vull la Nit! Festes Lliures de Sexisme a Berga.

4. RESULTATS

Aquest informe reuneix els resultats de les dues activitats desenvolupades a Berga com a part de l'elaboració del protocol.

- 2018: Primera marxa exploratòria per l'entorn d'oci nocturn i espai públic de Berga (4.1)
- 2019: Segona marxa exploratòria per l'entorn d'oci nocturn i espai públic de Berga i elaboració de la ruta lila i amb perspectiva feminista en l'entorn de festes i d'oci nocturn a Berga (4.2)

L'informe de la primera Marxa exploratòria es va entregar a l'Ajuntament el setembre de 2018 on es va fer una anàlisi dels elements que condicionen la percepció de seguretat al voltant dels espais d'oci i espais públics de Berga. Per a fer aquesta anàlisi s'ha fet una marxa exploratòria en el marc de les Festes dels Elois al mes de juliol de 2018. En aquesta marxa s'ha volgut analitzar els voltants de locals d'oci i on es desenvolupa la Patum de Berga i els recorreguts i trajectes en els diferents modes de mobilitat (a peu, cotxe, etc.) entre les zones d'oci, que es concentren al centre, i la resta de barris.

Aquesta segona marxa, es va entendre com una continuïtat de la primera, per recórrer altres espais i incorporar-los a la Ruta Lila. A més, el fet de poder fer una marxa no mixta, ja que a la primera van participar dones i alguns dels seus companys homes. És per això, que aquest informe es presenta conjuntament per poder tenir tota la informació en un mateix document.

En aquest cas, es va fer en el context de la festa de La Patum, on es volia implementar una primera proposta de Ruta Lila.

4.1 MARXA EXPLORATÒRIA PER L'ENTORN D'OCI NOCTURN I ESPAI PÚBLIC DE BERGA (2018)

Dia i hora: Dissabte 21 de juliol de 2018 de 20 a 22 h

Persones participants: 6 (tres dones veïnes d'entre 20 i 30 anys, una dona veïna i tècnica d'entre 30 i 40 anys, i dos homes veïns, parelles de dues de les dones veïnes).

Per tal d'analitzar les percepcions de seguretat i com aquestes es podrien millorar, es parteix de l'experiència prèvia de Col·lectiu Punt 6 en matèria de seguretat urbana des de la perspectiva de gènere.

Partint del que han aportat les dones a Montreal des dels anys 80 i dels 6 principis de seguretat de les dones elaborats per Anne Michaud a la "*Guide d'aménagement pour un environnement urbain sécuritaire de la Ville de Montréal dins del programa Femmes et Villes*" de 2001, s'han utilitzat les 6 característiques que es consideren que ha de tenir un entorn segur des de la perspectiva de gènere³³.

1. Senyalització: saber on ets i on vas (Entorn senyalitzat)

Un entorn senyalitzat és el que disposa de senyals i marques llegibles localitzades estratègicament i que serveixen per reconèixer i entendre l'espai de forma clara, precisa i inclusiva.

2. Visibilitat: veure i ser vista (Entorn visible)

Un entorn visible és aquell que promou la visibilitat des dels aspectes més físics de la planificació urbana i, des del que és simbòlic i social, fomentant espais que visibilitzin i reconeixin figures femenines i rols infravalorats perquè han estat desenvolupats per dones.

3. La concurrència de persones: escoltar i ser escoltada (Entorn vital)

Un entorn vital és concorregut amb gent que està desenvolupant diferents activitats a diferents hores del dia. La vitalitat sorgeix de la presència simultània i continua de persones i de la densitat d'activitats i usos als carrers i espais.

4. Vigilància formal i accés a l'ajuda: Poder escapar i obtenir auxili (Entorn vigilat)

Un entorn vigilat és aquell que permet la vigilància informal, aquella exercida entre iguals i de manera solidària i no autoritària. Vigilar és "cuidar", segons l'accepció que exemplifica Jane Jacobs (1961); no és una funció exclusiva que hagi de desenvolupar algú per preservar la seguretat de les persones que habiten la ciutat, sinó que ha de ser una tasca compartida per totes les persones. La vigilància informal es dóna quan existeix diversitat social, física i funcional, que permet a la varietat de persones, activitats i usos responerent a les diferents necessitats de les persones en funció del gènere, sexe, edat, diversitat funcional, origen, cultura i condició social, entre altres factors.

5. La planificació i el manteniment dels llocs: viure en un ambient net i acollidor (Entorn equipat)

---

³³ Col·lectiu Punt 6. Entorns Habitables. Auditoria de seguretat urbana amb perspectiva de gènere a l'habitatge i l'entorn. Disponible a:

http://www.punt6.org/wp-content/uploads/2018/01/Entorns_habitables_CAT_FINAL.pdf

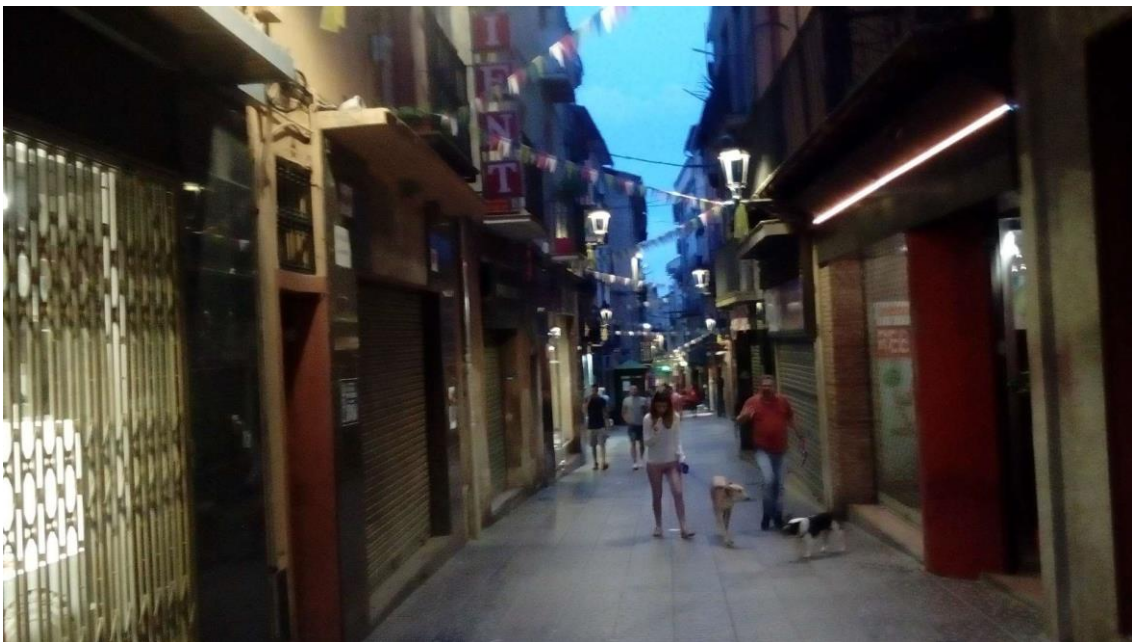
recorreguts entre l'oci i la casa. Finalment, un dels temes que s'aborda són les estratègies de seguretat que fan servir per a fer front a la por.

Pel que fa als horaris, les persones participants parlen que la percepció d'inseguretat és més elevada a l'hora de tornar a casa, que no pas durant el temps on es desenvolupa l'oci. Consideren que l'oci a Berga es concentra en una zona determinada del centre, que és un oci mixt i on no hi ha bars molt masculinitzats ni un ambient excessivament alcoholitzat.

4.1.1 CONFIGURACIÓ FÍSICA DE ZONES D'OCI I MOBILITAT

Per tal de fer una anàlisi de quins elements de la configuració física influeixen en la percepció de seguretat de les persones participants, primer es presenten aspectes específics dels carrers i els espais per on es va passar. I després s'analitzen elements més generals que no estan vinculats només a una zona en particular, sinó a la configuració física dels espais.

Carrer Major

La configuració física de la zona centre de Berga incrementa la percepció d'inseguretat sobretot a la nit, quan l'activitat d'aquesta zona disminueix. Al voltant de la plaça de Sant Pere i els carrers que connecten la plaça amb el carrer Major o el carrer Major amb la ronda de Moret, pel fet que existeixen racons i manca de visibilitat és degut a la trama medieval del centre. No hi ha visibilitat a carrerons del centre i per tant no s'utilitzen per fer drecera.

“Per aquests carrerons molts cops es faria drecera! Per anar a casa seria més fàcil fer carrerons que anar per tot el C/Major, fer la plaça Sant Pere i baixar tot el Passeig. [I no es fa], fem tot el carrer Major, Pl. Sant Pere, etc.”

Tot i que s'apunta que al centre de Berga encara hi viu gent i no s'ha deshabitat com ha passat en altres centres històrics d'altres poblacions, fet que afavoreix que hi hagi més vitalitat no només durant el dia sinó també a la nit.

Al carrer Major, durant el dia és un comerç molt variat i atrau diversitat de públics, per tant, té un ús quotidià. Més enllà de la percepció de seguretat, són carrers que donen resposta a la vida quotidiana de la gent. Aquest fet és important, ja que el foment del comerç local i de proximitat també té una relació directa amb el que es percep en un carrer: perquè es coneix a la gent dels comerços, es crea comunitat i per tant també és un element de vigilància entesa com a tenir cura dels altres.

Per tal d'accedir a aquesta zona, les persones van caminant i no es pot accedir en cotxe: hi ha una zona d'aparcament que s'utilitza tant de dia com de nit.

L'oci nocturn també està molt concentrat en aquesta zona del centre. Hi ha alguns locals d'oci a la zona de la carretera general, però no està tan il·luminada i per tant, no es percep tan segura.

“Quan tanquen els bars, la gent que vol seguir de festa, després de la 1h-2h de la nit... és l'únic lloc d'oci que hi ha en tota aquesta carretera, que és llarguíssima.”

En aquesta zona es parla que Les Fonts no és un espai tancat però és un espai conflictiu, perquè no saps que et trobaràs en passar. No senten la por d'un carreró tancat perquè hi ha un espai de sortida, però és més la por relacionada a què no hi hagi ningú o que hi hagi poques persones assegudes, que et miren o et poden dir alguna cosa. Tot i això es considera un espai obert.

Ronda del Rector Moreta

La zona que separa la zona d'oci del centre amb la ronda Moreta és curta en distància, 5 minuts a peu, però a la 1 de la nit dóna percepció d'inseguretat perquè no hi ha gaire

activitat. Una participant manifesta que en aquesta zona ella ha corregut de tornada a casa. La ronda Moreta, és un carrer molt llarg, pel fet que rodeja el nucli antic, i amb prioritat del cotxe, on les voreres són molt estretes i a més les plantes baixes són majoritàriament entrades a garatges. Hi ha baixos que estan abandonats o fragments del carrer on hi ha murs cecs i es té la percepció que no hi ha ningú i ningú et podria escoltar si passés alguna cosa. El disseny de les plantes baixes doncs no és transparent ni visible i també hi ha racons al carrer.

En aquest carrer és on es troba la discoteca La General, que és on la gent acostuma a anar quan els bars del nucli antic tanquen. Per això, aquest carrer tot i ser percebut com a insegur i com a un espai hostil per la gent que camina, s'acaba utilitzant de nit per tal d'accedir i connectar la discoteca amb els recorreguts que connecten amb bars del nucli antic o de tornada a casa.

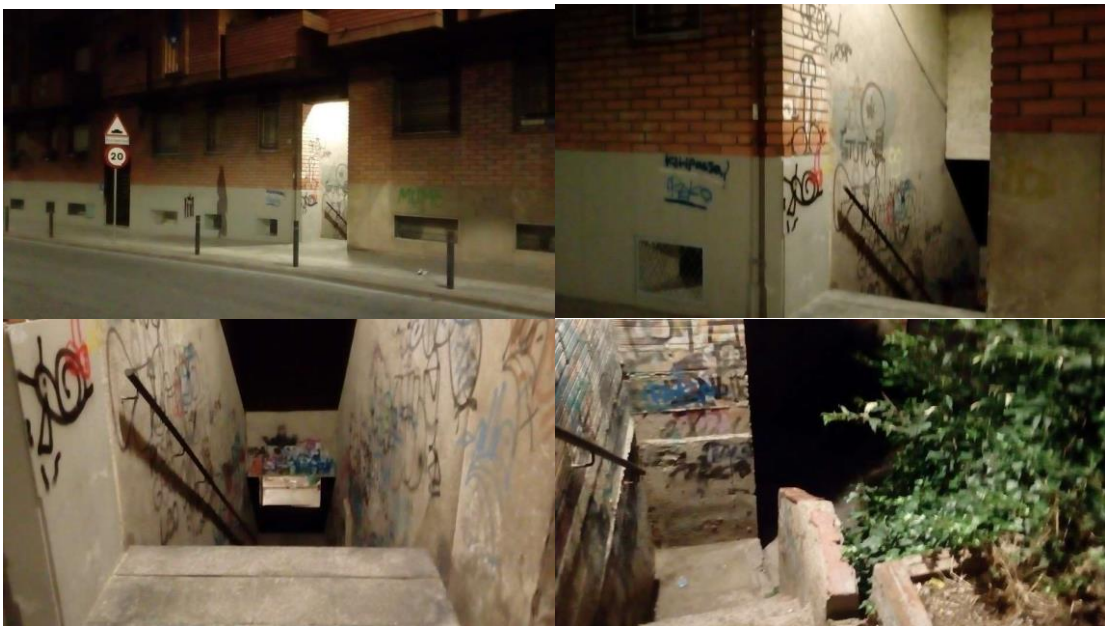

Les participants comenten que la Ronda Moreta no només és un espai que s'eviti passar de nit sinó que també de dia és un inconvenient per aquelles persones que van amb cotxet, ja que no hi caben per la vorera i han de baixar a la carretera. A més no hi ha visibilitat dels cotxes que vénen per la corba que fa el carrer i això augmenta el risc d'accident, ja que és un carrer molt transitat pels cotxes. En ser una ronda, també és un carrer que fa donar més volta perquè envolta el Nucli Antic.

És un carrer que es podria millorar, perquè els cotxes tenen una amplada més gran de la que necessiten. Es podrien ampliar les voreres i reduir l'espai de la calçada. També es podrien pintar els carrils de cotxes.

Escales Ronda Moreta

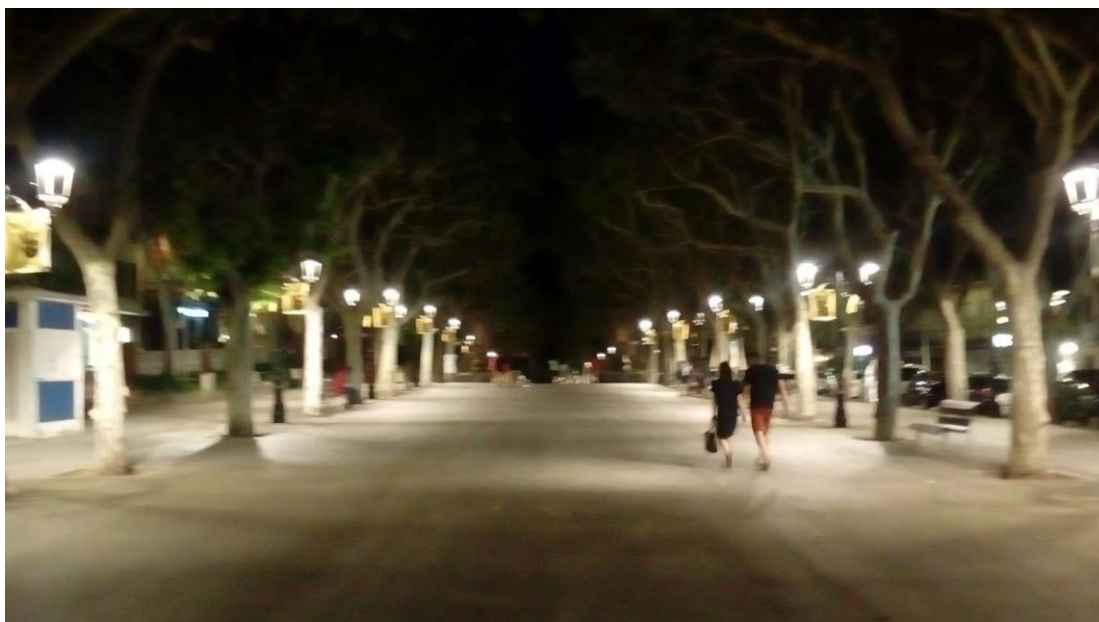

Les participants consideren que les escales que es troben a la Ronda Moreta i que connecten amb la Gran Via podrien ser una dreuera i serviria per arribar més ràpidament a casa de tornada de festa. Però en canvi s'evita per la seva configuració física.

“Jo arribaria en 5 minuts a casa, en canvi trigo un quart d'hora passant pel carrer major. És que no passaré mai [per les escales].”

Es comenta que per les escales només hi passen de dia perquè no el consideren un espai segur. Tot i que s'ha fet un esforç d'il·luminació per incrementar la percepció de seguretat i per no caure, les escales no estan ben fetes i quan s'arriba a baix hi ha un terraplè enorme de cotxes aparcats tancat i fosc. “Hi ha tot de cotxes que no saps si hi ha algú a dins.”

Passeig de la Indústria

Aquest passeig es considera que està molt ben il·luminat i hi ha visibilitat física. Hi ha diferències pel que fa a la vitalitat que existeix al passeig entre l'estiu i l'hivern. A l'estiu fins a les 12 de la nit hi ha vitalitat en aquest passeig perquè els bars estan oberts. Però a partir d'aquesta hora no hi ha ningú. A l'hivern, a partir de les 8 del vespre consideren que el passeig és un desert. Alhora és una zona molt freda perquè corre molt d'aire.

“Jo també tinc aquesta sensació, que de cop, si no hi ha vida, és un desert total.”

Tot i això, entre els recorreguts de tornada a casa, una participant comenta que “és el lloc més agradable de totes les opcions que tinc, però és el típic lloc que passes bastant ràpid. Potser perquè me'l conec més... sé que hi viu gent aquí. És un lloc on viu molta gent, està ple d'edificis. Però també estan molt apartats del passeig, no sé si els veïns sentirien.”

Al Passeig també hi ha dos parcs que tenen molta activitat durant el dia. Alhora, les participants comenten que s'està convertint cada cop més en un espai referent, pels comerços i perquè hi ha aparcament. En relació amb això comenten que sembla que s'està donant un canvi d'usos. Al Carrer Major s'està concentrant l'oci nocturn i en canvi, al passeig cada vegada hi ha més comerç.

A la part del passeig propera al Nucli Antic hi ha dues torres amb bancs on s'acostumen a seure homes a certes hores de la nit, i tot i que les participants a vegades parlen que això pot crear sensació d'inseguretat, decideixen passar-hi igualment.

Aspectes generals de la configuració física

A part dels aspectes més específics de les diferents zones i carrers que es van analitzar durant el recorregut, també van sorgir elements de la configuració física i la mobilitat més generals, tenen a veure amb l'oci i l'espai públic en el seu conjunt.

En particular, hi ha tres temes que s'analitzen en general: els elements que condicionen la visibilitat física, les infraestructures de mobilitat i els elements relacionats amb un entorn equipat.

Pel que fa a la visibilitat física, es parla dels elements que l'obstaculitzen com són els arbres, arbusts i la vegetació en general. Tot i que aquests elements són imprescindibles per mantenir els espais verds de la ciutat, el disseny d'aquesta vegetació fa que es creïn amagatalls i espais de poca visibilitat que generen inseguretat.

A part de la vegetació, també la ubicació dels contenidors de la brossa i el reciclatge és un element que acostuma a obstaculitzar la visió.

Per exemplificar aquesta manca de visibilitat, les participants parlen del Passeig de la Pau on hi ha un parc amb arbres i un llac, on tot i haver-hi vida en algunes parts del passeig durant el dia, la vegetació obstaculitza el camp de visió i s'evita passar per allà.

Pel que fa a les infraestructures de mobilitat, es parla de com són els aparcaments que acompanyen els recorreguts nocturns. En general, es considera que estan allunyats de les zones amb més usos i activitat, tenen una manca de manteniment, il·luminació i els accessos no són bons. De fet, els aparcaments són un dels espais que acostumen a percebre's com a més insegurs pel seu disseny.

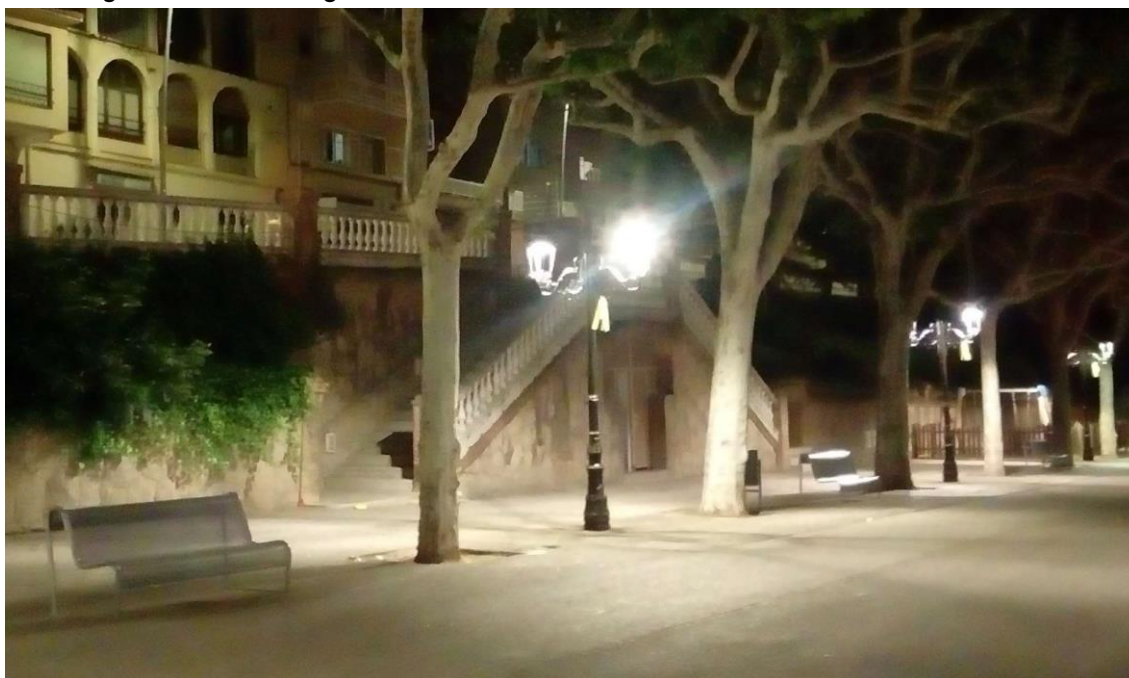
També es parla de l'accés al transport públic. Tot i que la freqüència del bus ha millorat (abans n'hi havia un cada hora) la gent utilitza més el cotxe tot i ser un municipi petit, i per fer distàncies que caminant serien 10-15 minuts. Però s'apunta que els desnivells del municipi condicionen que la gent agafi més el cotxe. Per altra banda, el bus es fa servir

majoritàriament per la gent gran o persones que tenen dificultat per desplaçar-se, sobretot fins a l'hospital, o per acompanyar la canalla a l'escola. Però les participants comenten que la gent jove no l'utilitza, ja que les distàncies són més curtes a peu. Una persona comenta que sí que es fa servir per a un ús quotidià, però no per un ús d'oci.

Finalment, un dels temes que es discuteix i que està relacionat amb el fet que l'entorn estigui equipat és l'accés als lavabos públics. Al Passeig de la Indústria hi ha lavabos públics, però les participants comenten que no s'utilitzen. Una participant comenta:

“Aquest lavabo és molt claustrofòbic. Si passa alguna cosa, no ho sap ningú. És un problema de disseny... i higiene a part, que hi ha dies que.... però entres i és com un passadís, has de fer tot el passadís per anar a pixar i, no sé, et sents com molt... que si entra algú darrere teu ningú ho ha vist.”

Una de les participants comenta que des de l'Ajuntament s'està treballant obrir aquest espai de serveis per les persones grans, i també arran d'una reivindicació que van fer persones amb la malaltia de Crohn. I sembla que s'està promovent que els bars permetin l'ús dels lavabos. Les participants comenten que estaria bé que fos un servei per a tothom i no només per a persones grans o persones amb una malaltia específica.

També es planteja la necessitat que es visibilitzi en l'espai públic on es troben els lavabos públics municipals, com a l'Ajuntament, la Policia Local, la Biblioteca la piscina, l'àrea social.

4.1.2 CONFIGURACIÓ SOCIAL DELS ESPAIS D'OCI

A part de la configuració física de l'entorn, hi ha un component social que condiciona la percepció de seguretat de les dones.

Per una banda, la monopolització d'un espai per un grup determinat, i sobretot si és un grup d'homes, acostuma a incrementar la percepció d'inseguretat i s'evita passar per aquell espai, limitant l'autonomia de les dones.

“Clar, si és un carrer que només hi ha un grup d'homes allà, que sempre estan bevent i això dius... doncs no cal passar per davant...”

En general, si hi ha un espai que es considera molt masculinitzat i hegemònic hi ha repercussions en l'ús d'aquell espai públic. Però en general, les participants consideren que l'oferta d'oci del municipi és diversa i els espais són mixtes.

Les participants conclouen que hi ha espais que poden tenir moltes deficiències a nivell de disseny físic, però que la diversitat de gent influeix que en facin un major ús.

Per últim, també es comenta que la representativitat i la visibilitat simbòlica de les dones a l'espai públic és clau per tenir un major sentit de pertinença i d'apropiació de l'espai. Es comenta per exemple la visibilitat d'alguns noms de dones als carrers tant en el nom com en murals, com el carrer d'Alfonsina Bueno. Però les participants consideren que encara es dona molt poca visibilitat a les dones. Hi ha algunes pintades a l'institut fetes per grups feministes. També es comenta la reivindicació arran del 8 de març i la vaga del 8 de març, a la plaça Sant Joan, de posar-li el nom de la plaça de les dones.

4.1.3 ESTRATÈGIES PER SENTIR-SE MÉS SEGURES

Finalment, un dels grans temes que sempre es debat a les marxes exploratòries, són les estratègies que les dones utilitzem per sentir-nos més segures i guanyar autonomia. Totes les participants expliquen que tenen una estratègia o altra, des de fer servir el mòbil, trucar a les amigues, pensar el recorregut abans de tornar a casa, escoltar música o córrer de tornada a casa.

“Em ve tot el recorregut que faré per tornar a casa com si fos un vídeo, però em passa cada dia i tampoc li dono importància. Però ja veig el passeig tot fosc, ja sé que passaré per allà i ja està. Que tampoc fa que em preocupi ni em fa passar per llocs on no passaria.”

“Jo el mòbil sempre el miro. Que vegin que tinc un mòbil a la mà.”

“Jo em poso música, o sigui, que si m’han de venir per darrere, em vindran, perquè no m’adonaré, però vaig com més al meu món i més a la meva, perquè crec que al meu món no em passarà res.”

Hi ha dones que encara viuen amb el sentiment de culpabilitat i parlen d'evitar provocar la situació o mirar a les persones que passen per a no incentivar res. Per tant, encara és necessari treballar aquest sentiment de culpa i analitzar la base del problema.

4.1.4. PROPOSTES

Un cop analitzada la marxa exploratòria, s’han combinat els resultats de la marxa amb el coneixement previ de Col·lectiu Punt 6 en relació a la seguretat urbana des d’una

perspectiva feminista³⁴, per poder realitzar propostes d'accions que ajudin a crear entorns d'oci nocturn més segurs. Aquestes propostes són orientatives i cal revisar-les i validar-les a través de la participació de les dones usuàries dels espais d'oci nocturn.

Les propostes estan classificades en les 6 característiques que un entorn segur ha de tenir: senyalitzat, visible, vital, equipat, vigilat i comunitari

ENTORN SENYALITZAT

Mapes i informació que mostrin les xarxes quotidianes nocturnes a nivell de barri incloent els espais de suport en cas de violència masclista

Per visibilitzar les zones d'oci i treball nocturn i millorar la vida quotidiana de les persones que utilitzen la ciutat de nit, es poden elaborar i ubicar mapes de la xarxa quotidiana nocturna en barris on es concentri aquesta activitat. En aquests mapes es poden assenyalar serveis i equipaments que ofereixin serveis a la nit, serveis públics quotidians (lavabos públics), rutes accessibles i segures, així com rutes alternatives, informació sobre la xarxa de mobilitat i les parades de transport públic.

Senyalització i mapes amb informació del transport públic

Posant mapes o cartells a les parades i estacions amb tota la informació relativa al transport tant en horari diürn, nocturn o de caps de setmana. Aquests mapes poden incloure un plànol de la xarxa de transport, horaris, temps dels recorreguts, rutes accessibles i mapa de tallat de l'entorn en relació a la xarxa quotidiana. També es pot ubicar senyalització propera a la parada de transport que indiqui la direcció i la distància en temps. A la parada es poden instal·lar panells electrònics que informin de l'estat del transport o incidències per tal de poder prendre decisions informades de mobilitat.

Senyalització no sexista i diversa en espais d'oci nocturn

Utilitzant iconografia que inclogui diferents sexes, evitant estereotips de gènere, representant diversitat d'edats i cossos, evitant patrons estètics normatius i utilitzant un llenguatge no sexista als cartells i altres senyalitzacions.

ENTORN VISIBLE

Il·luminació per a vianants contínua distribuïda de manera homogènia i sense obstruccions

Posant il·luminació a les voreres, les interseccions, els punts d'accés amb senyalització que il·lumini els recorreguts a peu i garantint el seu manteniment i funcionament en tot l'horari nocturn. Evitant elements que obstrueixin la llum dels fanals (vegetació, publicitat, ornamentació), així com contrastos entre zones molt il·luminades i poc il·luminades, tant en els espais públics com en l'entorn dels locals i zones d'oci.

---

³⁴ Col·lectiu Punt 6 (2017). Entornos habitables. Auditoría de seguridad urbana con perspectiva de género en la vivienda y el entorno. Ed. Col·lectiu Punt 6 y Diputació de Barcelona. https://issuu.com/punt6/docs/entornos_habitables_cast_final y VV.AA. (2017). Nocturnas: la vida cotidiana de las mujeres que trabajan de noche en la AMB. Ed. Col·lectiu Punt 6. https://issuu.com/punt6/docs/nocturnas_castellano

Continuïtat dels recorreguts i connexió visual entre els espais de l'entorn d'oci nocturn

Dissenyant recorreguts a peu que connectin les zones i locals d'oci amb zones d'aparcament o parades de transport públic, de forma segura amb visibilitat, il·luminació, dissenyant espais oberts sense racons, àrees amagades, murs cecs o espais abandonats. Als portals dels habitatges i altres edificis, evitant racons on es puguin amagar persones i produir agressions.

Canvi o adaptació del mobiliari urbà, vegetació i altres elements que obstaculitzin la visió

Evitant mobiliari urbà, vegetació, ornamentació i elements de publicitat o senyalització que obstaculitzin la visió de les persones que van caminant o perquè les vegin des dels vehicles. Per exemple, els contenidors de reciclatge de grans dimensions, les tanques o arbusts o altres elements d'alçada superior a 1 metre que divideixen els espais públics en seccions i que dificulten parcialment o totalment la visibilitat.

Eliminació o adequació de passos subterranis, ponts per a vianants i escales vinculats a la mobilitat nocturna

Evitant els passos subterranis o elevats, que són previsibles i no tenen opcions alternatives i reemplaçar-los per passos de vianants al mateix nivell de la calçada. En cas de no ser possible, adequant escales i passos de vianants amb il·luminació, espai suficient per al pas de diverses persones, instal·lant dispositius d'ajuda com intèrfons. Instal·lant rampes o ascensors que garanteixin l'accessibilitat, amb visibilitat i transparents. Afegint informació de rutes alternatives.

Parades de transport públic i sortides d'aparcaments públics transparents

Dissenyant aquests elements de manera que no obstaculitzin la visibilitat de l'espai públic ni generin percepció d'inseguretat dins d'aquests, amb materials transparents, sense que siguin tapats per cartells publicitaris o altres obstacles.

ENTORN VITAL

Planificació urbana a escala de barri amb barreja d'usos, evitant la monofuncionalitat i incentivant el comerç de proximitat

Promovent la barreja d'usos a través de la normativa i el disseny, procurant que aquesta barreja inclogui comerços de proximitat, equipaments, espais d'ús comunitari, diferents espais de treball, etc. Incentivant el comerç de proximitat mitjançant ajudes, campanyes, cuidant que les grans superfícies comercials no monopolitzin el consum.

Proximitat entre els diferents usos quotidians

Distribuïnt els habitatges, els serveis i els equipaments, relacionats i a prop entre si, de manera que sigui possible connectar-se a peu a través d'una xarxa quotidiana, que sigui percebuda com a segura tant de dia com de nit. Procurant l'existència d'alternatives de vianants dins el teixit urbà per facilitar l'accés i connexió entre diferents usos.

Millora de les zones d'estacionament del vehicle privat

Buscant alternatives als aparcaments subterranis o en grans extensions lliures i aïllades, pel seu cost i percepció d'inseguretat. Per exemple, amb espais per a l'aparcament col·lectiu connectats visualment amb altres usos, edificis d'aparcaments amb plantes baixes comercials o equipaments.

ENTORN VIGILAT

Disseny segur en els espais d'accés a l'oci nocturn

Tenint en compte la localització i connexió dels espais d'entrada i la mobilitat entre els espais d'oci i el transport, amb un disseny que eviti racons i zones fosques i amb recorreguts alternatius.

Disseny de les façanes i accessos amb "ulls" al carrer i espais de relació

Dissenyant els edificis amb fronts de façana alineats per evitar racons, garantint la continuïtat constructiva i evitant murs cecs que donin als espais públics. Evitant situar entrades contínues de garatges que generin murs cecs, sense activitat i racons. Col·locant finestres i portes que serveixin d' "ulls" als espais comuns de relació i al carrer; construint plantes baixes amb materials transparents o permeables que permetin veure de dins cap a fora i de fora cap a dins o obrint murs existents.

Eliminació de murs cecs en recorreguts dels carrers de la xarxa quotidiana nocturna

Evitant murs continus sense finestres ni altres usos com algunes tanques de parcs, façanes d'edificis, etc., de manera que permetin veure les activitats que hi ha darrere. En els casos que siguin façanes d'edificis en desús, per exemple aprofitar les superfícies dels murs per art urbà com grafitis o murals per afavorir la percepció de seguretat, sempre tenint en compte els criteris no sexistes i de diversitat, i incloent a diverses dones artistes.

ENTORN EQUIPAT

Estudi als barris i zones de treball nocturn des d'una perspectiva de gènere per millorar la cobertura de transport públic

Que els municipis amb zones d'oci i treball nocturn realitzin estudis d'aquestes zones per documentar les necessitats de mobilitat (incloent-hi la ubicació de les parades de transport públic, distàncies i inconnexions vianants), àrees i punts insegurs, aïllament dels polígons, etc. per desenvolupar polítiques de millora urbanístiques i de mobilitat, que també previnguin els impactes diferenciats de gènere.

Transport públic amb parades dotades i entorns segurs

Equipant les parades amb bancs per l'espera, papereres, espai per a protegir-se de les inclemències del temps; informació d'horaris, recorreguts i incidències i amb intèrfons d'ajuda.

Parades de bus a demanda a la nit

Permetent que el transport realitzi parades segons les demandes de les persones durant la nit, per així reduir els recorreguts a peu entre les parades de transport i l'habitatge.

Punts d'ajuda en les diferents zones d'oci nocturn

Creant una xarxa de serveis que proveeixi informació i ajuda a les dones en relació a la prevenció, sensibilització i resposta a la violència masclista. Aquesta xarxa hauria d'incloure espais d'ajuda, a través de la ubicació d'intèrfons connectats a una xarxa de vigilància que complementin la vigilància informal i proporcionin atenció en horaris nocturns o quan altres serveis no estan disponibles.

ENTORN COMUNITARI

Elaboració d'auditories de seguretat urbana amb perspectiva de gènere en àmbits d'oci nocturn

Les Auditories de seguretat urbana amb perspectiva de gènere són una eina de diagnòstic urbà, basada en una anàlisi integral dels aspectes socials, físics i funcionals que condicionen la percepció de seguretat en l'espai aplicant una perspectiva de gènere interseccional. Impliquen un treball conjunt entre personal tècnic, organitzacions de dones, altres organitzacions de la societat civil i persones que treballen en el territori, en col·laboració amb un equip facilitador i redactor de l'Auditoria. Es desenvolupa aplicant un repertori d'eines i mètodes participatius per obtenir informació sobre com impacta la seguretat en la vida quotidiana de les persones

Regulació d'imatges i textos en els entorns d'oci nocturn per evitar continguts sexistes i discriminatoris

Desenvolupant una normativa que reguli l'ús d'imatges i textos en els espais d'oci nocturn prohibint aquells que difonguin missatges sexistes que objectiven o revictimitzen a les dones o siguin discriminatoris segons l'edat, origen, ètnia, classe o identitat sexual de les persones.

Promoció de xarxes d'autodefensa feminista

Promovent la creació i el suport a aquestes xarxes perquè les i els joves es puguin organitzar i lluitar per espais d'oci nocturn lliure de violència masclista i que no siguin heteronormatius.

4.2 RUTA LILA I AMB PERSPECTIVA FEMINISTA EN L'ENTORN DE FESTES I D'OCI NOCTURN A BERGA

- Dia i hora: Divendres 31 de maig de 2019 de 18 a 21 h
- Dones participants: 9 (entre 25 i 60 anys aproximadament)
- Desenvolupament de l'activitat: L'activitat ha combinat una marxa exploratòria amb un taller de mapatge per tal de definir la ruta lila.

La ruta es va realitzar per l'entorn del nucli antic de Berga al voltant de l'àmbit de la festa de La Patum i d'oci nocturn. Es van identificar els possibles recorreguts a peu des de diferents zones del municipi, i com són els diferents barris i les zones d'arribada en cotxe, amb aparcaments i transport públic i explicant les percepcions de seguretat o inseguretat que se senten depenent del lloc. Aquesta ruta es va pensar com a complement d'una altra marxa exploratòria realitzada el setembre de 2018, dinamitzada també per Col·lectiu Punt 6. En aquell cas la ruta va ser mixta. Els espais per on es va desenvolupar la ruta han sigut majoritàriament espais que en la marxa anterior no s'havien inclòs, però també es va passar per alguns que sí i es va complementar informació.

Un cop finalitzada la marxa, es va continuar el taller en una sala de l'Ajuntament on es va poder buidar la informació sobre un plànol. A partir d'aquí es va treballar en la ruta lila i amb perspectiva feminista, ubicant els carrers que es volen prioritzar i on s'ubicarien els diferents elements que acompanyen la ruta (lavabos, on estarà el punt lila, elements que donen suport i milloren la percepció de seguretat ...)

4.2.1 CONFIGURACIÓ FÍSICA DE ZONES D'OCI I MOBILITAT

Per tal de fer una anàlisi de quins elements de la configuració física influeixen en la percepció de seguretat de les persones participants, primer es presenten aspectes específics dels carrers i els espais per on es va passar. Després s'analitzen elements més generals que no estan vinculats només a una zona en particular, sinó a la configuració física dels espais.

Des de plaça de l'Ajuntament cap al carrer de la Baixada Rivera i del Balç.

És una de les arribades al centre. És una estructura urbana de carrerons sense sortida i d'abandonament en general, fosc, etc. La degradació es troba gairebé tot el nucli antic. Hi ha molts edificis on no viu ningú, amb portes mig obertes i deixalles dintre. A més, hi ha voreres molt estretes però no pots baixar al carrer perquè hi passen molts cotxes i no hi ha espai per on puguis passar, t'has d'arrambar cap aquestes cases perquè passin els cotxes.

Algunes pensen que aquests carrers són evitables i que es pot anar, per exemple, pel Carrer Major (vegeu informe 2018). Altres consideren que aquest carrer és més directe depenent d'on vinguis. Per exemple quan vols anar al Bar (?) a la nit, que en dos minuts es pot arribar.

Aquesta situació passa en diferents carrerons del Nucli Antic. El que tenen de bo és que pots arribar de manera més directa, ràpida i evitar donar tota la volta, per exemple per anar a La General, passes pels dos o tres bars oberts.

Depenent on es vulgui anar també, per aquests carrers és més “accessible” (encara que no és una accessibilitat del tot real per l'estat de les voreres, etc.) que no pas el Carrer Major. Per exemple, per arribar al Passeig, si vas pel Carrer Major, has d'agafar les

escales o bé donar tota la volta i agafar aquests carrers estrets on hi ha massa cotxes, i que es consideren insegurs com s'ha explicat abans.

L'altre opció és donar tota la volta per la carretera on també hi ha les voreres molt estretes i hi ha problemes d'accessibilitat i d'inseguretat (vegeu informe 2018).

Carrer dels Banys

Ha millorat molt pel tipus de fanal que s'hi ha posat, diferent del que hi ha al Nucli Antic, fent que hi hagi més il·luminació i millorant també la visibilitat que hi ha en fer la corba.

Aquest carrer és per on arribaríem a una de les zones d'aparcament, cap a la zona de dalt, per Sant Francesc o pel Passeig de les Estaselles.

Plaça de la Creu i carrer del Roser

Intersecció per on es puja per anar al centre des del carrer Roser. És una zona amb poca activitat, no hi ha bars fins al final de tot.

El carrer Roser es considera un carrer molt llarg i sense vida, especialment durant la nit. De dia sí que hi ha els comerços més quotidians.

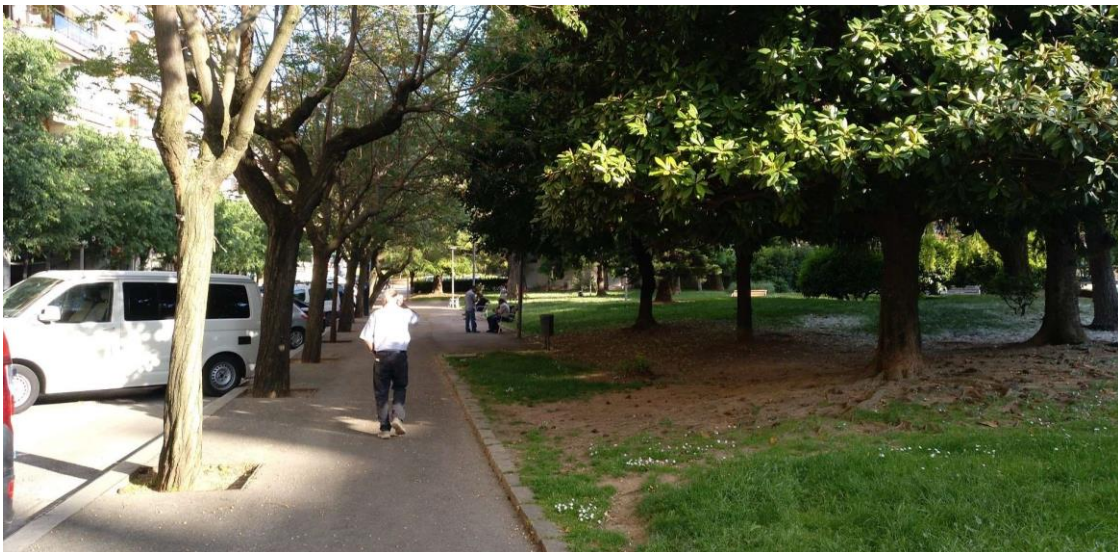
És un carrer amb voreres molt estretes i amb prioritat vehicular. També hi ha alguna casa abandonada que, sumat a què les voreres són estretes, genera percepció d'inseguretat com les del Nucli Antic.

En temes d'accessibilitat, hi ha voreres amples que es van fent estretes i no es pot fer un recorregut lineal, sinó que s'ha de creuar d'una banda a l'altra. En general es considera que tot Berga pateix aquest problema de la manca d'accessibilitat dels carrers per les voreres estretes i pels diferents obstacles. ("semblen voreres fetes per a gats").

No hi ha alternativa a aquest carrer del Roser, perquè la resta és pitjor.

Passeig de la Pau i Parc de la bassa

A la zona central del parc hi ha una bassa que va convertir el parc en una zona molt conflictiva on s'ajunten un grup d'homes, adults, que es passen tot el dia consumint alcohol. La configuració de l'espai, amb una zona central més tapada per la vegetació, i on a més hi ha una bassa, afavoreix que es generi un racó on hi ha un ús social que genera inseguretat.

D'altra banda, l'espai en general no té bona il·luminació. Hi ha fanals que són baixos i que queden tapats pels arbres, i uns altres, els nous, que són més alts que els arbres i que tapen també la llum, per tant queda fosc igualment. El model de fanal sembla que il·lumina cap al carrer, en comptes de cap a la vorera.

Es comenta que els aparadors de les botigues il·luminen més que els fanals, però no funcionen tota la nit. Hi ha un caixer, que sí que manté la llum de nit, però així i tot genera un racó que també dona inseguretat si has de treure diners.

Per arribar a La General (sala de festes, vegeu informe 2018) s'ha d'agafar aquest camí, ja que l'opció d'anar pel carrer de Barcelona es considera pitjor perquè hi ha menys activitat encara que en aquesta zona. Normalment s'agafa el passeig pel cantó de la vorera dels comerços, no la del parc.

Molts dels comerços que hi ha al Passeig es van traslladar del Carrer Major, però són tots diürns. De nit tanquen tots menys els bars (1 a la parada de l'autobús fins tard, el Dickens el Nuria....) i restaurants de la zona.

Les “Escala de la Telefònica” (vegeu informe 2018)

És un pas sota els edificis entre la zona baixa i la zona alta del nucli que es considera una molt bona drecera. Tot i les males condicions d'accessibilitat i de seguretat, s'utilitza molt perquè comunica dos llocs molt desconnectats. És una via ràpida per anar a peu. Les opcions alternatives a aquest recorregut serien agafar pel carrer de la Indústria i baixar o anar pel passeig de la Pau i pujar. Però d'aquesta manera t'estalvies uns 10 minuts aproximadament. Aquest pas connecta amb un dels aparcaments més grans del municipi, que s'utilitza també quan hi ha festes. Així i tot, no s'inclouria com a part de la ruta Lila.

Passeig de la Indústria (vegeu informe 2018)

És un carrer d'arribada a la zona d'oci nocturn i des d'una zona d'aparcament si vas a la General, per exemple, o cap als bars.

Contràriament al que passa amb els carrerons, aquí hi ha molta amplada i el consideren molt gran, molt fosc i solitari. A més, hi ha molts cotxes aparcats a banda i banda. Hi viu molta gent, però la gent està a casa seva i els bars i restaurants no obren de dia. Si no vius en aquesta zona, de nit no hi vas.

Totes les dones coincideixen en què això els genera percepció d'inseguretat però algunes decideixen en anar per la zona central del passeig per tenir l'espai ben controlat i, en canvi, altres es veuen exposades si van pel mig i prefereixen anar per les voreres.

En aquest sentit, una dona que escull la vorera és veïna, i comenta que potser el fet de conèixer qui viu als edificis li genera més seguretat perquè pensa que pot picar un timbre si necessita ajuda, en canvi les dones que van pel mig i no viuen a la zona, prefereixen allunyar-se de les entrades. Així i tot, anar pel mig t'exposa a passar pels bancs que hi ha al mig on sempre hi ha un grup d'homes.

4.2.2 CONFIGURACIÓ SOCIAL DELS ESPAIS D'OCI

A part de la configuració física de l'entorn, hi ha un component social que condiciona la percepció de seguretat de les dones.

Al carrer de la Baixada i del Balç també es va senyalar que es considera una zona conflictiva per l'obertura d'un bar. A més hi ha diversos pisos ocupats amb els subministraments punxats. "Jo no sóc de les dones que rebrem piropos pel carrer però passes per aquí i et diuen de tot. Et sents intimidada passant per aquí. Sigui l'hora que sigui, fins a les 3 de la tarda. Si el bar estigués tancant, et sentiries més segura, en aquest cas".

Al Parc de la Bassa hi ha un grup d'homes que hi viuen, i que fan servir la bassa per rentar-se. Hi són cada dia i a totes hores. Aquest grup no agrideix a ningú però, per exemple, hi ha dones grans i gent gran en general que van al forn de pa o a la fruïteria i eviten travessar el parc per aquesta presència, havent de donar tota la volta.

També a la zona de la parada de l'autobús, que està a la plaça, per exemple a les 5 o 6 del matí s'apropen a la gent per demanar diners per consumir als bars.

Al Passeig de la Indústria, els homes que estan als bancs del mig, bevent i fumant, també generen percepció d'inseguretat com es va explicar anteriorment (informe 2018).

4.2.3 ESTRATÈGIES PER SENTIR-SE MÉS SEGURES

En aquest recorregut no vam centrar-nos en aquestes estratègies sinó, en les que podríem fer per configurar la Ruta Lila. Aquestes es recullen en el resultat de la Ruta al final del document.

Així i tot, es va recollir el fet que algunes dones al Passeig de la Indústria caminen pel mig i altres per les voreres depenent del que els dona més seguretat.

4.2.4 PROPOSTA DE RUTA LILA

Un cop analitzada la marxa exploratòria, s'ha combinat els coneixements de les dones participants amb el coneixement previ de Col·lectiu Punt 6 en relació a la seguretat urbana des d'una perspectiva feminista³⁵, per poder realitzar propostes d'accions que ajudin a crear entorns d'oci nocturn més segurs. En aquest cas en concret per implantar la Ruta Lila en relació als espais de festa i oci nocturn, però més concretament per la festa de La Patum.

---

³⁵ Col·lectiu Punt 6 (2017). Entornos habitables. Auditoría de seguridad urbana con perspectiva de género en la vivienda y el entorno. Ed. Col·lectiu Punt 6 y Diputació de Barcelona. https://issuu.com/punt6/docs/entornos_habitables_cast_final y VV.AA. (2017). Nocturnas: la vida cotidiana de las mujeres que trabajan de noche en la AMB. Ed. Col·lectiu Punt 6. https://issuu.com/punt6/docs/nocturnas_castellano

Els carrers finalment identificats pel traçat de la Ruta Lila són aquells que s'han d'utilitzar per arribar a la zona de festa, ja sigui perquè són els que van més directament, perquè ja formen part dels recorreguts habituals o perquè no hi ha altres opcions.

- Passeig de la Indústria
- Pl. Sant Pere
- Carrer Ciutat
- Carrer del Roser
- Passatge de la Pau

En tots aquests carrers en general es van manifestar diferents elements que donen percepció d'inseguretat, que poden agreujar-se en el moment de festa.

Per poder millorar aquesta percepció es van pensar diferents mesures que es poden implementar perquè els recorreguts a la zona de festa esdevinguin Rutes Liles segures per les dones.

Dintre d'aquestes mesures per fer uns recorreguts més segurs es van tenir en compte els següents aspectes que haurien d'aparèixer als mapes com a part de la informació de la Ruta Lila.

- Ubicació dels espais de festa de La Patum i bars nocturns.
- Ubicació de zones d'aparcament del voltat que poden ser utilitzats per la gent que arribi, ja sigui de fora de Berga com veïnes d'altres barris.
- Ubicació de serveis públics que donen suport a la seguretat: Mossos d'Esquadra, policia local, bombers i caserna, Creu Roja, hospital de campanya per la festa de La Patum. Es desestima el CAP, ja que no està obert de nit.
- Ubicació d'altres espais possibles d'implicar per donar suport a la Ruta Lila que estiguin oberts els dies de festa i a la nit com bars, hotel, Alberg (acollida refugiats), gasolinera.
- Ubicació de parades de transport públic urbà i interurbà (bus) i parada de taxi (malgrat que s'ha de trucar perquè vinguin).
- Ubicació dels lavabos públics.
- Senyalitzar els recorreguts de Ruta Lila i la ubicació del Punt Lila central.
- Fer un mapa amb tota aquesta informació i donar-la a conèixer al Punt Lila, a més d'ubicar-la als lavabos públics (que ja estan senyalitzats al mapa de festes que ja està imprès)

A més, hi ha altres aspectes a tenir en compte que es consideren necessaris per assegurar que siguin espais lliures de violències masclistes:

- Punt Lila itinerant (persones que circulen per l'entorn de festa) per tots els recorreguts d'acord a l'organització per parelles que es fa.
- Reforçar aquesta presència amb la implicació de tots els agents que intervenen a la festa com a part del protocol d'assetjament sexual amb una identificació a la seva roba (mossos, policia local, gent de la Creu Roja).
- Per la zona de festes on es fan els "Passa carrers" (identificats com els espais on més assetjaments es poden rebre per part de les dones) calen mesures per reforçar la presència del missatge "Per una Patum feminista, lliure de violències masclistes" amb: material visual com pancartes, anuncis o cartells. Missatges de veu de la mateixa manera que se'n fan d'altres (atenció sanitària...).
- Per visibilitzar aquest missatge, a més, es faran campanyes als mitjans de comunicació local (Berga TV) i a TV3. Es considera que això pot tenir un molt bon impacte perquè als bars, i en general la gent de Berga, fa el seguiment de la festa de La Patum per aquests canals.

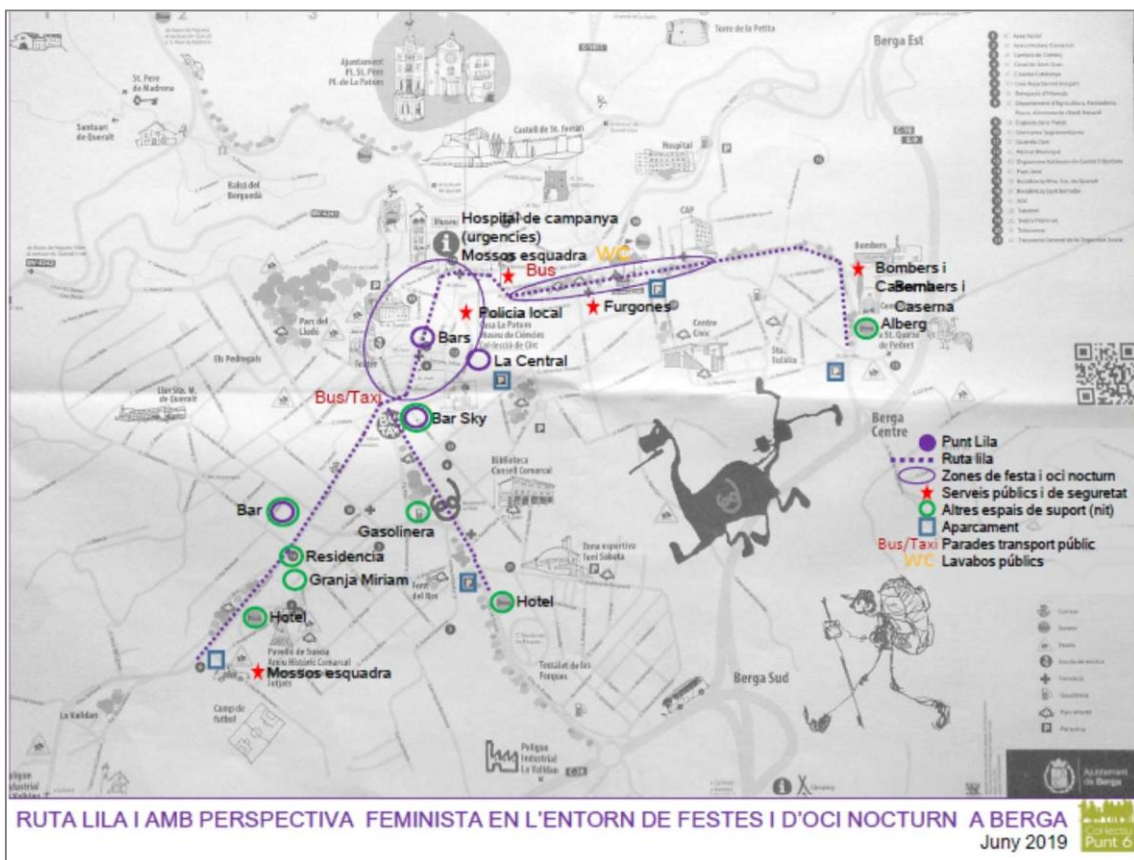

Fig: Mapa resultat elaborat al taller, 31 de maig 2019

Complicitats amb entitats i agents:

Es considera que les mateixes entitats que formen les comparses i participen de la festa (Passa carrers) són entitats molt masculinitzades i que a més, molts dels tocaments han vingut en altres ocasions d'aquests mateixos grups en un context amb un alt nivell d'alcoholització i on sembla que tot s'hi val.

A la reunió de coordinació amb els diferents agents es podria informar de la proposta de Ruta Lila i de tot el protocol que es posa en marxa en relació als assajaments sexuals.

ALTRES PROPOSTES

Si bé l'objectiu de la marxa era la proposta de la Ruta Lila, també es van a recollir algunes propostes per completar les propostes de la marxa anterior (2018).

Aquestes propostes són inicials i orientatives i cal revisar-les i validar-les incloent més participació d'altres dones usuàries dels espais d'oci nocturn.

Les propostes estan classificades en les 6 característiques que un entorn segur ha de tenir: senyalitzat, visible, vital, equipat, vigilat i comunitari. Si bé no es van a fer de totes. Moltes de les actuacions de la ruta Lila es podrien també llegir en clau d'aquestes variables.

Entorn visible:

Per millorar la il·luminació al Nucli Antic i altres llocs es podria mirar com es va millorar el carrer dels Banys amb els nous fanals.

Entorn senyalitzat:

Es pensa que s'haurien de senyalar d'alguna manera les opcions de recorreguts accessibles perquè la gent conegui les alternatives per arribar als diferents llocs.

Entorn equipat

Arreglar el pas de les escales de la telefònica, com una molt bona connexió dintre del nucli i aconseguir que compleixi les condicions d'accessibilitat i seguretat perquè a més sigui part de la ruta Lila. Per espai semblaria possible, però hi ha el problema de la propietat privada i el clavegueram obert. Hi ha tota una dificultat a resoldre més enllà del pas en si mateix.

Col·lectiu Punt 6

Juny 2019

10 ANNEX 4: CAMPANYA DE SENSIBILITZACIÓ: "VULL LA NIT"

A continuació es recullen alguns dels principals materials editats a través de la Campanya "Vull la nit".

Només un Sí Visualitza més tard Comparteix

VOLEM UNES FESTES LLIURES DE SEXISME:

ACTRIUS I ACTORS

QUIM PUIG
CRISTINA LÓPEZ
BIEL BALLONÇA
MARTA ARMENEGU

ADRIÀ RESOLLEDO
MARC URANADO
JUDIT AMPUDIA
OLGA AYMERICH
MARINA DOMÍNGO
IRIS SÁNCHEZ
MARC BALAGUER
ROBERT LEOFERMA
AIDA RIBERA
RUTH CATEDRAL
MARIA FERNÁNDEZ
LAURA DAMINAL
ANNA MCCREDDI
TERESA SEUBA
BEAKMAN BICALOW

DONEM LA CARA

MERCÉ BARRIS
ALBERT ESPILT
MARTA LLOBT
SILVIA MEL BERGÉS ADAM
PAUL MENDOZA
JULIA RIBERA
TAT VANPELT
CEMMA TORRABADILLA
ELISABET HABIMANA

AGRATIMENTS

IPEP ARMENEGU
EDGAR BERTRAN
JORDI J. BOKADENA
FILSABET CASALS
CRISTINA MANGIA
ANNA ESNAOLUS
MANUEL CUSTODAS
MONICA CULSBRAS
JUANXO LARAZA
ALICIA MACARRILLA
XAVIER PRAT

XAVIER PUJOLS
SERGI SEUBA
FAMILIA SEUBA/
CAPDEVILA
JANINA VILANA
REBECA ZUMAJO

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE BERGÀ
EL COMITAT D'AMIDALLA
PAVELLO D'ESPORTS MUNICIPAL DE BERGÀ
TEATRE MUNICIPAL DE BERGÀ
COOPERATIVA TRES BRANQUES
QUIROSELL
FINANCIERS
LA REPUBLICA (SABADELL)
LA GENERAL (BERGÀ)

LOGO
MAR OUIXE
GUITARRA
NIL VIDAL

PRODUCCIÓ MUSICAL
WILLOW VSOUND

ENREGISTRAMENT I MEXCLA
VSOUND STUDIO

FESTES LLIURES DE SEXISME
BERGÀ

AJUDANT DE REALITZACIÓ:
CARI ES SEUBA

REALITZACIÓ:
pepvendrell

MÉS VÍDEOS

Diputació de Barcelona
Ajuntament de Bergà
Generalitat de Catalunya

Materials específics per a les festes: Patum, Carnaval, Cap d'any, Els Elois

Materials de campanya

Algunes activitats programades en el marc de la campanya "Vull la Nit"

15 de febrer de 2019
Formació:
Dispensació responsable
i violències de gènere
en espais d'oci nocturn

17h - Oficina Jove del Berguedà
C/ Pere III, 5 baixos, Berga
Cal confirmar assistència
vionaaj@ajberga.cat / 93 8213553 ext. 342

#VullLaNit

11 ANNEX 5: TAULA DE GRÀFICS

Gràfic 1. Gènere sentit entre les persones participants a l'enquesta. Nombres absoluts...	61
Gràfic 2. Distribució per grups d'edat de les persones participants a l'enquesta. Percentatge respecte el total de respostes.	62
Gràfic 3. Orientació sexual manifestada per les persones participants a l'enquesta. Percentatge respecte el total de respostes.....	62
Gràfic 4. Distribució dels municipis de residència en cas de no ser Berga.	63
Gràfic 5. Freqüència d'assistència a diversos espais festius.	64
Gràfic 6. Freqüència d'assistència a la Patum per gènere.	64
Gràfic 7. Freqüència de "sortir de festa" al llarg de l'any per gènere.	65
Gràfic 8. Freqüència en el consum de drogues.	66
Gràfic 9. Freqüència de consum de tabac per gènere.	66
Gràfic 10. Freqüència de consum d'alcohol per gènere.	67
Gràfic 11. Freqüència de consum de cànnabis per gènere.....	67
Gràfic 12. Transport utilitzat en els desplaçaments als "espais de festa".	68
Gràfic 13. Percepció d'(in)seguretat segons la situació per gènere.	68
Gràfic 14. Estratègies per millorar la percepció de seguretat per gènere.	69
Gràfic 15. Motius d'inseguretat per gènere.	69
Gràfic 16. Identificació de violències sexuals per gènere (I)	70
Gràfic 17. Identificació de violències sexuals per gènere (II)	71
Gràfic 18. Mites al voltant de les violències sexuals per gènere (I).....	72
Gràfic 19. Mites al voltant de les violències sexuals per gènere (II).....	72
Gràfic 20. Violències sexuals "normalitzades" presenciades en context festiu per gènere.	73
Gràfic 21. Direccionalitat en la violència observada per gènere.	74
Gràfic 22. Haver patit "insistència davant la negativa de l'altra persona". Respostes de dones.	74
Gràfic 23. Haver patit "Invasió continuada de l'espai vital ". Respostes de dones.	75
Gràfic 24. Haver patit "Mirades sexuades continuades i no desitjades". Respostes de dones.	75
Gràfic 25. Haver patit " Bromes masculistes amb contingut sexual". Respostes de dones..	76
Gràfic 26. Haver patit "Comentaris sexuals no desitjats "piropos". Respostes de dones..	76
Gràfic 27. Perfil de la persona agressora en cas d'haver patit alguna forma d'agressió. Respostes de dones.....	77
Gràfic 28. Freqüència d'haver exercit diverses formes de violència sexual. Respostes d'homes.	78
Gràfic 29. Freqüència en que es demanaria ajuda als diferents actors i agents socials proposats. Respostes de dones.....	79
Gràfic 30. Coneixes la campanya "Vull la nit"?. Resultats per gènere.	79
Gràfic 31. Coneixes la campanya "Vull la nit"?	79
Gràfic 32. Coneixes la campanya "Vull la nit"?. Resultats per gènere i grup d'edat.	80

12 BIBLIOGRAFIA

- BARJOLA, N. (2018). *Microfísica sexista del poder. El Caso Alcàsser y la construcción del terror sexual*. Virus Editorial: Barcelona.
- BRUGUER, J. (2017). *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*.
- BUTLER, J. (2007). *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Paidós.
- DEPARTAMENT D'INTERIOR (2018). Enquesta violència masclista Catalunya 2016. Principals resultats. Disponible a: https://interior.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/seguretat/estudis_i_enquestes/enquesta_de_violencia_masclista/
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2012). *Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogo dependències*. Barcelona: SPOTT, Àrea d'Atenció a les Persones, Diputació de Barcelona. Consultat el febrer / 2018, a <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/52508.pdf>
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2018). *Recull d'eines i materials entorn als protocols d'actuació davant de l'assetjament i les agressions sexuals en espais públics i contextos d'oci* Barcelona: Oficina de Les Dones i LGTBI. Diputació de Barcelona.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2018). *Guia per a l'elaboració de protocols davant les violències sexuals en espais públics d'oci*. Barcelona: Oficina de Les Dones i LGTBI. Diputació de Barcelona. Col·lecció eines. Sèrie Benestar i ciutadania.
- DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Consultat el febrer / 2018, a www.jove.cat/protocolviolenciajove
- FEDERICI, S. (2004). *Calibán y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación originaria*. Madrid: Traficantes de sueños.
- FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT;. (2014). *Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en espacios de ocio nocturno*. Consultat el febrer / 2018, a <http://www.drogasgenero.info/noctambulas/informes/>
- Generalitat de Catalunya. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat el 2018, a <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>
- Generalitat de Catalunya. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.
- JAYME, M., & SAU, V. (1996). *Psicología diferencial del sexo y el género*. Barcelona: Icaria.
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Recollit de http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/colecciones/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf

PARÉS, M., & MARCH, H. (2012). *Guia per avaluar processos participatius*. Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals. Consultat el febrer / 2018, a http://governobert.gencat.cat/web/.content/30_ParticipacioCiutadana/04_Difusio_i_recerca/guies_breus_de_participacio_ciutadana/Guia_per_avaluar_processos_participatius/3-guia_avaluar.pdf

PÉREZ OROZCO, A. (2014). *Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital-vida*. Madrid: Traficantes de sueños.

PUNT 6, Col·lectiu. (2017). *Entorns habitables*. Barcelona: Col·lectiu Punt 6. Consultat el febrer / 2018, a https://issuu.com/punt6/docs/entorns_habitables_cat_final

TOLEDO, P.; PINEDA, M.(2016) L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. *Barcelona: Bellaterra*. Part 1: marc conceptual sobre els violències sexuals.